DOCUMENT RESUME

ED 241 645 UD 023 408

AUTHOR	Krol, Virginia Surdacki; Rychlinski, Anna M.
TITLE	Supplement for Curriculum Guide in Reading: Polish-Speaking Students. Levels GH. Working Draft.
INSTITUTION	Chicago Board of Education, Ill.
PUB DATE	80
NOTE	238p.; For related documents, see UD 023 405-409.
PUB TYPE	Guides - Classroom Use - Guides (For Teachers) (052)
LANGUAGE	English; Polish
EDRS PRICE	MF01/PC10 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Behavioral Objectives; Bilingual Instructional Materials; Cultural Awareness; Curriculum Guides; *Learning Activities; Polish; *Polish Americans; Primary Education; *Reading Instruction; *Teaching Methods

ABSTRACT

This supplement to the Chicago public schools' regular reading curriculum guide is for use with Polish-speaking students at two primary (grade 3) reading levels. Teaching strategies refer the teacher to Polish texts and to literary and historical selections which reflect the students' Polish heritage, and reading guide references to American customs, traditions, and folklore are translated into Polish. For each of the two reading levels dealt with, the supplement presents four sections dealing with word attack, comprehension, study skills, and literature. For each section, skills, subskills, and objectives are listed, teaching/learning strategies (using both Polish and English) are suggested, and answers and/or criteria are given. A bibliography of mostly Polish items is provided. (CMG)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED241645

SUPPLEMENT FOR CURRICULUM GUIDE
IN READING: POLISH-SPEAKING STUDENTS

LEVELS GH

Working Draft

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)
✓ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
Minor changes have been made to improve reproduction quality.
- Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
C.J. Heing, Asst. Supt.
Chicago Bd. of Educatio
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

ANGELINE P. CARUSO

Interim General Superintendent

Copyright 1980
Board of Education
of the City of Chicago
Chicago, Illinois

BOARD OF EDUCATION

CITY OF CHICAGO

UD023408

CONTENTS

Preface v

Acknowledgment vii

Introduction ix

LEVEL G

Word Attack 1

Comprehension 21

Study Skills 61

Literature 95

LEVEL H

Word Attack 123

Comprehension 147

Study Skills 177

Literature 217

Bibliography 247

PREFACE

The mastery of reading skills is one of the greatest problems facing the nation today. Under ordinary circumstances, reading instruction presents a formidable task. The communication barrier experienced by the non-English-speaking student poses an even greater problem for reading instruction. The Polish supplements to the reading guides are designed to assist the teacher in the effective implementation of the reading curriculum.

The supplements parallel the reading guides of the Chicago Reading Program; however, teacher strategies refer the teacher to Polish texts and to literary and historical selections which reflect the students' Polish heritage. Reading guide references to American customs, traditions, and folklore are faithfully rendered into the Polish, thus expanding students' new horizons.

Every effort is made to help the Polish students bridge the gap between the two languages, to preserve their culture, and to lead them into the adventure of becoming English-speaking Americans.

ACKNOWLEDGMENT

INSTRUCTION AND PUPIL SERVICES

Manford Byrd, Jr.
Deputy Superintendent

DEPARTMENT OF CURRICULUM

Gerard J. Heing
Assistant Superintendent

BUREAU OF LANGUAGE ARTS

Mattie Claybrook Williams
Director

Sincere appreciation is extended to Virginia Surdacki Król, teacher, Bureau of Bilingual Demonstration and Resource Centers, and to Anna M. Rychlinski, bilingual teacher, Shields and Twain elementary schools, for their efforts in the preparation of this publication.

It is the policy of the Board of Education of the City of Chicago not to discriminate on the basis of race, color, national origin, or sex in educational programs or employment policies and practices.

INTRODUCTION

The Polish supplements to the reading guides follow their English counterparts in concept and form. Attention has been given to the solution of particular English language problems which the Polish native speaker will encounter.* At the same time, consideration has been given to the philosophy of bilingual education in that Polish culture has been preserved.

Supportive reading resources refer the teacher to excerpts from two basal readers at each level. References are also made throughout the supplements to various sources which have been compiled and made available to teachers in a booklet entitled *Literature Resource Materials: Polish Poems, Legends, Fables, and Songs*. It is designed in conjunction with Levels EF, GH, J, and K of the *Supplement for Curriculum Guide in Reading: Polish-Speaking Students*, and it is to be used by the teacher as a reference resource.

The Use of Transliteration

Because of the disparity between the Polish and English languages and the absence of variant sounds in Polish letters, the Polish native speakers will experience some difficulty in English pronunciation. Pronunciation symbols in dictionaries vary from language to language, and within each language as well; therefore, transliteration (in this case, spelling English words using the Polish alphabet) is used to simplify transition to English. It must be stressed that the phonetic Polish spelling of the English word is given only to facilitate English pronunciation and that correct English spelling must be adhered to.

For the English sounds for which there are no equivalent Polish sounds and for which usage of the appropriate letters is not feasible, two IPA (International Phonetic Alphabet) symbols are used:

û for the English u sound as in cut, come

æ for the English a sound as in apple, cap.

Since both the th sound and the th letter combination (digraph) are nonexistent in Polish, the IPA symbol for th will not be used--the th digraph will suffice.

---

*In certain lessons, where the skill in an English objective does not apply to the Polish language, the teacher is directed to follow the English reading guide strategy.

LEVEL G

WORD ATTACK

Skill Word Attack

Level

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Three-Letter Consonant Blend Identification

Objective No. GW 1

Objective

Given a word with a beginning blend of three letters, the learner will identify the blend.

Teaching/Learning Strategy

Provide and display a set of words for the learners to pronounce.

szr - szron, szrama, szrapnel
str - strach, stróż, struna, strumień
skr - skrawek. skraj, skrobać

Ask the learners to identify the blend in each word. Have them underline the letters that form the blend.

Repeat an exercise with English examples:

strawberry - truskawki
throat - gardło
thread - nitka
string - sznurek

screw - śruba
throne - tron
three - drzewo
shrimp - krewetka

Erase or take away the list of words. Ask the learners to identify the blend in each word.

Answers and/or Criteria

The learner will identify a beginning consonant blend of three letters, with 100 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Objective No. GW 2

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Three-Letter Consonant Blend Identification

Objective Given a group of words containing three-letter consonant blends thr, str, spr, shr, squ, spl in the initial position, the learner will give the sound of the blend and pronounce the word.

Teaching/Learning Strategy

Provide a group of words using the following consonant blends: str, thr, spr, spl, shr, squ.

street	- ulica
strip	- pas
threw	- rzucać
thrush	- drozd
spread	- rozpościerać
spray	- rozpryskiwać
splash	- pryskać
splendid	- wspaniale
shrub	- krzak
square	- kwadrat
squash	- ugniatać

Additional examples in Polish for each group of three-letter consonants blends in the initial position--

str	struna strona strach
spr	sprawa sprawiedliwy sprawdzać
spl	splatać spluwać
szr	szron szrama
skw	skwer skwasić

Have learners give the sound of the blends and pronounce the words, for example, str - street.

Make a list of words with the given consonant blends. Cut out the letters of the words in shapes that will interlock. Put the word yes on the back of the blend letters and the word no on the back of the others.

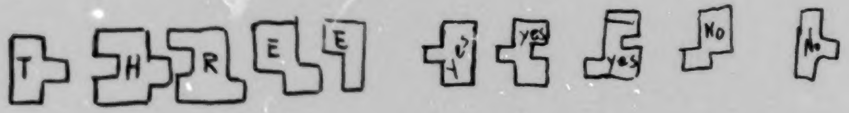

Have learners form the suggested words by putting the letters together. Have the learners identify the blend by the yes and no on the backs of the letters.

Answers and/or Criteria

The learner will give the sound of the blend when given words containing three-letter consonant blends and will pronounce the words.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Silent Letter Identification

Objective No. GW3

Objective Given words containing silent letters, the learner will pronounce the words.

Teaching/Learning Strategy

Introduce the concept of silent letters by explaining first in Polish. Explain by giving Polish two-letter sounds.

Po polsku czytamy wymawiając wszystkie literki, tak jak są napisane. Po angielsku bardzo często nie wymawia się niektórych literek. W języku polskim możemy znaleźć podobne zjawisko, jeżeli pomyślimy o literkach nazywanych "dwuznakami." Są to litery: sz, cz, dz, rz, ch.

czytamy - szczur - słyszymy tylko cztery głoski, widzimy
sześć liter
czytamy - rzeka - słyszymy 4 głoski, widzimy 5 liter.

Have the learners read the words. Ask them to notice something different about the words. Prepare a table as follows, and ask the learners to count the sounds and record them in one column, then count the letters and record their number in another column.

Give the learners some English words which have silent letters. Pronounce them with the class several times. Ask the learners to do the exercise just as they did the Polish exercise.

Additional activity: Prepare a set of flash cards using words that contain silent letters. Have the learners do "See and Say" activities with these.

Polish Exercise

słowo	ile liter?	ile głosek?
czapka		
teczka		
szczur		
kapelusz		
szalik		
szkoła		
cztery		
szyja		

English Exercise

word	how many letters?	how many sounds?
knight		
answer		
lamb		
debt		
knot		
knife		

Answers and/or Criteria

The learner will pronounce given words containing silent letters, with 100 percent accuracy.

Level G

Objective No. GW4

Skill Word Attack

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Silent Letter Identification

Objective

Given words containing silent letters in the combinations bt, kn, gn, wr, igh, tch, mb, the learner will identify the silent letters.

Teaching/Learning Strategy

Provide a set of words, such as the following, for the learners to pronounce:

debt	-	dług	latch	-	zatrzask	wrong	-	źle
knight	-	rycerz	sight	-	wzrok	knife	-	nóż
gnu	-	antylopa	limb	-	konar	catch	-	złapać
lamb	-	baran	wringer	-	wyżymaczka	plumber	-	hydraulik
high	-	wysoko	doubt	-	wątpić	knot	-	węzeł
write	-	pisać	know	-	wiem, znam	thigh	-	udo
witch	-	czarownica	gnaw	-	gryźć	sign	-	znak

Ask the learners what the silent letters are. Pronounce each word at least twice. Prepare a work sheet using listed words as a guide in which the learners will perform the above as a written activity. Have them place a slash over the silent letters.

debt, knight, gnu, lamb, high, write, witch, latch, sight, limb, wringer, know, doubt, gnaw, wrong, knife, catch, plumber, thigh, knot, sign.

Answers and/or Criteria

de~~b~~t, ~~k~~ni~~gh~~t, ~~g~~nu, lam~~b~~, hi~~gh~~, ~~w~~rit~~e~~, wi~~t~~ch, la~~t~~ch, si~~gh~~t, lim~~b~~, ~~w~~ringer, ~~k~~no~~w~~, dou~~b~~t, ~~g~~na~~w~~, ~~w~~rong, ~~k~~nif~~e~~, ca~~t~~ch, plum~~b~~er, thi~~gh~~, ~~k~~not, si~~g~~n.

The learners will pronounce words containing silent letters, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Long and Short Vowel Identification

Objective No. GW5

Objective Given a word or a phrase, the learner will pronounce English long and short vowel sounds by using transliteration.

Teaching/Learning Strategy

Stress that the Polish language does not recognize long and short vowels. Explain --

Samogłoski polskie są samogłoskami otwartymi. Znaczy to, że wymawia się je przy pełnym otwarciu ust. Wymawiamy je wszystkie jednakowo. Natomiast samogłoski angielskie różnią się od siebie długością wymowy. Wymowa tych samogłosek bardzo często zależy od tego, jakie literki znajdują się przed i po samogłosce.

Refer to "The Use of Transliteration" in the Introduction to this book, page ix. Use transliteration in aiding the learners to pronounce the following words:

Poprawna pisownia angielska	Słowo angielskie - czytaj po polsku --	Tłumaczenie
base	bɜjs	podstawa
evil	i'wyl	zły
net	net	siatka
cone	kołn	różek
use	juz	użyć
old	ołld	stary
pig	pyg	świnia
Abe	ejb	Abraham
will	łyl	będzie
tub	tŭb	wanna
bat	bæt	kij palantowy
pit	pyt	jama
ice	ajs	lód
not	nat	nie
Tom	tam	Tomek
Mike	majk	Michałek
told	tołld	powiedział
go	goł	iść
uncle	ûn'kl	wuj; stryj
oven	û'wen	piec

Answers and/or Criteria

The learner will pronounce English long and short vowels by using transliteration, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack **Level** G

Subskill Structural Anaysis: Auditory-Visual Perception; Syllable Recognition **Objective No.** GW 6

Objective Given a set of words containing one or more vowels but only one vowel sound, the learner will identify the number of vowels and syllables in each word.

Teaching/Learning Strategy

Explain the following syllables:

W języku polskim sylabą nazywamy rytmiczną część wyrazu, najczęściej zawierającą samogłoskę. Sylaby zakończone na samogłoskę nazywamy otwartymi, natomiast zakończone na spółgłoskę - zamknętymi.

otwarte - bu-do-wa, za-pro-sze-nie, ro-bo-ta.
zamknięte - bab-ka, rącz-ka, roz-puś-ćić

Now begin explaining English syllables.

Ilość sylab w języku angielskim nie zależy od ilości samogłosek w danym słowie, np. dog, sab-o-tage, ruth-less, mis-pro-nounce

Ask the learners to do some exercises in both English and Polish. Prepare a worksheet similar to the following:

	how many vowels?	how many syllables?
1. chin	____	____
2. think	____	____
3. game	____	____
4. cool	____	____
5. choose	____	____

	ile samogłosek?	ile sylab?
1. wieje	____	____
2. słońce	____	____
3. żołnierz	____	____
4. dziecko	____	____
5. rolnik	____	____
6. truskawki	____	____
7. noga	____	____
8. krowa	____	____

Create simple crossword puzzles, similar to the ones below:

Rozwiążcie krzyżówki:

	a.	b.	c.	
	☒	☒		☒
1.				
2.				☒
3.			☒	☒

1. meadows
2. they (f)
3. this (f)
a. sweat
b. she
c. but

	a.	b.	c.	
	☒	☒		☒
1.				
2.				☒
3.			☒	☒

1. cut
2. cat
3. ace
a. weaves
b. nose
c. corner

	a.	b.	c.
		☒	☒
1.			
2.			
3.			

1. Olga's nickname
2. this (m)
3. neither
a. form of an oath
b. lazybones
c. neither

Prepare flash cards of syllables. Instruct the learners to draw a card and quickly make up an ending to the syllable each one has drawn. Develop it into a game; have the learners make up stories evolved from the syllable cards.

Answers and/or Criteria

	a.	b.	c.	
	☒	☒	a	☒
1.	p	o	l	a
2.	o	n	e	☒
3.	t	a	☒	☒

	a.	b.	c.	
	☒	☒	k	☒
1.	t	n	ą	c
2.	k	o	t	☒
3.	a	s	☒	☒

	a.	b.	c.
	r	☒	☒
1.	O	l	a
2.	t	e	n
3.	a	ń	i

The learner will identify the number of vowels and syllables in given words, with 90 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Structural Analysis: Auditory-Visual Perception; Open or Closed Syllable Identification

Objective No. GW10

Objective Given a set of two-syllable words, the learner will identify the first syllable as open or closed.

Teaching/Learning Strategy

Place two lists of two-syllable words, already divided, on the chalkboard. (The first list will contain words in which the first syllable is open. The second list will contain words in which the first syllable is closed.)

Lead the learners to the concept of open syllables by using words in the first list. Evoke the response that the first syllable of each of these words ends with a vowel and that the syllable usually has the long sound. Explain that these are called open syllables.

Ask the learners what the first syllable of each of the words in the second list have in common. Evoke the response that the first syllable ends with a consonant and that the vowel sound is usually short. Explain that these are called closed syllables.

Repeat the activity using Polish words. Point out differences and similarities.

Prepare a worksheet of the following type:

Wypiszcie numery podanych niżej słów, które mają sylaby otwarte i numery słów mających zamknięte sylaby.

1. la-zy
2. din-ner
3. pen-cil
4. Fri-day
5. fin-ish
6. si-lent
7. but-ter
8. blem-ish
9. mu-sic
10. wel-come
11. be-gin
12. rad-ish
13. kosc
14. bu-do-wa
15. sad
16. ro-bo-ta
17. bab-ka
18. rącz-ka
19. li-te-ra
20. pod-ręcz-nik

Answers and/or Criteria

open: 1,4,6,9,11,13,14,16,18,19,21.
closed: 2,3,5,7,8,10,12,15,17,20.

The learner will identify first syllables of two-syllable words as open or closed, with 100 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Structural Analysis: Auditory-Visual Perception; Syllabication Generalization

Objective No. GW11

Objective Given a list of words ending in -le after a consonant, the learner will identify the syllables of each word and give a generalization about forming the syllables.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a chart listing Polish words ending in -le. Ask the learners to identify the syllables in each word. Use colored tape to form lines between syllables. Concentrate on the last syllable of each word. Notice similarities in endings - namely syllables that have -le.

Repeat the same exercise, using the English words given below.

table	stół	candle	świeca
circle	koło	whistle	gwizdek
gentle	delikatnie	mumble	bąknięcie

Guide the learners to the generalization through the following questions:

1. Kto potrafi podzielić pierwsze /drugie itd./ słowo na sylaby?
2. Dzieląc dane słowa, czy dzielimy je wszystkie jednakowo?
3. Jaką literkę widzimy przed -le? samogłoskę czy spółgłoskę?
4. Czy możemy przyjąć taki podział za regułe?

Additional examples in Polish

kartofle
pantofle
niemowle

Additional examples in English

pebble
reptile
cattle

Answers and/or Criteria

The learner will identify the syllables in given words and reach the generalization that when a word ends in -le, the consonant before the letters -le is usually part of the final syllable.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Structural Analysis: Auditory-Visual Perception; Compound Word Identification

Objective No. GW13

Objective Given a compound word, the learner will identify the components of the compound word by drawing a slanted line between the components.

Teaching/Learning Strategy

Explain that in compound words the division comes between the two words that make up the compound. Ask the learners to supply their own examples in Polish. Use their examples to compose a list of compound words on the board.

samochód
snopowiązek
parostatek
parowóz
telewizja
elektrowóz
wodociąg
listopad

Explain each of the above examples, both in English and in Polish. For instance --

samolot = sam+lot = samo+leci (self flight), airplane

długopis = długo+pisze (lengthy writer), ball point pen

Have the learners divide and explain the following words:

barnyard
toothpicks
baseball
football
blueberry
crabapple
mousetrap
coathanger

Answers and/or Criteria

The learner will divide given compound words into their components, with 100 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Structural Analysis: Auditory-Visual Perception; First Syllable Accent Recognition.

Objective No. GW 15

Objective Given a set of two-syllable words, the learner will identify the words with first-syllable accents.

Teaching/Learning Strategy

Begin by explaining accent in Polish and English.

Polish: akcent - każdy wyraz wymawiamy w taki sposób, że jedną część tego wyrazu wymawiamy głośniej, drugą ciszej. W języku polskim akcent z zasady przypada na przedostatnią sylabę.

Spróbujcie zaznaczyć akcenty na podanych słowach:
miednica szkoła książka zeszyt nauczyciel

W języku angielskim sprawa stawiania akcentu jest bardziej skomplikowana. Przeważnie, a przynajmniej w wielu wypadkach, akcent przypada na pierwszą sylabę. Są jednak częste wypadki, w których akcentujemy drugą sylabę. Najczęściej zależy to od tego z jakiego języka pochodzi słowo angielskie. Jeżeli nie jesteśmy pewni jak zaakcentować jakieś słowo, możemy znaleźć odpowiednie informacje w słowniku.

Illustrate the use and meaning of accent marks. Show the learners the difference between accents in some common words in English, by pronouncing them first with the proper accent. (It is very important that learners hear proper accents on each word. It is not advisable to give them incorrect accents, because they do not know the language and very easily might adopt the wrong example for proper pronunciation.)

Conduct additional exercises by writing words on the board and asking learners to accent them as they think right.

For the final exercise construct a worksheet of the type provided on the next page.

Pomaluj kwiatki w których słowa mają akcent na pierwszej sylabie na żółto a pozostałe kwiatki na czerwono.

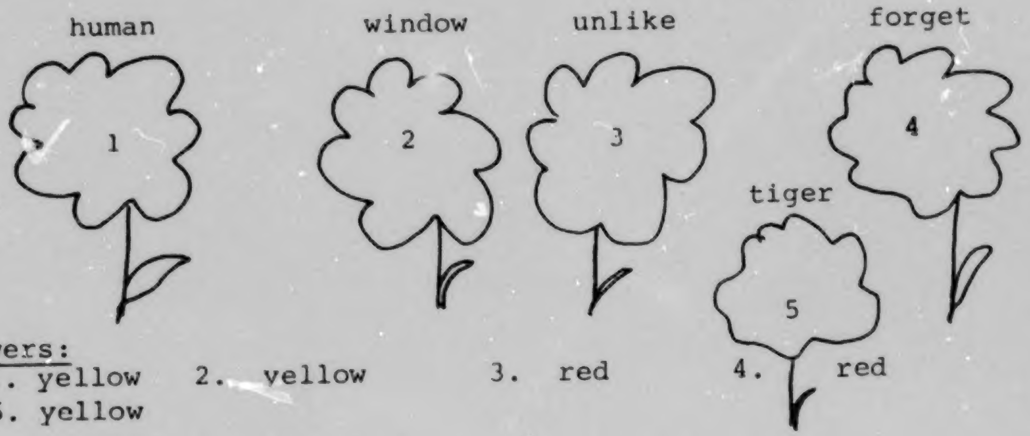
human
1
window
2
unlike
3
forget
4
tiger
5

Answers:
1. yellow 2. yellow 3. red 4. red
5. yellow

Answers and/or Criteria

The learner will identify words with first-syllable accents from a given list of two-syllable words, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Structural Analysis: Auditory-Visual Perception; Syllable Accent

Objective No. GW17

Objective

Given a set of phrases or sentences containing words with shifting accents, the learner will use the context of each phrase or sentence to identify accent placement of the designated word.

Teaching/Learning Strategy

Construct a worksheet similar to the sample below. Have the learners read the underlined words in context. Rewrite the words in the space provided, and mark the accent. Translate each sentence.

Przeczytajcie głośno podkreślone w tych zdaniach słowa. Przepiszcie je w miejsca na to przeznaczone i zaznaczcie ich akcent

________ 1. David has perfect attendance.
________ 2. Alice wants to perfect her handwriting.
________ 3. The learners record their own scores.
________ 4. The teacher will keep a record of the scores.
________ 5. The desert is a very hot and dry place.
________ 6. When a storm comes, the natives desert their homes.

Use the following words: rebel, object, address, subject.

Answers and/or Criteria

1. per'fect 2. perfect' 3. record' 4. rec'ord
5. des'ert 6. desert'

The learner will mark the accented syllable in a given list of words which have shifting accents, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level G

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Schwa Sound Recognition

Objective No. GW 18

Objective Given words containing a schwa, the learner will recognize the Polish equivalent sounds in most of them, using transliteration.

Teaching/Learning Strategy

See "The Use of Transliteration" in the Introduction to this guide, page ix. Simplify the pronunciation of the schwa by giving equivalent sounds to the examples given in the English Reading Guide, as shown below. (The schwa sound is underlined.)

Poprawna pisownia angielska	Słowo angielskie - czytać po polsku --	Tłumaczenie
soda	soł'da	soda
button	bût'n	guzik
pencil	pen'syl	ołówek
bacon	bej'kyn	boczek
minus	maj'nus	mniej; minus
linen	lin'ûn	lniany
signal	syg'nûl	sygnał; znak
police	pû'lis	policja
elephant	el'e fent	słoń
careful	kier'ful	ostrożny
sharpen	śiar'pen	na/ostrzyć
April	ej'pryl	kwiecień
extra	eks'tra	dodatkowy
holiday	hal'y dej	święto
lemon	lem'ûn	cytryna

Answers and/or Criteria

The learner, given words containing a schwa, will pronounce them correctly using transliteration, with 80 percent accuracy.

LEVEL G

COMPREHENSION

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Context Clues **Objective No.** GC 1

Objective

> Given a sentence with a word missing, the learner will use the context to complete the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Discuss the use of words in context. Give the learners examples, first in Polish.

Polish

Give the learners the following sentences and have the missing word placed in the blank to complete the sentence correctly:

Przeczytajcie zdania i wstawcie brakujące słowa.

Cały dzień nic nie jadłem. Jestem bardzo ________________.
Jestem bardzo śpiący, bo poszedłem późno ________________.
Dałem dużo cukru do herbaty, będzie bardzo ______________.

English

Now give the learners English examples--
After two days without food, the hunters were so ______________ they could eat leather.

As an extension of this activity, give additional practice in the usage of context clues by using work-type activities which are known to the learners.

Answers and/or Criteria
The learner will use the context to choose a word to complete the meaning of a given sentence.

Skill Comprehension

Level G

Objective No. GC2

Subskill Literal Comprehension:
Context Clues

Objective Given two sentences using the same homograph, the learner will tell the meaning of the homograph as indicated by the context of the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Prepare two sententences, using the homograph (homonim). Direct the learners to tell the meaning of the homograph as indicated by the context of the sentence.

Nasza kotka ma małe kotki.
Wiosną bazie na gałązkach wierzby to też kotki.

Kurka Ani znosi jajka.
A ta kurka jest żółta i rośnie w lesie. Mama ugotuje z niej zupę grzybową.

Zosia ma jedwabne pończochy. W jednej poleciało oczko.
Janek zrobił oczko do Basi.
Rosół ma dużo tłustych oczek.

W czasie lata w teatrach i kinach jest sezon ogórkowy.
Babcia ugotowała smaczny sos ogórkowy.

Repeat the same activity in the English language. Prepare two sentences using the homograph "run." Direct the learners to tell the meaning of the homograph as indicated by the context of the sentence.

She had a run in her stocking.
My brother hit a home run yesterday.

As an extension of these activities, give the learners lists of homographs, both Polish and English. Have the learners write original sentences using these words.

Answers and/or Criteria

The learner will tell the meaning of a given homograph as it is used in two sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Literal Comprehension:
Word Meaning

Objective No. GC3

Objective Given a list of kernel sentences, the learner will identify the action words in each sentence.

Teaching/Learning Strategy

Give several examples of action words. Discuss their meaning. Coordinate Polish and Rnglish examples.

patrzy - looks
czytać - to read
pisać - to write
biegać - to run

Prepare the following sentences. Direct the learners to write the action words in each sentence on the line after each sentence.

Polish:
1. Dzwonił szkolny dzwonił i dzwonił. __________
2. Dzieci bawiły się i biegały. ______________
3. Flaga szkolna powiewała na wietrze. __________
4. Pies szczekał.______________
5. Marysia i Ala czytały książkę. ______________

English:
1. The bell rang over and over again. __________
2. The children ran and played in the yard. ______
3. The flags flutter and wave in the breeze. ______
4. The dog barked. ________
5. Mary and Alice were reading a book. __________

Answers and/or Criteria

1. dzwonił, 2. bawiły się i biegały, 3. powiewała
4. szczekał 5. czytały.
1. rang 2. ran, played 3. barked 4. were reading

The learners will identify the action words in given sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Word Meaning **Objective No.** GC 4

Objective Given a list of words and a series of sentences that describe a definite person, animal, or thing, the learner will match the words with the correct sentences.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the following sentences and lists of words in both languages. Have the learners match the correct words with the sentences:

Sentences

Polish

1. Jest to bardzo kwaśny, żółty owoc.
2. Śmiejemy się z niego, bo fika koziołki.
3. Zwierze to jest koloru szarego , ma długą trąbę i krótki ogon.
4. Mieszkają tam w klatkach dzikie zwierzęta.

a. błazen
b. lew
c. pies
d. cytryna
e. słoń

English

1. It is a sour and yellow fruit.
2. We laughed at him because he was funny and did tricks at the circus.
3. He is a big, gray animal with a long trunk and a small tail.
4. It has all kinds of animals in it, and we go there often to look at them.

e. clown
f. lion
g. zoo
h. lemon
i. policeman
j. elephant

Answers: Polish: 1. cytryna 2. błazen 3. słoń 4. ogród zoologiczny

English: 1. lemon 2. clown 3. elephant 4. zoo

Answers and /or Criteria
The learner will match a given word with a given sentence, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Main Idea **Objective No.** GC5

Objective Given an illustration, the learner will write an appropriate caption for it.

Teaching/Learning Strategy

Discuss several illustrations with the learners in Polish. Note the details of their content. Elicit possible captions for each illustration from the learners. Choose a simple illustration to be discussed in English. Give the learners all the vocabulary pertaining to that particular illustration. Make a list of them on the board. Proceed with the activity as you did with the illustrations being discussed in Polish.

Distribute illustrations similar to the following one. Have the learners write appropriate captions for the series, in both languages.

Note: Always remember to give the learners English vocabulary pertaining to any given illustration.

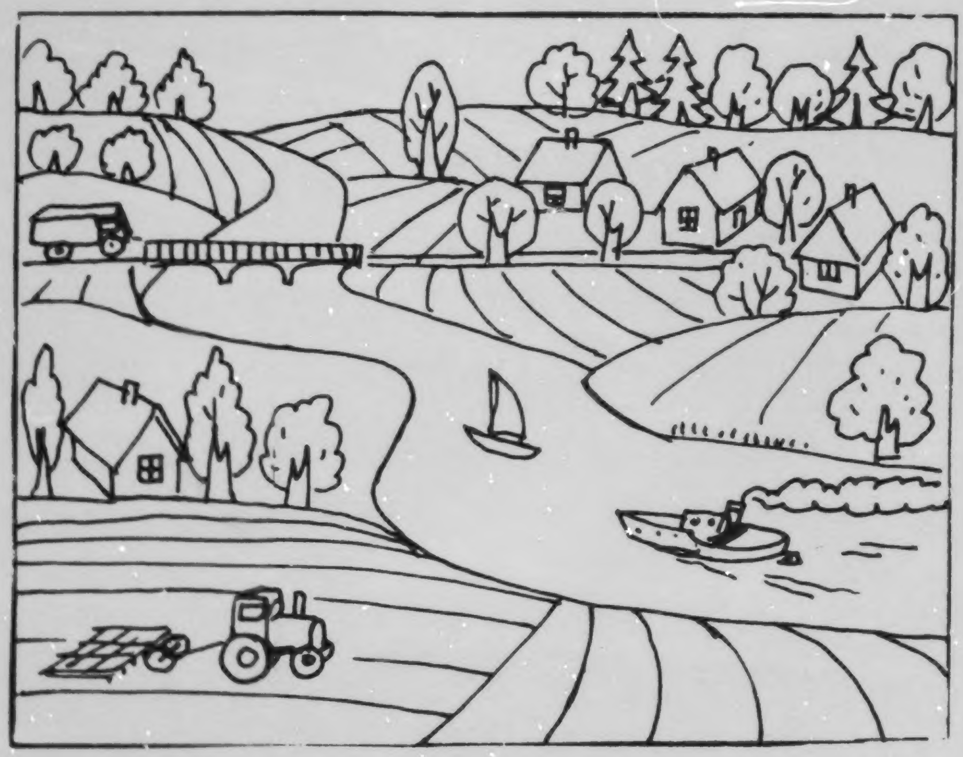

Answers and/or Criteria

Given an illustration, the learner will write an appropriate caption for it. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Literal Comprehension: Paragraph Meaning

Objective No. GC6

Objective Given a question related to a familiar passage, the learner will skim the passage to find the answer.

Teaching/Learning Strategy

Select short passages from both the Polish and English basal readers. Direct the learners to read a passage silently in Polish. Ask a question similar to the one below. Have the learners skim the selection to locate the answer.

> Warszawa jest stolicą Polski. Warszawa to duże miasto. Każdy kto przyjedzie do Polski powinien zwiedzić Warszawę. W Warszawie jest słynny park Łazienkowski, w którym odbywają się koncerty muzyki szopenowskiej. Szopen to znakomity polski kompozytor.

Pytanie: Kto powinien zwiedzić Warszawę?

Proceed with the English objective.

Answers and/or Criteria

Odpowiedź: Każdy, kto przyjeżdża do Polski.

The learner will skim a familiar passage to locate the answer to a given question, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Sentence Meaning **Objective No.** GC7

Objective Given a selection and five questions, the learner will read from the selection a sentence that best answers each question.

Teaching/Learning Strategy

Direct the learners to read silently a selection such as the following or one from the basal reader. The selection chosen should be in Polish first, to familiarize the learners with the concept. Have the learners read the selection which follows and locate a sentence to answer each of the questions below.

> Toruń leży nad Wisłą. W Toruniu jest piękny ratusz. Toruń to sławne i stare miasto. Mikołaj Kopernik urodził się w Toruniu. Kopernik był wielkim astronomem.

1. Gdzie leży Toruń?
2. Co to jest Toruń?
3. Kto urodził się w Toruniu?
4. Co stoi w Toruniu?
5. Kim był Mikołaj Kopernik?

Repeat the activity with the English text.

Answers and/or Criteria

The learner will locate a sentence in a given selection to answer each specific question about it, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Literal Comprehension: Main Idea and Details

Objective No. GC9

Objective

> Given several related sentences, the learner will identify the one that states the main idea of the selection and the ones that state detail.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a work sheet with a group of sentences such as the following. Have the learners distinguish between the main idea and details. Use Polish examples first, to give the learners a better understanding of the concept.

1. Joanna położyła na stół talerze.
2. Przy każdym widelcu leży serwetka.
3. Joanna pamięta, że trzeba jeszcze postawić na stół kwiaty.
4. Joanna przygotowuje przyjęcie dla gości i nakrywa do stołu.
5. Nie można zapomnieć o filiżankach.

Now proceed with the English objective.

Answers and/or Criteria

Main idea: 4; details: 1, 2, 3, 5.

The learner will distinguish between the main idea and details in given related sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Literal Comprehension: Phrase Meaning

Objective No. GC10

Objective Given a paragraph and several questions, the learner will choose from the paragraph the phrase which best answers each question.

Teaching/Learning Strategy

Direct the learners to read a paragraph such as the following or one from the basal reader or other content areas. Make certain that the learners understand the entire English paragraph. Translate each word.

Ask several questions. Have the learners read the paragraph and locate a phrase that will answer each question.

Ptaki to zwierzęta ciepłokrwiste pokryte piórami. Zamiast zębów mają dziób, którym potrafią rozłupać twardą pestkę, rozszarpać lub przeciąć dla siebie jedzenie. Ptaki mają nogi, które służą im do chodzenia, skakania, biegania i pływania. Większość ptaków posiada cztery palce u każdej nogi. Wszystkie samiczki ptaków składają jajka. Wszystkie ptaki mają również skrzydła za pomocą których większość z nich może latać.

Pytania:

1. Jakimi zwierzętami są ptaki?
2. Do czego służy ptakom dziób?
3. Co mogą robić ptaki dzięki skrzydłom?

Note: "Dziennik Związkowy" of Polish Daily Zgoda contains a column for children every Monday. Use stories from that column for your exercises; also use the Polish basal reader W naszej gromadzie, podręcznik do nauki języka polskiego dla klasy III.

Proceed with the English objective.

Answers and/or Criteria

1. Ptaki są zwierzętami ciepłokrwistymi. 2. Potrafią one rozłupać dziobem twardą pestkę, rozszarpać lub przeciąć jedzenie dla siebie. 3. Dzięki nogom mogą biegać, skakać, chodzić i pływać. 4. Dzięki skrzydłom ptaki mogą latać.

The learner will choose from a given paragraph the phrase which best answers each question, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Mood **Objective No.** GC11

Objective Given a series of descriptive phrases related to a central theme, the learner will indicate the phrases that describe the mood of the theme.

Teaching/Learning Strategy

Present a series of descriptive phrases related to a central theme. Have the learners read the phrases and underline those that describe the mood of the theme.

Temat: Wesołe miasteczko

1. Kioski z lodami i cukierkami.
2. Kręcąca się wesoła karuzela.
3. Zadowolone i szczęśliwe dzieci.
4. Loteria fantowa.
5. Roześmiani ludzie.
6. Śmieszny błazen.

Powyższe wyrażenia mają opisywać nastrój danej sceny.

Answers and/or Criteria

Dzieci powinny wybrać: 2, 3, 5, 6.

The learner will select phrases that describe the mood of a given theme, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Critical Reading: Conclusion **Objective No.** GC 12

Objective

Given an incomplete sentence and three possible endings, the learner will choose the phrase that best completes the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Review the skill of drawing conclusions. Write the following or similar sentences on the chalkboard. First review the skill in Polish. Have the learners choose the phrase that best completes the sentence.

A. Bardzo trudno podnieść coś ____________________.
   1. w pudełku
   2. na podłodze
   3. ciężkiego

B. Najlepiej jest pisać na tablicy __________________.
   1. ołówkiem
   2. bardzo ciężko
   3. kredą

Answers and/or Criteria

The learner will select from three possible endings the phrase that best completes a given sentence, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Literal Comprehension: Phrase Meaning

Objective No. GC13

Objective Given a set of kernel sentences, the learner will identify the noun phrases and verb phrases in each.

Teaching/Learning Strategy

Review definitions pertaining to nouns and verbs. Review the meaning of "noun phrase" and "verb phrase" - (wyrażenia rzeczownikowe i wyrażenia czasownikowe). Write the following sentences on the chalkboard. Ask the learners to come to the board and draw a single line under the noun and a double line under the verb phrases. Do the exercise in Polish first. Repeat the same in English, making certain that the learners understand all words.

1. Dwie dziewczynki wysoko skakały.
2. Starszy pan powoli spacerował po szerokiej ulicy.
3. Straż pożarna przyjechała natychmiast.
4. Mama chłopców szybko pobiegła do sklepu.
5. Mały chłopiec kopał dużą piłkę.
6. Czarny pies biegł za swoim panem.

Answers and/or Criteria

Grupa podmiotu	Grupa orzeczenia
1. dwie dziewczynki	1. wysoko skakały
2. starszy pan, szeroka ulicy	2. powoli spacerował
3. straż pożarna	3. przyjechała natychmiast
4. mama chłopców	4. szybko pobiegła do sklepu
5. mały chłopiec	5. kopał dużą piłkę
6. czarny pies	6. biegł za swoim panem

The learner will identify the noun phrases and verb phrases in given kernel sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Sequence **Objective No.** GC14

Objective Given a group of noun phrases and verb phrases out of sequence, the learner will match the two parts and correctly complete a sentence.

Teaching/Learning Strategy

Explain the English articles (a, an, and the). Drill extensively on the use of articles, because of their absence in Polish.

Article - przedimek, ma dwie formy: określoną i nieokreśloną: a i an są przedimkami nieokreślonymi, the jest przedimkiem określonym.

Write the following noun and verb phrases in the order given below. Start with the Polish. Have the learners match the two parts and correctly complete a set of sentences on a sheet of paper.

Połączcie podane poniżej części zdania w zdanie, które będzie miało sens.

1. śliczny koń
2. Marysia i Staś
3. żółw Janka
4. nasza flaga
5. ciepłe słońce

a. poszli na zakupy
b. powiewa na maszcie
c. świeci nad ziemią
d. wypełzł na kamień
e. pobiegł do stajni

Additional examples

1. piękna dziewczyna
2. szary wróbel
3. mądry chłopiec
4. uczeni profesorowie
5. czerwona róża
6. murzynek Bambo
7. nasza pani

a. dobrze się uczy
b. czytają dużo książek
c. kwitnie w ogródku
d. ćwierka na dachu
e. w Afryce mieszka
f. pisze na tablicy
g. biega po lesie

Answers and/or Criteria

I. 1. f, 2. a, 3. e, 4. b, 5. d.
II. 1. g, 2. d, 3. a, 4. b, 5. c, 6. e, 7. f.

The learner will match given noun and verb phrases and correctly complete a set of sentences, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Sentence Meaning **Objective No.** GC15

Objective Given a selection, the learner will indicate the complex sentences.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept of a complex sentence. Write the following Polish selection on a work sheet. Add the English selection. Instruct the learners to read the selection and underline the complex sentences.

Całą sobotę padał deszcz. Piotr rozmawiał z Pawłem. Piotr powiedział: "Jak pada deszcz, nie możemy iść na boisko i grać w piłkę". Paweł dodał: "Ale jak jest zimno, to też nie wolno nam grać w piłkę na dworze. Tak bym chciał, aby nigdy nie padał deszcz, ani nigdy nie było zimno".

Przytknąwszy nosy do szyby, obaj chłopcy patrzyli przez okno na padający deszcz.

Answers and/or Criteria

- Jak pada deszcz nie możemy iść na boisko i grać w piłke.
- Ale jak jest zimno, to też nie wolno nam grać w piłkę na dworze....itd.

The learners will indicate the complex sentences in a given selection, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Literal Comprehension: Sentence Meaning **Objective No.** GC16

Objective Given a set of sentence pairs, the learner will combine each pair to form one complex sentence by using _when_, _because_, _after_, or _while_.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners form complex sentences out of each set of sentences below, by using connecting words such as when, because, after, or while - (pozniej), (poniewaz), (gdy), (potem), (w czasie gdy).

Initiate the following game:

Należy przygotować duże kartki papieru na których wypisze się poszczególne wyrazy, lub grupy wyrazów, które stanowią części zdania. Podobnie, na kartkach tych należy wypisać słowa wiążące zdania: później, ponieważ, gdy, potem. w czasie gdy. Do każdej z kartek powinien był przymocowany sznurek, tak, aby można ją było zawiesić na szyi dziecka. Po rozdaniu kartek dzieciom, powinny one z sensu poszczególnych słów lub wyrażeń układać "żywe zdania", tzn. ustawiać się kolejno obok siebie.

Sentence pairs:

1. Muszę się uczyć. Jutro klasówka.
2. Skończymy pisać zadanie. Pójdziemy do kina.
3. Nie mogliśmy iść na spacer. Padał deszcz.
4. Leżeliśmy w łóżku. Zadzwonił dzwonek.
5. Janek czekał w aucie. Ojciec poszedł po gazetę.
6. Ptaki mogą fruwać. Mają skrzydła.
7. Janek nie poszedł do szkoły. Jest chory.
8. Woda w rzekach zamarza. Jest mróz.

Have the learners mix the phrases and create their own sentences.

Zachęć uczniów do napisania swych własnych zdań i zaproponowania ich kolegom. Dyskutuj z dziećmi każdą pomyłkę, każde dobre posunięcie. Można też urządzić zawody dwóch grup dzieci. Każda z grup będzie miała jednakową liczbę uczniów i te same zdania. Kto szybciej?

Answers and/or Criteria

1. bo, ponieważ
2. potem
3. bo, ponieważ
4. gdy
5. w czasie gdy
6. ponieważ
7. bo, ponieważ
8. gdy

The learner will combine given pairs of sentences by using when, because, after, while, with 80 percent accuracy.

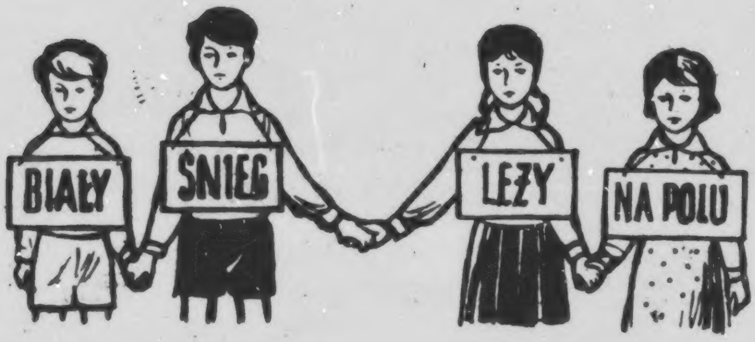

Skill Comprehension

Level G

Subskill Interpretive Comprehension: Personal Experience

Objective No. GC17

Objective

Given a selection, the learner will locate exact words of characters in the story and relate them to his own experiences.

Teaching/Learning Strategy

Select a story from the basal reader or a library book. Use poems by Jan Brzechwa. Direct the learners to locate the exact words of characters --słowa mówione przez bohaterów danego opowiadania, czytanki czy wiersza-- in the story and relate them to their personal experiences.

List the quotations on the chalkboard and discuss them in small groups.

Answers and/or Criteria

The learner will locate exact words of characters in a given story and relate them to his own experiences. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Personal Experience **Objective No.** GC18

Objective Given a poem, the learner will give an interpretation of it in his/her own words.

Teaching/Learning Strategy

Discuss the beauty of poetic language. Read "Słonko majowe," Czytanka dla klasy III, p. 294.

Ask questions similar to the following to assist the learners in interpreting the poem in their own words.

Pytania:

1. Co robiło słonko?
2. Czy słonko ma naprawdę oczy, usta i ręce?
3. Jak można powiesić promyki słońca?

Answers and/or Criteria

1. Słonko majowe budziło się.
2. Nie, ale poeta chciał, aby wyglądało tak jak ludzie.
3. To jest tylko powiedzenie poety. Znaczy to, że słońce oświeciło cały las.

The learner will give the interpretation of a given poem in his/her own words, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Critical Reading: Judgment

Objective No. GC 19

Objective Given several stories related to a central theme, the learner will tell the story that he/she liked and give a reason for the choice.

Teaching/Learning Strategy

Make a collection of all second and third grade Polish story books available to you. Display in the classroom, and then instruct the learners as follows:

a. Przeglądnijcie leżące tu książki i wybierzcie sobie tę, która najbardziej wam odpowiada.
b. Zastanówcie się dlaczego ta właśnie, a nie inna książka podobała się wam.

Teraz wykonaj jedno z niżej podanych poleceń. Zrób to w domu.

1. Wytnij ilustracje ze starych gazet i magazynów, (gazety te otrzymasz napewno od rodziców), ilustracje powinny odpowiadać treści przeczytanej przez ciebie książki.
2. Narysuj, albo namaluj ilustracje własne do tej książeczki.
3. Napisz sztukę przedstawienie na ten sam temat co w książce.

Answers and/or Criteria

The learner will tell his/her favorite story from among those on a given list of stories and will give reasons for the choice. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Personal Experience **Objective No.** GC20

Objective Given a passage, the learner will read it orally according to his interpretation of the content.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept of interpretation with the learners. Lead the learners to discover that interpretation is the act of bringing out the meaning of or indicating one's particular idea about something. Demonstrate by giving an interpretation of a poem. Have the learners read one of Brzechwa's poems silently. Assign a verse to be read orally, according to his/her interpretation of the context. Point out that interpretations in English do not differ from Polish. Demonstrate by reciting an English verse.

Additional activity-- Have the learners work in teams and interpret given passages in twos: "Play it out."

Answers and/or Criteria

The learner will read a given passage orally according to his interpretation of the content. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Sensory Image **Objective No.** GC21

Objective Given a poem to read, the learner will describe his/her mental picture of the scene.

Teaching/Learning Strategy

Read Kubiak's "W górach," W naszej gromadzie, pg. #142, and Frost's "Stopping by the Woods on a Snowy Evening."

Ask the learners for the mental picture he/she has of winter time. Have the learners respond to questions such as these:

Czy tak samo wyobrażaliście sobie zimę słuchając wierszyka angielskiego jak wierszyka polskiego?

Czy można innymi słowami opisać np. porę roku? Rozumiemy ją bowiem w obu językach?

Specific questions on"W górach"

1. Jaką porę roku opisuje autor?
2. Jak myślicie, kiedy Kazik jeździ na nartach? W dzień czy wieczorem?
3. Co wyobrażasz sobie słuchając tego wiersza? Spróbuj to zilustrować.

Specific questions on "Stopping by ..."

1. What season of the year is it?
2. What is the time of day?
3. What picture comes to mind as you read this poem?

After oral discussion, encourage the learners to write descriptions of their mental picture of the scene. Allow some time for the reading of each learner's paper.

Answers and/or Criteria

The learner will state the mental picture that he/she has of a scene in a given poem. The learner will also state the feeling conveyed in the content of a given paragraph. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Interpretive Comprehension: Mood and Tone

Objective No. GC22

Objective Given a paragraph portraying a specific mood, the learner will state the feeling conveyed by its content.

Teaching/Learning Strategy

Write the following paragraphs, or others selected from the basal reader, on a worksheet. Ask the learners to state the mood of the paragraphs. Have the learners underline those words which set the mood.

Sianokosy

Działo się to w lecie. Nadeszła pora wakacji i wesoła gromada dzieci poszła pomagać zbierać z łąki siano. Na polu miano z tym sianem dużo uciechy. Grabione w olbrzymie kopy, pachniało ślicznie, a pomysłowi chłopcy zaraz wymyślili zabawę. Skakali więc z samego szczytu kopy, chowali się w niej po sam czubek nosa.

Jeszcze przyjemniejsza była jazda na furze wypełnionej sianem. Tatuś Janka dziarsko trzaskał z bicza, a zadowolone konie żwawo jechały w kierunku domu.

Stodoła rozbrzmiewała dźwiękiem wesołych dziecięcych pokrzykiwań i nawoływań. Pomagano wprawdzie wyładowywać siano, ale chłopcy znów znaleźli nową zabawę. Teraz zjeżdżało się z samej góry het, het pod dachem, aż na sam dół. Podróż taka trwała kilka sekund i wszyscy orzekli, że mało różniła się od zimowej jazdy na saneczkach. Co sprytniejsi fikali koziołki i katulali się jak kłębki wełny w dół. Niektórym nawet z tej uciechy łzy stanęły w oczach.

Miłe są wakacje, ale jeszcze milsza zabawa w sianie!

Answers and/or Criteria

Nastrój: Wesoły, przyjemny, pełen radości.
Słowa, które określają ten nastrój: wesoła gromada, dużo uciechy, zabawa, przyjemnie, zadowolone dzieci, konie, wesołe dzieci...itd.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Mental **Objective No.** GC 23

Objective Given a selection, the learner will express his/her interpretation through a written description of his/her mental image.

Teaching/Learning Strategy

Review the mental images depicted in "11 listopada," J. Otwinowska, Moja czytanka, str. 32.

Instruct the learners--

Przeczytam wam czytanke pt. "11 listopada," Zamknijcie oczy i słuchajcie uważnie. Wyobraźcie sobie jak to wszystko wyglądało. Później napiszcie mi o tym co widzieliście w swojej wyobraźni.

Answers and/or Criteria

The learner will express his/her interpretation of a given selection through a written description of his/her mental image. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Motive and Emotion **Objective No.** GC 24

Objective

Given a story, the learner will identify the characters and state why each one acted as he/she did in the story.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Polska szkoła w Rosji," J. Otwinowska, Moja Czytanka, str. 61. Use the following questions to ~~elicit~~ responses:

1. Dlaczego Polacy musieli prosic o pozwolenie na otwarcie szkoły Rosjan?
2. Gdzie odbywały się lekcje do tego czasu?
3. Dlaczego Felek i cała jego rodzina znajdowali się na Syberii?
4. Jak wyglądały baraki?
5. Co zrobili Janek i Basia?
6. Jak pomogły Sławka i Marzenka?
7. Skąd otrzymały dzieci książki?
8. Czy dzieci miały ławki w szkole tak jak my?

Answers and/or Criteria

The learner will identify the characters in a given story and state why each one acted as he/she did. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill	Comprehension	**Level**	G
Subskill	Interpretive Comprehension: Motive and Emotion	**Objective No.**	GC 25

Objective Given a story, the learner will list the words that describe the characters' feelings.

Teaching/Learning Strategy

Share a story such as "The Ugly Duckling"--("Brzydkie kaczątko"). Have the learner list the words that describe the characters' feelings on a prepared worksheet such as the one below.

Begin with the Polish text.

Najbardziej wskazanym będzie wziąć do tego ćwiczenia tę samą bajkę. Pomoże to dzieciom w zrozumieniu angielskiego tekstu, jak również w znalezieniu odpowiednich słów. Należy jednak zwrócić uwagę na ewentualne różnice w podanym tekście.

brzydkie kaczątko	zwierzęta	łabędzie
smutne	lepiej	zdumione
skrzywdzone	ładniejsze	wesołe
biedne	zarozumiałe	dumne
przestraszone	niedobre	kochające

Answers and/or Criteria

The learner will list the words that describe the characters' feelings in a given story, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Interpretive Comprehension: Sensory Image **Objective No.** GC 26

Objective Given a poem, the learner will identify the figurative language.

Teaching/Learning Strategy

Explain the term "figurative language" -- (zwroty językowe). Share the following poem with the learners. Have the learners identify the figurative language.

Note:

Będziemy wyszukiwać zwrotów językowych takich jak porównania. Nie należy wprowadzać jeszcze terminów, wystarczy jedynie pokazać dzieciom na czym porównanie polega. Wiersz cytowany jest dokładnym tłumaczeniem wiersza angielskiego odpowiadającego celowi w sekcji angielskiej

" Jest wolny jak ślimak" - mówi matka.
" Jest cichy jak myszka" - mówi tata.
" Jest szybki jak mrugnięcie " - to zdanie mego brata.
"Jest najlepszym kolegą, jakiego chłopiec posiada."

Answers and/or Criteria

Powolny jak ślimak, szybki jak mrugnięcie oka, cichy jak myszka.

The learner will identify the figurative language in a given poem, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Interpretive Comprehension: Figurative Expression

Objective No. GC 27

Objective

Given a list of figurative expressions and their meanings, the learner will match each expression with the appropriate definition.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a worksheet with a list of figurative expressions and their meanings. Begin with the Polish, since the concept can thus be best understood by the Polish learner. Then explain each of the English expressions.

Polish

1. pod ręką
2. ugryzł się w język
3. ogień w oczach
4. jak znaiazł
5. wyszedł jak Zabłocki na mydle
6. przesolił
7. sezon ogórkowy
8. nadeszła wiosna

a. widoczna złość
b. zrobił zły interes
c. teatry są zamknięte na wakacje
d. już jest wiosna
za dużo mówi
f. natychmiast się przydało
g. przestał mówić
h. poręczny

Have the learners match the expressions to their meanings on each list.

Answers and/or Criteria

1. h, 2. g, 3. a, 4. f 5. b, 6. e, 7. c, 8. d.

The learner will match each given figurative expression with its appropriate definition, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Interpretive Comprehension: Figurative Language

Objective No. GC 28

Objective Given a figurative expression, the learner will write one sentence that tells the meaning of the expression.

Teaching/Learning Strategy

Write on the chalkboard figurative expressions such as the ones below. Begin with Polish expressions, so that the learner may more easily comprehend the concept. Before introducing the English expressions, make sure the English vocabulary is understood by the learner. Discuss the first example, then have the learner write one sentence which tells the meaning of each expression.

1. Patrz nim przeskoczysz.
2. Co nagle to po diable.
3. Buja w obłokach.
4. Głośna krowa mało mleka daje.
5. Nie wszystko złoto co się świeci.

Answers and/or Criteria

The learner will interpret given figurative expressions, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Subskill Critical Reading: Outcome

Level G

Objective No. GC 29

Objective Given a portion of a sentence with three possible endings, the learner will underline the ending that best completes the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a worksheet with incomplete sentences and three possible endings, such as the following one. Begin with the Polish examples first, in order to give the learners an accurate grasp of the objective.

Have the learners underline the ending that best completes the sentence.

1. Tomek bawi się w śniegu swoimi...............
   a. rowerem b. piłkami c. sankami
2. Ania słyszała jak dzwony............
   a. dzwonią b. rozmawiają c. śmieją się
3. Tatuś malował dach stojąc na ....
   a. krześle b. ziemi c. drabinie

Answers and/or Criteria

1. c, 2. a, 3. c

The learner will select the answer which best completes a given sentence, with 80 percent accuracy.

Skill	Comprehension	**Level**	G
Subskill	Critical Reading: Outcome	**Objective No.**	GC30

Objective Given several incomplete paragraphs and several possible completions, the learner will choose the correct completion.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read the incomplete paragraphs and choose the correct answer to each.

1. Pani Kowalska miała już wszystko przygotowane na majówkę. Rodzina spędzi przyjemny dzień w pobliskim lasku, na zabawie i naturalnie na smacznym jedzeniu. Ale niestety, niebo zaczęło się chmurzyć. Stało się już prawie zupełnie czarne. Z oddali można było usłyszeć odgłos grzmotu. Pani Kowalska popatrzyła przez okno i zobaczyła ....

a. męża b. że pada deszcz c. sąsiadkę

2. Chłopcy grali w piłkę. Janek podał piłkę Jurkowi, Jurek podał ją Józkowi. Józek spojrzał wokół siebie, przymierzył odległość i przygotował się do ....

a. strzału b. odejścia z boiska c. picia lemoniady

3. Śnieg padał cały dzień. Było go coraz więcej i więcej. Michał z ojcem ubrali na głowy ciepłe czapki, kurtki i buty. Wzięli szufle i wyszli z domu aby ....

a. ulepić bałwana b. bawić się śniegiem c. odrzucić śnieg

4. Pani Malinowska chciała zatelefonować do znajomej. Podniosła słuchawkę, ale nie usłyszała żadnego sygnału. Próbowała jeszcze raz, ale bez skutku. Poszła do sąsiadki.

a. na filiżankę kawy b. aby zadzwonić do mechanika, aby naprawił telefon c. porozmawiać z sąsiadką

Answers and/or Criteria

1. b, 2. a, 3. c, 4. b.

The learner will choose the correct completion for given paragraphs, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Critical Reading: Judgment

Objective No. GC 31

Objective Given several paragraphs and a question related to the content, the learner will decide on the correct answer.

Teaching/Learning Strategy

Have the learner read several paragraphs and answer a related question, such as the following:

Note:
The Polish text given is a direct translation of the English, from the English objective. This method reduces the learners' problems with English vocabulary. The prepared text is also very informational for the foreign born. It would be advisable to spend some time on its content.

> Przepisy i prawa potrzebne są wszystkim. Obowiązują one w domu, w szkole, na ulicy. Przepisy potrzebne są poszczególnym dzielnicom miasta, całym miastom i krajom. Dzięki nim panuje porządek. Przepisy takie nazywamy prawami.
>
> Reprezentanci mieszkańców miasta zwani radnymi ustanawiają prawa według których wszyscy mieszkańcy muszą postępować. Oni również przeglądają stare prawa i w miarę potrzeby zmieniają je.
>
> Wszyscy mieszkańcy miasta wybierają swych radnych, swych reprezentantów. Dają im tym samym prawo ustanawiania przepisów - praw, w ich imieniu. Często bywa tak, że nie wszyscy zgadzają się z nowym prawem. Z chwilą, gdy zostaje ono ustanowione, obowiązuje wszystkich, bez względu na to czy im się ono podoba czy nie.
>
> Pytanie: Co robią reprezentanci?
>
> Odpowiedź: Ustanawiają prawa.

Answers and/or Criteria

The learner will answer a question about the content of several given paragraphs, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Critical Reading: Cause and Effect **Objective No** GC 32

Objective

> Given a story that describes a specific incident the learner will identify the sentence that implies the results of the incident.

Teaching/Learning Strategy

Have the learner read a story, such as the following, and identify the sentence that implies the results of the incident. (The Polish version is very similar to the English GC32 objective in the English Reading Guide.)

Use this lesson to teach new vocabulary. Check to see if the learners understand all the English words.

Jacek przygotowywał się do parady organizowanej przez drużynę sportową do której należy. Miał wystąpić w grupie kolarzy. Trzeba więc było pięknie udekorować rower. Jacek przeplatał kolorowe paski bibułki poprzez szprychy każdego koła.

Pracy Jacka przyglądał się pies włóczęga. Siedział sobie na schodach domu, jak figurka z porcelany. Powiewał delikatny wietrzyk i ruszał bibułką. Psu bardzo się to wszystko podobało i machał przyjaźnie ogonem.

Rower stał niedaleko od kałuży, pozostałości po ostatnim ulewnym deszczu. Jacek myślał już o tym, aby zmienić pozycję roweru, ale właśnie w tej chwili usłyszał głos matki wołającej go na drugie śniadanie.

Jacek zjadł drugie śniadanie i wybiegł przed dom. Popatrzył na rower i krzyknął: " o jej! " Rower leżał w samym środku kałuży. Wszystkie bibułki rozmokły i powalały się błotem. Cała dekoracja roweru była doszczętnie zniszczona. Nie było też już psa przybłędy, jedynie wiatr stawał się coraz silniejszy. Zerwał nawet Jackowi czapkę z głowy.

Pytanie: Jak myślicie, co się stało z rowerem? Kto go przewrócił? Wskażcie, które zdanie w tym opowiadaniu sugeruje, że tak się stało jak mówicie.

Answer: Wiatr przewrócił rower. Zdanie przedostatnie: "wiatr zrobił się silniejszy."

Answers and/or Criteria

The learner will infer the results of an incident in a given selection, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Subskill Critical Reading: Conclusion

Level G

Objective No. GC33

Objective Given an incomplete paragraph, the learner will complete a concluding statement.

Teaching/Learning Strategy

Review and discuss the drawing of conclusions. Assist the learners in understanding that a conclusion is an ending. Give simple oral sentences and have the learners answer orally.

Additional activity--
Game

Dzieci dzielą się na dwie grupy. Każda grupa bawi się osobno. Historyjka, którą mają wspólnie układać musi się składać z tylu zdań ile jest dzieci w klasie. Gra polega na tym, że pierwsze dziecko rozpoczyna jakąś historyjkę podając pierwsze jej zdanie. Kolejno, dzieci dodają swoje własne zdania, aż ostatnie dziecko kończy.

Można później powtórzyć tę samą grę z tym,że dzieci nie opowiadają pokolei, ale na wyrywki np.,ostatnie mówiące dziecko wskazuje na swego następcę itd.

Explain each of the English words. Play the same game as in Polish but with the entire class helping to form their sentences properly.

Direct the learners to read a passage similar to the one below. Have the learners complete a concluding statement.

Janek wybrał się do sadu. Nęciły go jabłka na jabłonkach. Było ich tam mnóstwo. Mama ostrzegała Janka, aby nie zrywał jabłek, bo są jeszcze zielone i mogą mu zaszkodzić. Janek chodził po sadzie i rozmyślał. Nagle zobaczył jedno jabłuszko leżące na trawie. Pomyślał: "jeżeli jabłko to spadło z drzewa, to napewno jest już dojrzałe..." i zjadł je. Na drugi dzień rano ....

Answers and/or Criteria

Bolał go brzuszek, zbudził się chory, ...itd.

The learner, given an incomplete paragraph, will complete a concluding statement, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Subskill Critical Reading: Outcome

Level G

Objective No. GC34

Objective Given an incomplete story, the learner will supply his/her own ending.

Teaching/Learning Strategy

Review and discuss the predicting of outcomes. Use simple statements, and have the learners supply endings. Expand this concept to passages. Do all the discussion and examples in Polish first, then use English examples.

Prepare a story similar to the following and direct the learners to supply their own endings. Proceed with the English GC34 objective from the English Reading Guide.

> Basia bardzo chciała mieć kotka. Rodzice mówili jej, że pies i kot w domu to troszkę za dużo i czasem mogą być kłopoty. Basia wiedziała jednak, że pies wcale nie ma nic przeciw kotom, bo poznał już swego przyszłego "kolegę". Nie przestawała więc prosić rodziców o pozwolenie. W końcu tatuś ....

Answers and/or Criteria

The learner, when given an incomplete story, will supply his/her own ending. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension

Level G

Subskill Critical Reading: Outcome

Objective No. GC 35

Objective Given the beginning of a story, the learner will predict its ending.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the following sample story. Discuss its content. Direct the learners to read the story and predict possible endings.

Henryk grał w piłkę z chłopcami na boisku. Grano z drużyną innej szkoły. Wynik meczu był 4:4, a Henryk właśnie przygotowywał się do strzelenia następnego gola przeciwnikowi. Wtem rozległ się głos ojca wołającego Henryka na obiad do domu.

Answers and/or Criteria

Answers will vary.

Given the beginning of a story, the learner will predict its ending. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension **Level** G

Subskill Critical Reading: Outcome **Objective No.** GC36

Objective Given a set of circumstances surrounding a character in a story, the learner will tell what the outcome will be.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the following story on a worksheet. Direct the learners to read it and tell what they think the outcome will be.

Duże, mokre płatki śniegu spadają na ziemię. Śnieg pokrył już dachy domów, drzewa, trawę i całą ziemię. W pokoju Basi miło i ciepło. Basia czyta książkę. Nagle słyszy: stuk, stuk, stuk. Patrzy, a za oknem siedzi szary wróbelek i stuka w szybę dziobkiem. Zmarznięte biedactwo kuli się z zimna. Brzuszek ma pusty i wcale mu nie wesoło. Basia szybko pobiegła do kuchni . . . .

Refer to objective GC36 in the English Reading Guide for an English example.

Answers and/or Criteria

The learner will predict that "Basia nakarmiła ptaszka," or something similar.

The learner, given a set of circumstances surrounding a character in a story, will tell what he/she thinks the outcome will be, with 80 percent accuracy.

LEVEL G

STUDY SKILLS

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Alphabetization: Initial Letters **Objective No.** GS1

Objective Given a group of words with a variety of initial letters, the learner will alphabetize the words.

Teaching/Learning Strategy

Review the alphabetic order of both languages. Compose an English - Polish comparative chart to be placed on permanent display in the classroom. A sample chart is in the Literature Resource Materials. Use the chart included in this objective. Stress both the similarities and **dissimilarities between** the two languages.

List ten words in each language on the chalkboard. Instruct the learners to number the words in alphabetical order and explain the reason for the order. Ask the learners to help you alphabetize these words.

Provide a list of twenty additional words, ten for each language. Have the learners write the words in alphabetical order on their paper.

Ułóż podane słowa według alfabetu. Każdy zestaw słów ułóż osobno.

transport
pogoda
woda
komunikacja
sezon

ludzie
sąsiedztwo
miasto
pożywienie
ubiór

Place each set of the following groups of words in alphabetical order:

transportation
weather
communication
season
people

food
clothing
shelter
urban
neighborhood

Answers:

English - communication, people, season, transportation, weather.
clothing, food, neighborhood, shelter, urban.

Polish - komunikacja, pogoda, sezon, transport, woda.
ludzie, miasto, pożywienie, sąsiedztwo, ubiór.

Answers and/or Criteria

The learner will alphabetize words with a variety of initial letters, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Alphabetization: Third Letter **Objective No.** GS2

Objective

Given a group of words with the same first and second letters, the learner will alphabetize the words.

Teaching/Learning Strategy

Review the procedure for alphabetizing words having the same first and second letters. Do a sample with the learners; use the chart from the previous objective. Designate the learners to alphabetize words at the board while others alphabetize them on paper.

Polish

knieja	2	nagrywać	4	diament	2
knot	3	nabój	1	diabeł	1
knajpa	1	nachylać	2	dieta	4
knuć	4	naciskać	3	diecezja	3

stworzenie	4	spinka	2	elukacja	4
stulecie	3	spis	3	elektryka	2
studia	2	splatać	4	elementarz	3
stopa	1	specjalny	1	Ela	1

English

knot	4	name	1	dinosaur	3
knew	1	navy	4	ding	1
knit	2	nap	2	dinner	2
knock	3	nation	3	dint	4

Prepare another list of words and have the learners alphabetize them independently.

Additional words:

Polish

lepiej
lewa
lekki
lekarstwo

interes
inny
inicjały
indyk

farmacja
farba
fartuch
fasada

platforma
placek
plastelina
plama

English

white
when
what
who

stain
store
strum
stem

spot
splash
spy
span

easy
eager
eight
earth

Answers and/or Criteria

English: what, when, white, who
stain, stem, store, strum
span, splash, spot, spy
eager, earth, easy, eight

Polish: lekarstwo, lekki, lepiej, lewa
indyk, inicjały, inny, interes
farba, farmacja, fartuch, fasada,
placek, plama, plastelina, platforma.

The learner will alphabetize words with the same first and second letters, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Explanation: Parts of a Book **Objective No.** GS 3

Objective Given a book, the learner will explain the glossary.

Teaching/Learning Strategy

Review location and contents of the title page and the table of contents page.

Direct learners to open their English basal reader to the page where the glossary begins. Point out that the glossary is an alphabetized list of words and their definitions.

Glossary - słowniczek znajduje się najczęściej na końcu książki i zawiera trudne albo niezrozumiałe słowa. Słowniczek ten ułożony jest według alfabetu. W polskich czytankach dzieci też mają takie słowniczki, ale dopiero w starszych klasach. Teraz, w naszych czytankach niezrozumiałe słowa wytłumaczone są u dołu stronicy, na której występują.

Instruct the learners--

Oglądnijcie ten słowniczek i uzupełnijcie podane zdania.

1. Słowniczek znajduje się na ______ książki.
2. Słowa w słowniczku ułożone są według ____________.
3. Słowniczek jest potrzebny aby wytłumaczyc ______ słowa.
4. Słowa w słowniczku są podzielone na ________________.
5. Angielskie słowniczki mają też __________ słów.

Answers and/or Criteria

1. końcu 2. alfabetu 3. znaczenie
4. sylaby 5. wymowę

The learner will explain the glossary of a book, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Location: Parts of a Book

Level G

Objective No. GS5

Objective Given a book, the learner will locate the copyright date.

Teaching/Learning Strategy

Explain what is meant by copyright date. Tell the learners that in Polish books only non-school books have a copyright date. Show and explain where the copyright date is located in the basal reader. Have the learners locate and tell the copyright date of their content area texts.

copyright (prawo autorskie)

W książkach polskich prawo autorskie zaznaczone jest formułą: "Wszystkie prawa zastrzeżone."

Answers and/or Criteria

The learner will locate the copyright date in a book, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Explanation: Parts of a Book **Objective No.** GS6

Objective Given the term copyright date, the learner will explain its meaning.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners note the copyright dates in their readers and other texts. Impress on them that the copyright date gives the publisher the right to sell the book for a period of years. Explain --

Zastrzerzenia wszelkich ważnych spraw nadaje wydawcy prawo sprzedawać utwór eksklusywnie przez pewny termin. To także znaczy że urywki tego utworu nie mogą być spisane, reprodukowane, bez pozwolenia wydawcy.
Napiszcie zdanie które wytłumaczy znaczenie słów "wszelkie prawa zastrzeżone", (prawa autorskie, chroniony prawem autorskim).

Answers and/or Criteria

The learner will explain the term copyright date with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Identification: Parts of a Book **Objective No.** GS7

Objective Given a book, the learner will locate the names of the illustrators.

Teaching/Learning Strategy

Direct the learners to specific pages of illustrations in their readers. Explain the terms ilustrator and ilustracje, and instruct the learners:

Znajdzcie nazwiska ilustratorów obrazków w swoich czytankach. Zwykle znajdziecie te nazwiska w pierwszych stronicach książki.

Answers and/or Criteria

The learners will locate the names of the illustrators of a given book, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Interpretation: Pronunciation Key **Objective No.** GS9

Objective

Given a list of known two-syllable words and dictionary symbols, the learner will select the dictionary symbol that represents the sound for the stressed vowel in the word.

Teaching/Learning Strategy

Provide the learners with a list of ten two-syllable words from their basal reader. Include a pronunciation key the learners will refer to when completing the assignment. Have the learners circle the appropriate symbol for the stressed vowel sound.

Answers and/or Criteria

The learner will select the dictionary symbol that represents the sound for the stressed vowel in known two-syllable words, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level G

Subskill Location: Dictionary

Objective No. GS10

Objective Given the text glossary or another dictionary, the learner will locate a given word.

Teaching/Learning Strategy

Review the alphabetical order of words. Prepare a list of ten words taken from the basal reader or a content area text. Tell the learners:

Znajdzcie każde podane słowo w słowniku. Przygotujcie wykres podobny do poniżej danego:

Słowo	Przewodniczace słowa	Strona	Zdanie podające znaczenie
kamera	(kalmuk kamiennik)	359	Kamera jest aparatem do fotografowania.
strach	(stosowalność strachać się)	384 385	Ona była w strachu, bała się głębokiej wody.

Answers and/or Criteria

The learner will locate a given word in a glossary or a dictionary, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G
Subskill Location: Dictionary **Objective No.** GS 11

Objective Given a word, the learner will give the approximate position of the word in the dictionary by stating in which quarter of the dictionary it is located.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a chart indicating approximate quarters of the dictionary. Label each quarter as first, second, third, or fourth quarter. Explain the division to learners, and have them locate each quarter in their dictionaries.

Dictate a few words to the learners. Have them indicate orally in which section the words are located. Prepare a list of words on the chalkboard and have the learners write the words and the quarter of the dictionary in which these words are located.

Quarters	
First	A - F
Second	G - L
Third	M - R
Fourth	S - Z

English Words

1. main
2. sneeze
3. claw
4. eager
5. taught
6. porch
7. hero
8. extra

Polish Words

1. iść
2. krzesło
3. Hiszpanka
4. Włoch
5. ulica
6. bawić się
7. anioł
8. śpiewać

Answers and/or Criteria

English: 1. 3, 2. 4, 3. 1, 4. 1, 5. 4, 6. 3, 7. 2, 8. 1.
Polish : 1. 2, 2. 2, 3. 2, 4. 4, 5. 4, 6. 1, 7. 1, 8. 4.

The learner will state in which quarter of a dictionary a given word is located, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Recognition: Dictionary

Level G

Objective No. GS12

Objective Given a list of known words with a vowel letter underlined and dictionary symbols, the learner will select the dictionary symbol that represents the sound for the underlined vowel letter.

Teaching/Learning Strategy

Prepare copies of the vowel chart in the Literature Resource Materials. Review the comparison of symbols used in both English and Polish dictionaries.

Prepare a list of words and symbols on a worksheet. Have the learners match symbols to the underlined vowels. Use the chart for reference. Give the learners 10 Polish words and ask them to find their translations. Have the learners underline all the vowels and match symbols to the underlined vowels.

1. sznurówka
2. duży
3. pasek
4. pióro
5. ołówek
6. cytryna
7. tlen
8. czerwony
9. zapominać
10. prezent

Answers and/or Criteria

The learner will select the dictionary symbol that represents the sound for the underlined vowel letter in known words, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Identification: Dictionary **Objective No.** GS14

Objective Given a list of ten words and the beginning dictionary, the learner will locate and identify each word and its inflected forms.

Teaching/Learning Strategy

Copy a main entry (wyraz hasłowy) from the Polish-English dictionary on the chalkboard. Point out the main entry, pronunciation, definition, and inflectional forms. Tell the learners --

Są różne formy wyrazów hasłowych w słowniku, zwyczajnie rdzenne słowo i przyrostek. Np. kropelka -- kropić, kropi, kropnąc, kropielnica, kropidło.

Distribute dictionaries. Discuss several main entries in the dictionary. Notice where the inflectional forms are located. Place a list of ten words on the chalkboard. Have the learners write the word and its inflected forms as indicated in the dictionary. Use new words currently introduced to the learners in other subject materials.

Answers and/or Criteria

The learner will locate and identify words and their inflected forms in a dictionary, from a given list with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Location: Skimming

Level G

Objective No. GS15

Objective

Given a set of ten questions, the learner will skim the text to locate the answers to the questions from the information supplied.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read "Szukamy wiosny," W naszej gromadzie, pg. 207.

Instruct the learners to skim the above selection and answer the ten questions below. Have the learners indicate the sentences in which the answers are located.

1. Co robi nasza klasa?
2. Gdzie jest śnieg?
3. Kto miał największe trudności i dlaczego?
4. Gdzie Kuba znalazł wiosnę?
5. Gdzie był Marcin?
6. Co zobaczył Jacek w parku?
7. Co dzisiaj robiły dzieci?
8. Co zrobiły potem?
9. Jakie są obrazki dzieci?
10. Gdzie dzieci dały najładniejsze obrazki?

Answers and/or Criteria

The learner will skim a text and locate the answers to given questions, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level G

Subskill Location: Skimming

Objective No. GS16

Objective Given a page in a book, the learner will skim the page to find a given "new" word that has been presented.

Teaching/Learning Strategy

Write a "new" vocabulary word on the chalkboard. Pronounce the word. Use the word in a sentence. Guide the learners in giving the meaning of the word. Say the word again along with synonyms for it. Instruct the learners to open their books to a specific page. Direct them to skim the page for this word and orally read the sentence containing the new word. Follow this procedure for other pages containing the new word.

Have the learners read "Rośnie biblioteczka Kuby," Czytanka dla klasy III, W naszej Gromadzie, pg.278.

nowe słowo: czasopismo	synonimy: pisemko, magazyn, tygodnik, dziennik

Proceed with English objective GS16 from the English Reading Guide III.

Answers and/or Criteria

The learner will skim a page to find a given "new" word that has been presented, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Interpretation: Graphs **Objective No.** GS 17

Objective Given a sheet of paper, the learner will make a bar graph to record information.

Teaching/Learning Strategy

Explain what is meant by a bar graph -- wykres słupkowy, graficzne zilustrowanie czegoś, np. ilości itp.

Ask questions related to this graph. Guide the learners to correct responses. An example follows:

Warzywa w ogródkach dzieci

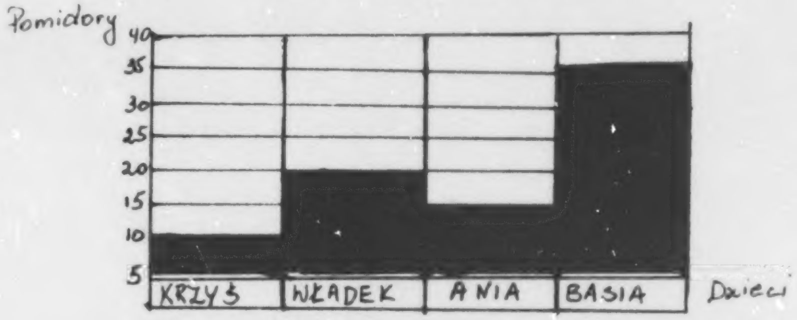

1. Ile krzaków pomidorów ma w swoim ogródku Krzyś?
2. Ile krzaków pomidorów mają w swoich ogródkach Krzyś i Ania?
3. Kto ma najwięcej pomidorów? Ile w tym ogródku pomidorów?
4. Kto ma najmniej krzaków pomidorów? Ile ich jest?

Review the bar graph and prepare an outline for a bar graph. Distribute the outline to the learners. Give them information regarding spelling grades for a few fictitious children. A sample follows: Marysia 70, Józek 80, Zuzia 90, Paweł60, Darek 70.

Direct the learners to complete the graph by recording the spelling grades. The learners will indicate the score of each pupil by shading in the bar above the pupil's name.

Wykażcie na podanej tabeli stopnie z dyktanda, jakie otrzymało każde z wymienionych dzieci.

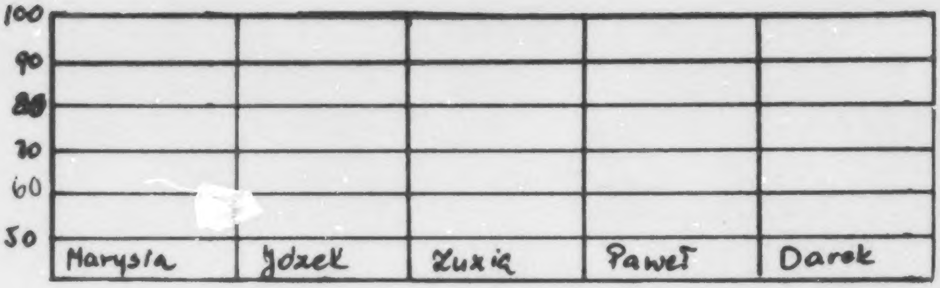

Answers and/or Criteria

The learner will make a bar graph to record information, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Explanation: Illustration

Level G

Objective No. GS18

Objective Given an illustration, the learner will explain the action of the characters in the illustration.

Teaching/Learning Strategy

Provide the learners with The Polish National Alliance U.S. Bicentennial Coloring Book. Choose one of the illustrations. Translate the explanation which is alongside it. Have the learners orally describe the action of the characters in the picture. Encourage the use of the English language.

Reinforce the exercise by having the learners write sentences describing the activities being performed in the illustration. Have the learners color the pictures.

Answers and/or Criteria

The learner will explain the action of the characters in a given illustration, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Interpretation: Illustrations **Objective No.** GS19

Objective Given an illustration, the learner will explain the mood of the illustration and tell a story related to its content.

Teaching/Learning Strategy

Begin this activity in Polish. Repeat the objective in English. Write all the sentences describing the mood of the picture on the chalkboard in English.

Present an illustration on a transparency, on a large chart, on an opaque projector, or in a textbook. View the scene carefully. Guide the learners in noting what is happening and then in deciding on the mood. Have the learners tell a story related to the content of the picture.

Answers and/or Criteria

The learner will explain the mood of an illustration and tell a story related to its content, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Diagrams

Level G

Objective No. GS20

Objective Given a selection containing a diagram, the learner will identify the information given on the diagram.

Teaching/Learning Strategy

Explain the diagram in Polish. Diagram czasami nazywamy go planem albo schematem. Jest to rysunek albo plan jakichś czynności, jakiegoś zjawiska np. związki między wielkościami fizycznymi albo przebieg jakiegoś zjawiska.

Prepare questions related to the diagram shown in a book being used by the learners. Alternative: Sketch a diagram to illustrate a concept they are to understand. Guide the learners in understanding the diagram. Have them answer the questions.

Cykliczny obraz przemiany wody

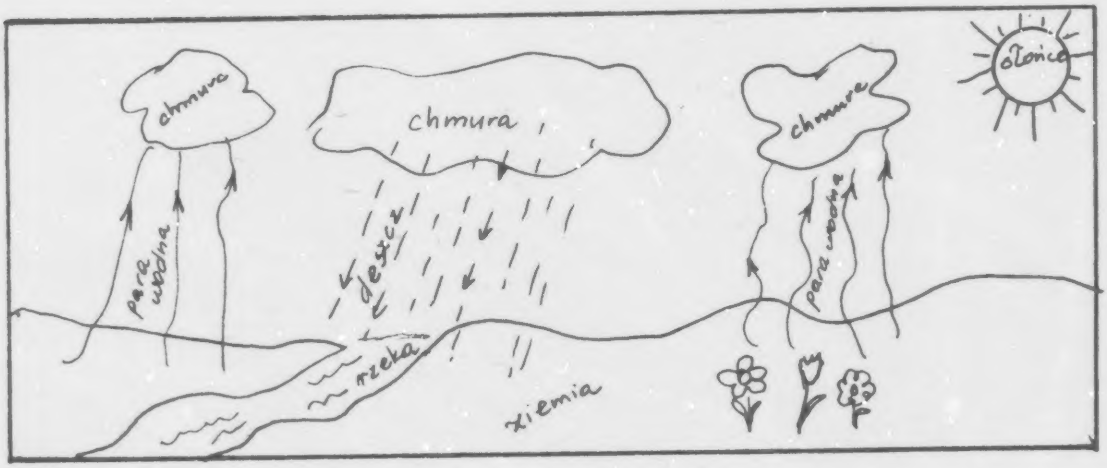

Uwaga: odpowiedzi na zamieszczone poniżej pytania są podkreślone. Przepisując je dla dzieci należy pozostawić te miejsca puste.

1. Jak możemy zatytułować ten schemat? Cykliczny obraz przemiany wody.
2. Schemat ten informuje nas o tym, że para wodna powstaje na skutek ciepła promieni słonecznych.
3. Dowiadujemy się również, że woda wraca do nas w postaci śniegu i deszczu.
4. Widzimy, że chmury powstają z zgęszczonej pary wodnej.
5. Dowiadujemy się również, że nie wszystka woda deszczowa spada na ziemię.
6. Parę wodną otrzymujemy z rzek, ziemi i roślin.
7. Dowiadujemy się, że słońce jest ważnym czynnikiem w powstawaniu pary wodnej.
8. Diagram ten ilustruje nam następujące fakty:
   a. woda zawsze unosi się w powietrze,
   b. spada na ziemię,
   c. w naturze nic nie ginie.

Answers and/or Criteria

The learner will identify the information on a given diagram, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Classification: Paragraphs

Level G

Objective No. CS21

Objective Given several paragraphs and a group of titles, the learner will match each paragraph with its appropriate title.

Teaching/Learning Strategy

Read the four Polish legends included in the Literature Resource Materials, or others of your choice. Write their titles, out of order, on the chalkboard. Have the learners match the titles to the texts, orally.

Answers and/or Criteria

The learner will match given paragraphs with their appropriate titles, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Location: Reference Materials **Objective No.** GS22

Objective Given a single volume of an encyclopedia, the learner will locate information and pictures of specific persons, places, or things.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept about encyclopedias before the learners use one.

Encyklopedia - jest to wydawnictwo, książka, zawierająca krótkie informacje, lub dłuższe artykuły z zakresu wszystkich lub niektórych dziedzin wiedzy. Ze względu na informacje w niej zawarte możemy mieć encyklopedię ogólną albo specjalną. Mogą być encyklopedie ułożone według alfabetu albo rzeczowe. My zajmujemy się encyklopediami ogólnymi, które z zasady są ułożone według alfabetu. Każde słowo którego szukamy w encyklopedii nosi nazwę hasła. Na każdej stronie encyklopedii, u góry, jest słowo pomocnicze, które pomoże nam zorientować się gdzie szukać hasła o jakie nam chodzi.

Distribute volumes of one English and one Polish encyclopedia to each of the learners. Prepare a set of questions for each volume and have the learners locate the information to complete the answer.
Note: The questions should be such that the learners will be able to compare the information in the Polish and English volumes.

Questions:

1. Kim była Maria Skłodowska - Curie?
   a. numer tomu...........
   b. litera znajdująca się na tomie...........
   c. strona.........
   d. słowo pomocnicze ....
   e. ilustracje ....
   f. Maria Skłodowska - Curie była studentką w latach ......

2. Gdzie i kiedy utworzono pierwszą organizację harcerską?
   a. numer tomu ....
   b. litera znajdująca się na tomie ....
   c. strona ....
   d. słowo pomocnicze ....
   e. ilustracje ......są, ...nie ma.
   f. polskie harcerstwo powstało w r....... założone przez
   ....

Answers and/or Criteria

The learner will locate information and pictures of specific persons, places, and things in a given volume of an encyclopedia, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Explanation: Maps

Level G

Objective No. GS23

Objective Given the term legend (legenda), the learner will explain its function and use.

Teaching/Learning Strategy

Write the words legend and legenda on the chalkboard and pronounce them. Show the similarities between Polish and English spelling and pronunciation. Tell the learners that the words have a common origin-- namely, Latin.

Spróbuj wytłumaczyć uczniom znaczenie tego słowa używając do tego celu całych zdań, np. "Nie wiedziałem co znaczą znaki na mapie, dopóki nie popatrzyłem na jej legendę." Spróbuj zapytać uczniów czy domyślają się co to słowo znaczy w odniesieniu do mapy - geografii. Należy pamiętać, że słowo to również ma znaczenie w odniesieniu do literatury.

Posługując się "Atlasem geograficznym" dla klasy IV pokaż dzieciom niektóre symbole i wyjaśnij je (str.6-17). Wyjaśnij, że w większości wypadków legenda zawiera też dokładne określeni a mapy tj. wyjaśnienie do czego ona służy, np. mapa fizyczna, mapa pogody, mapa administracyjna.

Następnie każ uczniom usupełnić dyktowane przez nauczyciela zdania, podkreślając pierwszą zgłoskę ominiętego słowa.

Zdania do uzupełnienia:

1. Legendę znajdziemy na wszystkich m......
2. Legenda pomaga nam w zrozumieniu specjalnych ....na mapie.
3. Aby wiedzieć co dany kolor reprezentuje musimy popatrzeć na l........ mapy.
4. Innym słowem, które może oznaczać funkcję legendy mapy jest s.......
5. Legenda o........... wszystkie znaki na mapie.

Answers and/or Criteria

1. mapach, 2. symbole, 3. legendę, 4. szyfrem, 5. objaśnia

The learner will explain the function and use of a given legend, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Globes

Level G

Objective No. GS24

Objective Given a globe, the learner will indicate east and west in relation to north and south.

Teaching/Learning Strategy

N - Pn. north - północ   S - Pd. south - południe

E - W east - wschód   W - Z west - zachód

globe - globus

Explain directions to the learners in both Polish and English.

Proceed teaching the objective as in the English guide, making certain that each learner understands the concept and vocabulary.

Additional Polish vocabulary:

North Pole - biegun północny   South Pole - biegun południowy

Ask the learners in what direction Czechoslovakia, Germany, USRR, and Sweden lie in relation to Poland.

W jakiej stronie od Polski leżą: Czechosłowacja, Niemcy, ZSRR i Szwecja?

Answers and/or Criteria

Czechosłowacja leży na południe, Niemcy na zachód, ZSRR, na wschód, a Szwecja na północ od Polski.

The learner will indicate east and west in relation to north and south on a globe, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Identification: Symbols for Directions **Objective No.** GS 25

Objective Given the symbols for north, south, east, and west, the learner will correctly identify each symbol.

Teaching/Learning Strategy

Place symbols for north, south, east, and west on the chalkboard. Explain what each symbol represents. Include Polish symbols Pn., Pd., W., Z.

Show the learners how to better remember directions on the map or plan, using hands as indicators:
Głowa wskazuje północ, nogi południe, lewa ręka wschód i prawa zachód - jeżeli jesteśmy zwróceni twarzą do mapy.

Na mapach zrobionych w Polsce bardzo rzadko pokazany jest nawet jeden kierunek. Przyjmujemy umownie, że górna ramka mapy oznacza zawsze północ, dolna południe itd.

Przeprowadź z dziećmi dodatkowe ćwiczenia wskazując na różne przedmioty w klasie i prosząc o określenie ich położenia w stosunku do innych przedmiotów, w chwili, gdy wyobrażamy sobie, że znajdują się one na mapie. Można wspólnie z dziećmi określić dokładnie wszystkie kierunki w klasie i zaznaczyć je.

Have the learner draw the same symbols on their paper and label each symbol both in Polish and in English.

Sample on board

S - Pd.
N - Pn.
W - Z
E - W

Pupil response

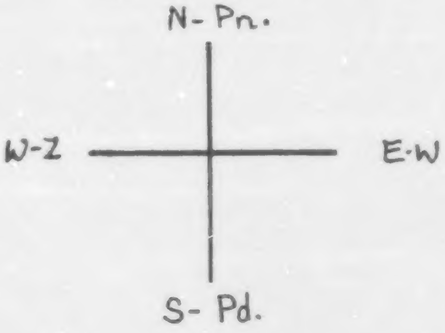

Answers and/or Criteria

The learner will identify the symbols for north, south, east, and west, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Globes

Level G

Objective No. GS26

Objective Given a globe, the learner will identify the North Pole, South Pole, and equator.

Teaching/Learning Strategy

Follow the English Reading Guide for objective GS26.

Additional activities

Materials required: styrofoam balls, straight pins, felt pens, paper.

Instruct the learners to draw lines from south to north, east to west, on their balls with felt point pens. Have them prepare small slips of paper, on which they will write Biegun Północny and Biegun Południowy, and a long narrow slip of paper on which they will write równik. Have the learners attach these papers to the ball with a straight pin, in the correct places. Instruct the learners to write the terms on the ball if a ball other than styrofoam is used.
Organize this activity as a race. Discuss any errors made. Allow time for corrections. Discuss the custom of the traditional party on board a ship crossing the equator.

Answers and/or Criteria

The learner will identify the North Pole, South Pole, and equator on a globe, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Identification: Maps **Objective No.** GS27

Objective Given a map compass, the learner will identify north, south, east, and west. (Północ, południe, wschód, i zachód.)

Teaching/Learning Strategy

Instruct the learners: Narysuj kompas mapy i określij kierunki północ, południe, wschód, i zachód.

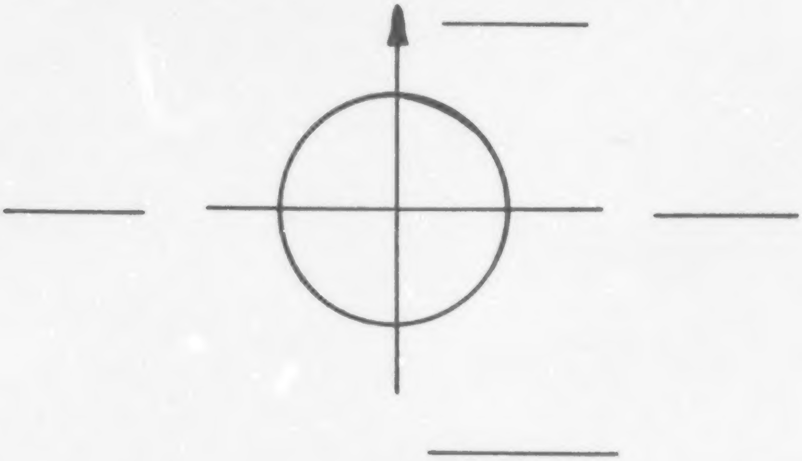

Answers and/or Criteria

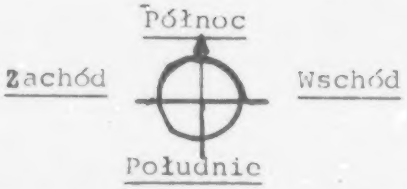

The learner will identify north, south, east, and west on a given map compass, with 100 percent accuracy. (Północ, południe, wschód, i zachód.)

Skill Study Skills **Level** C

Subskill Interpretation: Maps **Objective No.** CS28

Objective Given a map, the learner will use the symbols to gain information requested.

Teaching/Learning Strategy

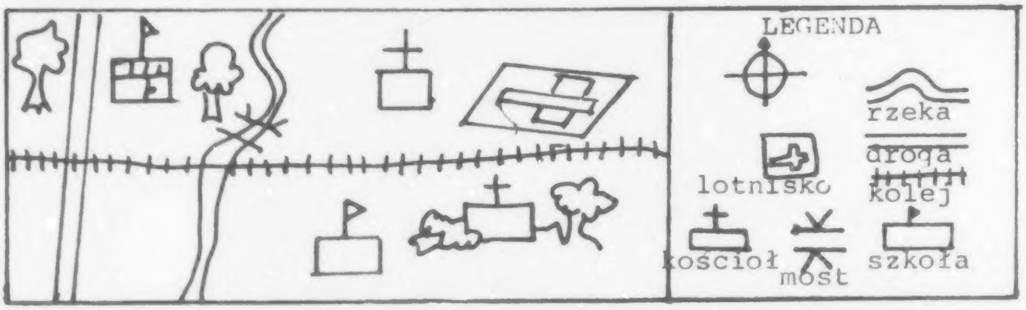

Distribute copies of the above map. Have the learners use the map legend and the compass to complete the following assignment:

1. Rzeka płynie na __________ i na __________.
2. Kościoły są umieszczone na __________ i na __________ tor kolejowych.
3. Lotnisko jest na __________ kolei.
4. Kolej ciągnie sie od __________ do __________ .
5. Most jest na __________ od kolei.
6. Droga dąży od __________ do __________.
7. Szkoły znajduja się na __________ i na __________ od rzeki.
8. Obydwa kościoły znajduja się na __________ stronie rzeki.
9. Lotnisko jest na __________ od rzeki.
10. Droga jest na __________ od rzeki.

Answers and/or Criteria

1. północ - południe 2. południu - północy 3. północy
4. wschodu - zachodu 5. północ 6. południa - północy
7. wschodzie - zachodzie 8. wschodniej 9. wschodzie
10. zachodzie

The learner will use map symbols to gain information requested on a given map, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** G

Subskill Location: Maps, Globes **Objective No.** GS29

Objective Given a map and globe, the learner will locate requested places.

Teaching/Learning Strategy

Display a globe and maps of the United States and Europe. Review directions on maps and globes, both in English and Polish.

Ask the learners--

1. W jaki sposób możemy określić ilość mieszkańców danego miasta na mapie lub globusie?
2. Skąd wiemy że góra na mapie jest takiej a nie innej wysokości?
3. W jaki sposób są zaznaczone stolice krajów?

Guide the learners in locating the following places on a map:

of the United States	of Poland
Chicago, Illinois	Kraków
Detroit, Michigan	Łódź
Los Angeles, California	Gdynia

Guide the learners in locating the following places on a globe:

United States, Poland, USRR, Sao Polo, Brazylia, San Juan

Answers and/or Criteria

The learner will locate requested places on a given map and a globe, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level G

Subskill Approximation: Distances on Maps

Objective No. GS30

Objective Given a map of the community, the learner will state distances in terms of the number of blocks.

Teaching/Learning Strategy

Follow the English Reading objective GS30, modifying it by translation. Instruct the learners to learn all the terms.

plan - map of the community
street - ulica
block - przecznica
bus terminal - przystanek autobusowy
school - szkoła
church - kościół
park - park
library - biblioteka

Answers and/or Criteria

The learner will state distances in the number of blocks given on a community map, with 100 percent accuracy.

LEVEL G

LITERATURE

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Rhythm **Objective No.** GL1

Objective Given a highly rhythmic poem orally, the learner will march, skip, or gallop to its rhythm.

Teaching/Learning Strategy

Recite "Kiedym jechał do dzieweczki" or "Uciekła mi przepiórеczka," located in the Literature Resource Materials.

Invite the learners to join in, since both are familiar rhymes. Ask the learners to decide whether they should march, skip, or gallop to the rhythm. Choose five learners to start the action as the class recites the poem.

Assist the learners in making czapki - rogatywki. Explain that this poem is danced in a gallop; that it is characteristic for the dance called krakowiak. Play the musical version of the song. Have the learners gallop to the music. Have the learners give an example of the rhythmical poems they know and show how to respond to its rhythm.

Answers and/or Criteria

The learners will respond to the rhythm of a poem by marching, skipping, or galloping. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature

Subskill Poetry: Rhythm

Level G

Objective No. GL2

Objective Given a poem orally, the learner will pantomime the action with rhythmic movements.

Teaching/Learning Strategy

Read "Stary zegar," from the Literature Resource Materials, aloud two or three times. Lead the learners to discover that the rhythm matches the idea.

Ask for two volunteers to pantomime the action as the poem is read again. Invite other learners to pantomime the action with a partner. Have the learners form a circle and sing the song.

Answers and/or Criteria

The learner will respond to the rhythm of a poem by pantomiming the action. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Rhyme **Objective No.** GL3

Objective

Given a poem with internal rhyme orally, the learner will supply the end-of-line rhyming patterns.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Pociąg krasnoludków," and "Urodziny marchewki," of the Literature Resource Materials. Highlight the rhythm and internal rhyme (rym i rym wewnętrzny). Tape the reading.

Display a large picture of krasnoludki or a variety of vegetables, according to your choice of poem. Ask the learners--

1. Co to są krasnoludki?
2. Czy słyszeliście kiedyś o krasnoludkach?
3. Czy możecie sobie wyobrazić chwilę w której ożyją wszystkie jarzyny?
4. Wymieńcie nazwy jarzyn jakie znacie?

Ask such questions as: "Dlaczego ten wierszyk ma taki tytuł?" Discuss whether this poem is funny or sad.

Play the taped poem several times. Read the poem aloud, omitting end-of-line words that rhyme with words in the middle of the lines. Point out that in this poem some of the words in the middle of the lines rhyme with words at the end.

Read the poem again, omitting the end-of-line words that rhyme with words in the middle of the lines. Have the learners supply omitted words.

Answers and/or Criteria

The learner will supply the end-of-line rhyming patterns to a poem with internal rhyme, given orally.

Skill Literature

Subskill Poetry: Word Pictures

Level G

Objective No. GL4

Objective

Given a poem orally, the learner will identify details which the imagery created in his/her mind.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the learners for listening to "Zła zima," Marii Konopnickiej, of the Literature Resource Materials, by asking questions such as the following:

Kto to była pani Zima?
Czy widziałeś kiedyś zimę, jak gnała wiatrem w polu?
Szczypała w uszy?
Opowiedz co jeszcze robi zima?

Nauczyciel powinien zwrócić uwagę dzieci na personifikację zimy i zachęcić je do wypowiadania się na ten temat.

Say: Przeczytam wam teraz wierszyk o zimie. Zamknijcie oczy i spróbujcie wyobrazić sobie jak wygląda zima, którą opisuje poetka. Ile słów pozwoli wam wyobrazić sobie wygląd zimy?

Read the poem aloud two or three times.
Ask: Jak wyglądała zima?
Co miała w ręku?
Jak była ubrana?
Ask the learners to draw a picture of Zima as the poet described her.

Answers and/or Criteria

The learner will identify details which the imagery of a poem, given orally, has created in his/her mind.

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Sensory Language **Objective No.** GL5

Objective Given a poem rich in sound imagery, the learner will identify the sounds.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the learners to listen to "Lokomotywa," Juliana Tuwima, of the literature Resource Materials. Say: "Posłuchajcie wiersza o lokomotywie. Spróbujcie zapamiętać i wyobrazić sobie jazdę pociągiem. Zwróćcie uwagę na to jak wygląda lokomotywa stojąca na stacji, jak rusza z miejsca i wreszcie, jak jedzie."

Read the poem aloud. Have the learners read aloud from a previously prepared version on chart paper.

Ask the learners to write a short paragraph about the sounds in the poem. Tell them to begin with "Kiedy słucham wiersza, słyszę....."

Guide the learners in making a chart on the chalkboard similar to the following:

przedmiot opisywany	słowa opisujące	słowa imitujące dźwięki
	ciężka	sapie
	ogromna	dyszy
LOKOMOTYWA	ociężała	dmucha
	maszyna	buch, uch, puff
	stalowa	świst, gwizd
	zziajana	dudni
	zdyszana	łomoce
		tak to, to ....

Answers and/or Criteria

The learner will identify sounds in a poem rich in sound imagery.

Skill Literature

Subskill Poetry: Sensory Language

Level G

Objective No. GL6

Objective Given a list of colors, the learner will choose a favorite color and create a poem about it.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Jesień," from Czytanka dla kl. II, pg. 40.

Ask: Jaki jest wasz ulubiony kolor?
Guide the learners to think of favorite colors as related to categories as in the sample, red.

owoce	jarzyny	ubranie	zabawki
jabłka	pomidor	rękawiczki	sanki
soczyste	gruby	ciepłe	lekkie

kwiaty	uczucia	święta
mak	radość	Boże Narodzenie
jaskrawy	szczęście	wesołe

Encourage the learners to write a catalogue verse about colors, such as the following:

Kocham kolor czerwony! Przypomina mi on ......
Soczyste jabłka na jabłonce w sadzie,
Grube pomidory w ogródku na grządce,
Ciepłe rękawiczki na rękach i lekkie saneczki.

Jaskrawego maka na polu wśród zbóż,
naszą flagę na pół czerwoną,
gorące serce przyjaciela w dniu radosnym,
szczęście jakie przynoszą święta Bożego Narodzenia.

Answers and/or Criteria

The learner will choose a favorite color and create a poem about it.

Skill Literature

Subskill Poetry: Figures of Speach

Level G

Objective No. GL7

Objective Given a factual description of a vegetable, the learner will create a poem using a metaphor about a vegetable.

Teaching/Learning Strategy

Read "Kapusta" of the Literature Resource Materials two or three times. Ask questions such as--

Jak nazywa autor kapustę?
Czy kapusta jest różą?
Czy kapusta jest uśmiechem jesieni?
Czy róże to ładne kwiaty?
Czy kapusta ma dużą głowę?

Zaproponujcie dzieciom napisanie wspólnie wierszyka na temat jarzyny. Wybierz definicję jakiejś jarzyny ze słownika, np. marchewki. Przeczytaj ją dzieciom. Następnie zaproponuj wspólne napisanie wiersza z użyciem metafor zaproponowanych przez dzieci.

Napisz na tablicy następujące zdania:

Lekki śnieg pada,
pokrywając ....(drzewa, pola, trawę)
białą ....(płatkami, kwiatami, pierzynką).

Encourage the learners to create other methaphors about familiar things. Use starters such as--

Ptaki są ....
Śnieg jest ....
Chmury są ....

Answers and/or Criteria

The learner will create a poem containing a metaphor about a vegetable, after hearing a factual description of a vegetable.

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Illustration **Objective No.** GL8

Objective Given a poem orally, the learner will create an original illustration.

Teaching/Learning Strategy

Print "Pierwiosnek," W naszej gromadzie, p. 208 on chart paper and place it where all the learners will see it.

Read the poem aloud and ask the learners to close their eyes and listen for the word pictures. Read the poem again and invite the learners to follow along on the printed version.

Guide a discussion about the mental pictures the learners saw as they listened to or read the poem. Have the learners illustrate the poem.

Answers and/or Criteria

The learner will create an original illustration for a poem given orally.

Skill Literature

Level G

Subskill Poetry: Alliteration

Objective No. GL9

Objective

Given an alliterative poem orally, the learner will identify the alliterative words.

Teaching/Learning Strategy

Print "Nie pieprz Pietrze..," J. Brzechwa, Sto Bajek, or "O Panu Tralalińskim," J. Tuwim, of the Literature Resource Materials, in large letters on chart paper. Read the poem aloud two or three times. Have the learners read along from the printed version.

Lead the learners to note that the first poem repeats the rz words, while the second repeats the tra-la-la. Guide the learners to discover that the repetition of these words causes the poem to sound like the subject it describes.

Read the poem aloud, omitting the alliterative words, and have the learners supply them. Have the learners give at least one example of alliteration from the poem.

Answers and/or Criteria

The learner will identify the alliterative words in a poem given orally.

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Humor **Objective No.** GL10

Objective Given an English limerick to study, the learner will recognize its pattern and compare it with Polish humorous verse.

Teaching/Learning Strategy

Explain that the form of the British limerick, popular in the United States, has not gained such status in Polish literature. Impress on the learners that brevity, humor, and the unexpected comic twist are familiar aspects of Polish verse, but the five-line limerick pattern (the rhyming of the first, second, and fifth lines and the rhyming of the third and fourth lines) is rarely used.

Use limericks by Gelett Burgess, Ogden Nash, Edward Lear, or others from your school library, to demonstrate the concept. Use short humorous verse by Jan Brzechwa or any other author of your choice, for comparison purposes.

Answers and/or Criteria

The learner, given an English limerick, will recognize its pattern and compare it to Polish humorous verse. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature

Subskill Poetry: Mood

Level G

Objective No. GL11

Objective Given a poem orally, the learner will identify the mood.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Słonko majowe," Adama Asnyka, W naszej gromadzie, pg. 294.

Have the learners listen with their eyes closed, to feel and identify the mood of the poem. Draw a blank sun. Have the learners add the appropriate facial expression. Ask them--
Jaki ogarnia cię nastrój w czasie słuchania tego wierszyka?
Wybierz jeden:
- wesoły
- smutny
- pogodny
- ponury

Discuss the worksheet with the learners. Allow time for the learners to give reasons for their answers.

Answers and/or Criteria

The learner will identify the mood of a poem read orally.

Skill Literature

Subskill Poetry: Realism and Fantasy

Level G

Objective No. GL12

Objective Given a poem orally, the learner will identify it as taking place in the real world or the world of make-believe.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Co to jest księżyc," W naszej gromadzie, p. 315. Do not give the title.
Ask the learners to make up titles for the poem. Dyskusja o księżycu może być jednym z tytułów. Slowly arrive with the learners at the exact title.

Assist the learners in deciding whether this poem is about the real world or the make-believe world, and give reasons for the decision. Ask questions such as-- Czy słoń naprawdę jest zwierzęciem? Co robią zwierzęta występujące w tym wierszu? Czego nie robią prawdziwe zwierzęta? Czy zwierzęta potrafią mówić? Jak wyglądał księżyc każdego zwierzęcia?

Have the learners draw an illustration for each story. Assist the learners in making up stories of animals that have different versions of what the moon is like. Invite the learners to read the poem, each learner taking the part of an animal and using made up "moons" to dramatize the action.

Answers and/or Criteria

The learner will identify a given poem as taking place in the real world or the world of make-believe.

Skill Literature

Subskill Poetry: Relationship to Personal

Level G

Objective No. GL13

Objective Given a lyric poem orally, the learner will relate it to personal experience.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Jagody," W naszej gromadzie, p. 317.

Prepare the learners for listening to the poem by asking questions such as--

Czy byliście kiedyś w lesie?
Czy w lesie jest przyjemnie?
Kto z was zbierał w lesie jagody albo grzyby?
Jakie głosy słyszymy w lesie?
Opowiedzcie jak się czujecie w lesie?

Read the poem again. Ask: "Czy czuliście się podobnie będąc w lesie?"

Discuss the poem and involve all the learners, if possible.

Answers and/or Criteria

The learner will relate the experience described in a poem to a personal experience. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature

Subskill Poetry: Story Sequence

Level G

Objective No. GL14

Objective Given a narrative poem orally, the learner will demonstrate involvement by choosing props from a costume chest and pantomiming the action during the reading.

Teaching/Learning Strategy

Prepare for the teaching of "Rzepka," Julian Tuwim, in the Literature Resource Materials, by setting the mood. Assist the learners in filling a "prop" box with grandfather's whiskers, grandmother's babushka, animal masks of their own construction, etc. Use decorations, pictures, and music. Arrange a choral reading. Assign solo parts as follows:
Początek wiersza - narracja o dziadku, który posadził rzepke, mogą mówić wszystkie dzieci, albo jedno, które powiedzmy zna już ten wiersz.
Dalszy ciąg wiersza: podziel poszczególne role pomiedzy dzieci.
Refren - powinna mówić cała klasa chórem.

Answers and/or Criteria

The learner will demonstrate involvement by choosing props from a costume box and pantomiming the action during the reading of a narrative poem.

Skill Literature **Level** G

Subskill Poetry: Recognition of a Narrative Element **Objective No.** GL15

Objective

Given the beginning stanza of a narrative poem heard previously, the learner will identify it as a story poem.

Teaching/Learning Strategy

Read "Spóźniony słowik," Julian Tuwim, of the Literature Resource Materials. Tape the reading. Play the tape for the learners two or three times. Ask --

1. Czy wierszyk ten opowiada nam jakąś historię, wydarzenie?
2. Gdybyś był panią Słowikową, czy też byś się martwił?
3. O jakim wydarzeniu dowiadujemy się z tego wierszyka?
4. Będąc Słowikiem, wolałbyś iść do domu piechotą?
5. Co ugotowała pani Słowikowa mężowi na kolację?

Play the tape again and invite the learners to recite along with the tape. Recite the first two lines of the poem and ask volunteers to help finish telling the story. Assist them when necessary.

Answers and/or Criteria

The learner will identify a poem as a story poem after hearing it.

Skill Literature

Subskill Folklore: Story Sequence

Level G

Objective No. GL16

Objective Given a folk tale, the action of which is described in ten randomly arranged sentences, the learner will rearrange the sentences in proper sequence.

Teaching/Learning Strategy

Read one of these tales: "Krakus zwycięża smoka" or "Trębacz z ratuszowej wieży i król kruków," from W naszej gromadzie, pp. 193 and 277.

Example: "Krakus zwycięża smoka"
Prepare ten sentences carrying the story line and print them on sentence strips. Place the sentence strips out of sequence on the chalkboard ledge. Ask for volunteers to arrange them in correct sequence. Use the following sentences:

1. Pod zamkową górą, na brzegu rzeki Wisły, mieszkał straszliwy smok, który co noc wychodził z jamy i pożerał całe stada bydła.
2. Wszyscy bali się tego smoka i nikt nie śmiał przegnać zbójeckiego gada.
3. Lud prosił księcia Krakusa o ratunek.
4. Wziął Krakus ostry miecz i wyszedł przeciw strasznemu smokowi.
5. Krakus podniósł miecz, ciął ostrzem - i spadła smocza głowa.
6. Na miejsce ściętej głowy odrosła inna.
7. Krakus postanowił chytrością przemóc gada.
8. Napełnił skóry zwierząt płonąc siarką i kazał je smokowi podrzucić.
9. Smok pożarł te zwierzęta i zaczęło go dręczyć pragnienie.
10. Poszedł nad Wisłę i pił tak dużo aż pękł.

Alternate Activities
Distribute ditto sheets with the above sentences out of sequence on the chalkboard ledge. Ask for volunteers to arrange them in correct sequence.
Have the learners make sock puppets and/or masks and dramatize the folk tale.

Answers and/or Criteria

The learners, given a folk tale, will arrange in proper sequence a series of sentences describing the action.

Skill Literature

Level G

Subskill Fiction: Characterization

Objective No. GL17

Objective

Given a realistic story, the learner will identify character traits by quoting from dialogue.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read "Matka," W naszej gromadzie, pg. 211. Assist the learners to discover how a writer reveals facts about a character, by asking questions such as--

> Czy Janek był dobrym uczniem w Ludwikowie, czy złym?
> Skąd wiemy o tym?

Read aloud the dialogue which reveals Janek's school grades. Lead the learners to discover that the "speaking lines" in stories often tell what kind of person a character is. Have the learners read lines to identify the traits of designated characters.

Answers and/or Criteria

The learner will identify character traits in a realistic story by quoting from dialogue.

Level G

Objective No. GL18

Skill Literature

Subskill Fiction: Characterization

Objective Given a set of three character traits, the learner will identify one as belonging to a character in a story and give reasons for the choices.

Teaching/Learning Strategy

Review the story "Matka," W naszej gromadzie, czytanka dla klasy III, pg. 211. Have the learners recall incidents from "Matka." Ask questions such as--

Kto pamięta opowiadanie?
Jakim był Janek w szkole?
Czy Janek poprawił się w szkole w mieście?
Czy matka Janka ucieszyła się z poprawy syna?

Have the learners complete the following instructions:
Podkreśl słowo, które najlepiej określa jakim uczniem był Janek w szkole na wsi. Wyjaśnij swój wybór jednem zdaniem.

Janek był: ładnym chłopcem - pilnym uczniem - leniem.

Answers and/or Criteria

Janek był leniem.

The learner, given a set of three character traits, will identify one as belonging to a character in a story, and give reasons for the choice.

Skill Literature

Level G

Subskill Folklore: Original Folk Tale

Objective No. GL19

Objective Given a "why" story read silently, the learner will create an original "why" story, using one of three suggested ideas.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the following stories on worksheets: "Dlaczego pies goni zająca," from Czytanka dla klasy II, London, pg. 135, and an additional two tales from the Literature Resource Materials, "Dlaczego misie maja krotkie ogony" and "Dlaczego zwierzęta nie mówią."

Read aloud one of the above stories. Have the learners read the other two tales silently. Explain that long ago people made up stories to account for a phenomenon in nature which they did not understand. Guide interpretation by asking questions. Give examples of such natural phenomena as the seasons, night and day, snow and rainfall, etc. Suggest three ideas and have the learners create an original "why" story from one of them.

Answers and/or Criteria

The learner, given a "why" story read silently, will create an original "why" story using one of three suggested ideas.

Skill Literature

Subskill Folklore: Original Fable

Level G

Objective No. CL20

Objective Given a fable orally, the learner will write an original fable from a suggested idea.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read the animal fables of LaFontaine or Krasicki, two of which are included in the Literature Resource Materials.

For "Konik polny i mrówka," ask questions such as these:
Co robił konik polny całe lato?
Co robiła mrówka w lecie?
Dlaczego konik polny był głodny?
Co zrobił konik polny jak był głodny?
Co mu odpowiedziała mrówka?
Jaka była ta mrówka?
Czym wolałbyś być: konikiem polnym czy mrówką?
Czy bajka ta przypomina ci jakieś znane już opowiadanie?

Assist the learners in creating a fable as a group project. Guide them in making decisions about the fable, such as--

kot i mysz - zwierzęta
mądry i głupie - charakterystyka
myszka mądrzejsza od kota - zdarzenie

Write ideas on the chalkboard. Copy the group story in final form on chart paper for class use later. Encourage the learners to make puppets of the characters and dramatize the story, as an enrichment activity.

Answers and/or Criteria

The learner, given a fable orally, will write an original fable from a suggested idea.

Skill Literature

Level G

Subskill Folklore: Realism and Fantasy

Objective No. GL21

Objective Given sets of illustrations from previously read stories, the learner will indicate which set represents a make-believe story and which represents a real life story.

Teaching/Learning Strategy

Use previously read stories, such as "Kruk i lis" and "Konik polny i mrówka," in the Literature Resource Materials, and "Matka," from W naszej gromadzie, pg. 211, as a basis for this objective.

Review the stories. Have the learners identify which stories are make-believe and which are real life. Guide them to list the features in each story which reveal the type of story it is. For instance--

make-believe features	real life features
mówiące zwierzęta	szkoła na wsi
mieszkania zwierząt	matka w szkole
Zwierzęta zachowują się jak ludzie	korytarze szkolne
konik polny tańczy i śpiewa	stopnie uczniów

Answers and/or Criteria

The learner, given sets of illustrations from previously read stories, will indicate which set represents a make-believe story and which represents a real life story.

Skill Literature

Subskill Fiction: Humor

Level G

Objective No. GL22

Objective Given a humorous verse read silently, the learner will identify the humorous features.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read silently "Samochwała" and/or "Kłamczucha", by Jan Brzechwa, in Sto bajek.

Discuss the poem, guiding the learners to point out its humorous features, such as--

Śpiewam lepiej niż w operze
znakomicie muchy łapie
Tato mój do pieca sięga
Moja mama taka tęga, itd.

Encourage the learners to illustrate the parts of the verse they thought were the funniest.

Answers and/or Criteria

The learner, given a humorous verse to read silently, will identify the humorous features.

Skill Literature **Level** G

Subskill Non-fiction: Distinction from Fiction **Objective No.** GL23

Objective Given an informational book, the learner will use information to create a fantasy story on the same subject.

Teaching/Learning Strategy

Introduce the informational book Koty by Aleksandra Konarska Szubska, P.W.R., Warszawa, 1973, or information from an encyclopedia.

Read parts of the above choice aloud to stimulate interest. Guide a discussion about the information given. Ask for ideas on how to change some of the facts into fantasy, such as by endowing the cat with magic powers. Write these ideas on the chalkboard. Have the learners write a fantasy about cats.

Answers and/or Criteria

The learner, given an informational book, will use the information to create a fantasy story on the same subject.

Skill Literature

Subskill Nonfiction: Recognition of Biography as a Life Story

Level G

Objective No GL24

Objective Given a biography of a scientist, the learner will identify the important events described.

Teaching/Learning Strategy

Introduce the biography of Mikołaj Kopernik, Maria Sklodowska Curie, or another Polish scientist, such as Życiorys Mikołaja Kopernika. (See Literature Resource Materials.)

Read the biography aloud and display illustrations. Guide a discussion, asking questions such as the following:
Jakie byłoby wyobrażenie ludzi o świecie gdyby nie odkrycie Mikołaja Kopernika?
Czy odkrycie Kopernika pozwoliło nam na zrozumienie wielu rzeczy bardziej dokładnie?

Have the learners arrange the biography for dramatization. Highlight the main events in the life of the scientist. Assist the learners with--

1. the selection of events to be dramatized
2. the part played by the narrator
3. the dialogue, written or impromptu
4. the script (Have the learners use a play from a basic reader as a model.)

Provide each learner with a copy of the script.

Answers and/or Criteria

The learner, given the biography of a scientist, will identify the important events described.

Skill Literature

Subskill Drama: Characteristics

Level G

Objective No. GL25

Objective Given a simple story, the learner will render it into dramatic form, including a cast of characters, setting, dialogue, and stage directions.

Teaching/Learning Strategy

Choose one of these stories: "Rzepka," Julian Tuwim, of the Literature Resource Materials, or "Na torze," Julia Duszyńska, W naszej gromadzie, pg. 107.

Read the story aloud, showing the illustrations as the reading progresses. Ask for volunteers to retell the story. Assist with the dramatization of the story. Refer the learners to "Żegnaj, szkoło!", Maria Terlikowska, W naszej gromadzie, pg. 324, to acquaint them with the format of a play. Write pertinent information on the chalkboard as the learners offer it. For instance-- characters, setting, number of scenes, action in each scene.

Utilize impromptu dialogue for the first taped dramatization. Have each learner write a simple script with stage directions and dialogue.

Answers and/or Criteria

The learner, given a simple story, will render it into dramatic form, including a cast of characters, setting, dialogue, and stage directions.

LEVEL H

WORD ATTACK

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Plural Word Form Application

Objective No. HW1

Objective Given the singular form of a word, the learner will convert it to the plural.

Teaching/Learning Strategy

Review the rules for changing words from the singular to the plural form in the Polish language.

Review the rules for changing words from the singular to the plural form in English. Use the following headings on the chalkboard:

add s	Add es	Change the y to i and add es	No change at all	Change the word itself

Write a list of words in singular form on the chalkboard. Ask the learners to write the plural form of each word under the proper heading.

Erase the board. Write a list of words in the singular. Have the learners copy the words and give the plurals.

Suggested words:

1. baby, niemowlę
2. table, stół
3. mouse, mysz
4. foot, stopa
5. knife, nóż
6. sheep, owca
7. man, mężczyzna
8. chair, krzesło
9. child, dziecko
10. city, miasto
11. wife, żona
12. bench, ławka
13. elk, łoś
14. roof, dach
15. girl, dziewczynka
16. worry, obawa
17. tooth, ząb
18. wish, życzenie
19. deer, jeleń
20. scarf, chustka
21. moose, renifer
22. box, pudełko
23. goose, gęś
24. monkey, małpa

Tabela I

Liczba mnoga rzeczowników

rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
- i, albo -y	-y -i , albo - e	- a

Use the basic reader W naszej gromadzie, pg. 62, to reinforce the learning of plurals of nouns with these endings: g, k, b, d, w, z.

Answers and/or Criteria

1.	babies, niemowlęta	13.	elk, łosie
2.	tables, stoły	14.	roofs, dachy
3.	mice, myszy	15.	girls, dziewczynki
4.	feet, stopy	16.	worries, obawy
5.	knives, noże	17.	teeth, zęby
6.	sheep, owce	18.	wishes, życzenia
7.	men, mężczyźni	19.	deer, jelenie
8.	chairs, krzesła	20.	scarves, chustki
9.	children, dzieci	21.	moose, renifery
10.	cities, miasta	22.	boxes, pudełka
11.	wives, żony	23.	geese, gęsi
12.	benches, ławki	24.	monkeys, małpy

The learner will form plurals from given singular words, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Singular and Plural Word Form Application

Objective No. HW2

Objective Given a set of words written in both the singular and plural form, and an incomplete sentence, the learner will insert the proper form of the word into the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Discuss with the learners the reasons for using singular and plural forms of words. Supply a word and call on a learner to compose a sentence which will indicate whether the word given is singular or plural; for example--

wishes - The girl made three wishes.
życzenia - Dziewczynka miała trzy życzenia.

chairs - There are four chairs.
Krzesła - W klasie są cztery krzesła.

Repeat this activity with several words.

Construct a worksheet, such as the one below. Have the learners write the correct form of the word on the line.

1. The three ....went to the park. (boy, boys)
   Trzej ....poszli do parku. (chłopiec, chłopcy)

2. The .... was not feeling well. (child, children)
   .... źle się czuło. (dziecko, dzieci)

3. Did you see all the ..... playing at the park? (baby, babies)
   Czy widziałeś te ..... bawiącesię w parku? (dzieci, dziecko)

4. She bought one can of soup and two .... of cereal. (box, boxes)
   Mama kupiła jeden chleb i zctery........... (bułka, bułki)

Give several sentences using the various ways of forming plurals.

Have the learners recognize that in some instances plurals are formed in a different manner.

Answers and/or Criteria

1. boys, chłopcy 2. child, dziecko 3. babies, dzieci
4. boxes, bułki

The learner will add the proper singular or plural form to a given sentence, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Plural Word Form Application

Objective No. HW3

Objective Given a three-syllable word, the learner will convert it into plural form.

Teaching/Learning Strategy

Discuss the rules for changing words from the singular to the plural forms. Show the learners a few examples and explain that words which have three or more syllables also form their plural the same way as words with fewer syllables. Write some examples on the board.

Ask the learners to write the plural form next to the singular form of words, both in Polish and English. Stress that the rule applies to both languages.

1. direction	kierunek
2. factory	fabryka
3. carpenter	stolarz
4. passenger	pasażer
5. enemy	nieprzyjaciel
6. fisherman	rybak

Use the word list from the basal reader or the list included in the Literature Resource Materials as sources to use as examples.

Answers and/or Criteria

1. directions = kierunki
2. factories = fabryki
3. carpenters = stolarze
4. passengers = pasażerowie
5. enemies = nieprzyjaciele
6. fishermen = rybacy

The learner will write the plural form for given three-syllable words, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Possessive Word Form Identification

Objective No. HW4

Objective Given sentences and short paragraphs to read, the learner will identify possessive nouns and pronouns used in context.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept of possessives with the learners. Point out that in Polish nouns and pronouns are declined. Provide drills in the possessive form - dopełniacz - kogo? czego? czyj?, in the following way:

Posłuchajcie uważnie i dajcie właściwe odpowiedzi.

1. (Czyja?) to książka? Zosia
2. Kość (czyja?) pies
3. Portfel (czyj?) ojciec
4. Rower (czyj?) Janek
5. Siostra (czyja?) brat
6. Zeszyt (czyj?) ja

Give the learners a list of possessive pronouns - zaimków dzierżawczych, such as mój, twój, nasz, wasz, czyj, tego, jego.

Prepare a worksheet such as the following. Ask the learners to circle the words that are in the possessive form.

1. Zdobyto najwyższy szczyt świata.
2. Astronauci polecieli na powierzchnię księżyca.
3. Kapelusze nauczycieli leżały na stole.
4. Kuchnia każdej dobrej gospodyni jest zawsze czysta.
5. Ręcznik ojca wisi w łazience.
6. Janek ma rower Staszka.

Explain the same concept in English. Stress that in English the possessive is shown differently. Explain the basic differences between possessives and plurals. Give examples.

Write on the board several sentences which contain possessives along with some distractors. Ask individual learners to identify the words that are possessive. Stress the importance of the order in an English sentence.

Answers and/or Criteria

The learner will identify possessive nouns and pronouns in given sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack **Level** II

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Contraction Word Form Discermnent **Objective No.** HW 6

Objective Given phrases containing contractions, the learner will identify a designated word as a contraction and will explain the meaning of the word.

Teaching/Learning Strategy

Explain the contraction of certain words.

Pisząc, skracamy niektóre słowa i wyrażenia, szczególnie te, które się często powtarzają. Wszyscy potrafią natychmiast je zrozumieć. Oto przykłady:

np.: na przykład
nr.: numer
bm.: bieżącego miesiąca
str.: strona
tj.: to jest

itd.: i tak dalej
cdn.: ciąg dalszy nastąpi
r.: rok
ul.: ulica
br.: bieżącego roku

Ask the learners to supply examples of the usage of the above contractions.

Construct a worksheet, such as the following, for the learners to complete:

W miejsce słów wpisz odpowiednie ich skróty.

Janek mieszka na ulicy Kopernika pod numerem 23.
Pani napisała pierwszą część opowiadania i powiedziała, że dalszy ciąg nastąpi.

Answers and/or Criteria

The learner will identify contractions of words and will explain the meanings of the words, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception, Adverb and Adjective - Comparative Forms.

Objective No. HW7

Objective Given a list of adverbs and adjectives, the learners will be able to form comparative and superlative forms of these words.

Teaching/Learning Strategy

Place the following on the board:

Pociąg Janka był szybki.
Pociąg Franka był szybszy.
Pociąg Ani był najszybszy.

Point out to the learners the structural development of the words szybki, szybszy, najszybszy. Ask the learners how they were formed. Evoke the addition of -szy and -naj as the method.
Use the following type of exercise:

Stopniujemy przymiotniki

Dodaj końcówki - szy i przedrostki naj- do podanych słów.

ciężki
gładki
prędki
daleki
głęboki

Proceed with the teaching of the English reading guide objective. Use the same technique and substitute the er, est endings.

Answers and/or Criteria

The learner will form comparative and superlative forms of adverbs and adjectives by adding appropriate endings to them in both languages, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Word Form Ending Generalization

Objective No. HW8

Objective Given a list of Polish adjectives, the learner will form adverbs by adding -o or -e, and the learner will form the comparative degree by adding the suffix -szy to the adjective, and form the superlative degree by adding the prefix naj- to the comparative degree.

Teaching/Learning Strategy

Define adjective and adverb --

Przymiotniki (adjectives), oznaczają właściwość przedmiotów i określają rzeczowniki, które są nazwami tych przedmiotów. Odpowiadają na pytania jaki?, jaka?, jakie?

Przysłówki (adverbs), są to wyrazy nieodmienne, określające najczęściej czasowniki, a ponadto przymiotniki i inne przysłówki. Oznaczają one różne okolicznośći, miejsce i czas czynnośći, oraz stopień właśćiwości przedmiotu. Odpowiadają na pytania jak?, gdzie?, kiedy? Większość przysłówków tworzy się od przymiotników przez dodanie końcówki -o lub -e, np., przyjemny - przyjemnie.

Demonstrate on the board the forming of adverbs from adjectives by adding an -o or -e to the end of the word. Form the comparative degree by adding -szy to the end of the adjective, and form the superlative degree by adding naj- to the beginning of the comparative degree. (Stopnie wyższe i najwyższe.)

Prepare a worksheet such as the following and have the learners complete it.

Przymiotnik	Przysłówek	Stopień Wyższy	Stopień Najwyższy
ładny			
mocny			
leniwy			
piękny			

Answers and/or Criteria

The learner will form adverbs and the comparative and superlative degrees of given adjectives, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Verb Word Form Ending Application

Objective No. HW9

Objective Given a list of verbs and incomplete sentences, the learner will write the -ny or -ty form of each verb and use each correctly in a sentence.

Teaching/Learning Strategy

Begin by placing the following on the board:

myć - myty
rysować - rysowany
wziąć - wzięty
pisać - pisany

Explain that there are two different forms of verbs. One is in the active voice and the other is in the passive voice, strona czynna i strona bierna.
Say: Czasowniki w stronie biernej używamy wtedy, gdy dana osoba - podmiot - o której mowa w zdaniu nie wykonuje sama czynności, ale jej podlega.

Forma strony biernej składa się z formy osobowej czasownika być lub zostać i imiesłowu biernego. Formę taką tworzymy z bezokolicznika czasowników przechodnich przez odrzucenie końcówki bezokolicznikowej i dodanie w jej miejsce końcówki -ny lub -ty.

Demonstrate with examples from the chalkboard. Have the learners read the words and use each in oral sentences.

Construct exercises similar to the following:

Dodaj końcówki -ny lub -ty do następujących słów:

oddalać ______________
mówić ______________
czytać ______________
pakować ______________
bić ______________
słuchać __________
przypominać ______
ubierać ______________
brać ______________
zapłacić ______________

Wstaw właściwą formę czasownika w zdania podane poniżej:

1. Ta ksiażka jest już ______________ (przeczytać, przeczytana)
2. Proszę nie ______________ (brać, brany) tych książek z półki.
3. Bilet do kina just już ____________________ (zapłać, zapłacony).

Answers and/or Criteria

The learner will add -ny or -ty to given verbs, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Prefix Recognition

Objective No. HW 10

Objective Given affixed words, the learner will identify the prefixes do-, od-, prze-, roz-, w-, na-, przy-, wyza-.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept that new and longer words can be formed by adding or affixing word parts to the beginnings and endings of words. Word parts which are affixed to the beginnings of words are called prefixes - przedrostki; they change the meanings of the words to which they have been affixed. Demonstrate this by the following method.

do -		dopisać
od-		odpisać
prze -		przepisać
roz-		rozpisać
w-	+ pisać =	wpisać
na-		napisać
przy-		przypisać
wy-		wypisać
za-		zapisać

Prepare a worksheet, such as the following:

Zakreśl przedrostki w podanych niżej słowach:

I

dorobić
ugotować
dopatrzeć
odejść

zagotować
rozpisać
przejechać
przybić

II

przeczytać
zadzwonić
dojechać
wyrobić

rozbić
namówić
wejść
narobić

Answers and/or Criteria

The learner will identify the prefixes do-, od-, prze-, roz-, w-, na-, przy-, wy-, za- in given words, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Structural Analysis: Visual Perception; Suffix Recognition

Objective No. HW 11

Objective Given affixed words, the learner will identify the suffixes -dło,-stwo, -nica, -nik, -isko, -izna.

Teaching/Learning Strategy

Show the following word list to the learners:

mydło
śmietnik
gospodarstwo
kartoflisko
cukiernica
zgnilizna

Ask the learners to read the words and tell what these words have in common. Establish that they have suffixes - przyrostki, or word endings. Have the learners come individually to the board and underline the suffix in each. Ask the learners to supply some words with suffixes. Analyze them with the learners.

Assign the following type of worksheet for the learners to complete:

Podkreśl przyrostki w niżej podanych słowach:

1. szydło
2. straszydło
3. trawnik
4. bielizna
5. kropidło
6. braterstwo
7. człowieczeństwo
8. kowadło
9. gołębnik
10. drożyzna
11. popielnica
12. cukiernik
13. ognisko
14. wścieklizna
15. pobojowisko

Answers and/or Criteria

The learner will identify the suffixes -dło, -stwo, -nica, -nik, -isko, -izna, in given words with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack **Level** H

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; x Sound Identification **Objective No.** HW12

Objective Given a set of words which contain the sound of ks or gz, the learner will pronounce each word and state which sound combination is heard in each one.

Teaching/Learning Strategy

Give the learners a few examples of words with the ks and gz sounds such as:

egzamin eksperyment ekstra

Stress the correct pronunciation of these words and explain that the sounds of gz and ks in English are represented by the letter x, which is non-existent in the Polish alphabet. Explain that most of the words with this combination of letters are words taken from other languages, notably Latin and Greek.

Construct an exercise as follows:

Znajdź odpowiedniki angielskie do polskich słów. Podkreśl głoski ks, gz, i x.

Słowa polskie	Słowa angielskie
1. ekstrakt	a. existence
2. egzemplarz	b. Mexico
3. egzotyczny	c. example
4. eksplozja	d. exotic
5. egzystencja	e. expert
6. Meksyk	f. extravagant
7. ekspedycja	g. expedition
8. ekspert	h. export
9. ekstrawagancja	i. explosion
10. eksport	j. extract

Answers and/or Criteria

1. = j 2. = c 3. = d 4. = i 5. = a 6. = b
7. = g 8. = e 9. = f 10. = h

The learner will identify either the ks or gz sounds for the letter x in the English alphabet.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception: k Sound Identification

Objective No. HW13

Objective

Given a set of words containing the k sound, the learner will pronounce each word and find an English word which parallels that of the Polish one.

Teaching/Learning Strategy

Give the learners a word list, such as the following:

komplikacja	complication
kwarc	quartz
kariera	career
czekolada	chocolate
Karol	Carl
komisarz	commissioner
kot	cat
kombinacja	combination
kwarantanna	quarantine
atak	attack
kwakać	quack
katedra	cathedral
kreować	to create
kwarta	quart

Ask the learners to read each pair of words and pronounce them. Ask the learners to underline each k sound. Show the learners that the k sound has variant spelling in English. Ask them to classify the words according to spelling categories. Establish these categories as follows:

c ck qu

Answers and/or Criteria

The learner will pronounce and classify given words with the c, ck, or qu spelling of the consonant sound k plus a comparable Polish word, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Phonic Anaysis: Auditory - Visual Perception: f Sound Variant Spelling Identification

Objective No. HW14

Objective Given a set of words containing some irregular spellings for the sound of the consonant f, the learner will place them under the classification of f , ph, and gh.

Teaching/Learning Strategy

Explain that the sound of f **is spelled** in three different ways in English. First write on the board the list of words containing the letter f sound with their corresponding Polish words. Ask the learners to point out the differences in spelling.

Later add additional words containing the f sound, and ask the learners to classify these words into f, gh, or ph categories. Have the learners supplement the list with words from their textbooks, dictionaries, and similar sources.

List I

fizyka	- physics	fizyczny	- physical
fotografia	- photography	telefon	- telephone
fenomen	- phenomena	farmacja	- pharmacy
filharmonia	- philharmonic	floks	- phlox
filozofia	- philosophy	Filipiny	- Philippines
filatelistyka	- philatelist	fraza	- phrase

List II

funny
elephant
laugh
tough
orphan
enough
February
rough
feeling

Note: Należy dodać fakt, że po polsku czasami też słyszy się literkę "f" ale pisze się ją inaczej np. kwiat, kwit, kwaśny itp.

Have the learners classify the words according to the following spelling: f, ph, gh.

Answers and/or Criteria

The learner will classify given words with variant spelling of the f sound, with 80 percent accuracy.

Level H

Objective No. HW15

Skill Word Attack

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Variant ou Sound Recognition

Objective Given a list of words containing the diverse sounds of the English ou combination, the learner will pronounce each word.

Teaching/Learning Strategy

Instruct the learners that the English ou letter combination is pronounced in four different ways. Drill by choral and individual rote, reinforce by written drill. Use the transliteration as a temporary aid; drill on correct spelling and pronunciation.

through	(thru)	przez
you	(ju)	ty
soup	(sup)	zupa
group	(grup)	grupa
shout	(śałt)	krzyczeć
mouse	(małs)	mysz
ground	(grałnd)	ziemia, grunt
doubt	(dałt)	wątpić
tough	(tûf)	twardy
double	(dûbl)	podwójny
young	(jûng)	młody
enough	(i'nûf)	dosyć
bought	(bot)	kupił
thought	(thot)	myślał
brought	(brot)	przyniósł
caught	(kof)	kaszel

Answers and/or Criteria

The learner will pronounce given words containing the diverse sounds of the English ou combination, with 80 percent accuracy.

Level H

Objective No. HW16

Skill Word Attack

Subskill Phonic Analysis: Auditory-Visual Perception; Variant w Sound Identification

Objective Given a set of words containing w used as a consonant, a diphthong, and a digraph, the learner will pronounce each word.

Teaching/Learning Strategy

Introduce a list of Polish words containing the English w sound:

Łomża
prześcieradło
łomot
łapa
siedział
pisał
kałamarz
płakał
ołtarz
ołów
ołówek
kocioł

Compile an English word list for pronunciation purposes. Use the following list and/or supplement with your own. Utilize the chalkboard or flash cards. Provide an extensive list for the learners to practice.

water
how
glow
brown
wait
grown
slow
within
flower
flowing
downtown
however

Classify the words according to sound, then have the learners read the words, working on one sound at a time.

Have the learners classify the words on paper according to the following headings:

1. Consonant	2. Diphthong	3. Digraph
wagon (ła)	frown (ał)	show (oł)

Answers and/or Criteria

The learner will pronounce a given set of words containing the w sound used as a consonant, a digraph, and a diphthong, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Subskill Phonic Analysis: Auditory - Visual Perception; Variant Sound Vowel Identification

Level H

Objective No. HW 17

Objective Given a list of words containing ea (short) and ea (long) vowel variants, the learner will classify and pronounce the words.

Teaching/Learning Strategy

Explain that in the English language the letters ea are sounded differently. The ĕa sounds like the Polish e, the ēa sounds like the Polish i.

Provide a list of ĕa and ēa words. Use the following list or words of your choice.

ĕa (Polish e sound)

1. bread
2. breath
3. measure
4. spread
5. treasure
6. dread
7. head
8. ahead
9. thread
10. dead

ēa (Polish i sound)

1. leader
2. reach
3. beaver
4. seal
5. scream
6. seat
7. leaf
8. bean
9. meat
10. mean

Drill orally until learners are able to pronounce the words. Provide the above words on a worksheet, mixed up, and have the learners classify them according to sound, into the above order.

Answers and/ or Criteria

The learner will classify and pronounce set of words containing ea (short) and ea (long), with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Word Recognition: Visual Perception
Unfamiliar Word in Context
Identification

Objective No. HW18

Objective Given a sentence containing an unfamiliar word, the learner will identify the meaning of the word as used in the sentence.

Teaching/Learning Strategy

Write a sentence on the board with an unfamiliar word underlined. Ask the learners to read the sentence. Have the learners define the underlined word, using their own words.

Przeczytaj zdanie i wytłumacz co znaczy podkreślone słowo.

Pacjenci w szpitalu muszą przebywać w łóżkach dopóki nie wyzdrowieją.
W przedstawieniu grałem króla i miałem na głowie złotą koronę.

Have the learners read the sample sentence above and describe a patient as someone who is sick or hurt or koronę as a special head dress, for kings and queens.

Note: Należy pamiętać, że zdania określające nowe słowo powinny być dosyć jasne, aby dziecko mogło z nich zorientować się w znaczeniu tego słowa.

Answers and/or Criteria

The learner will define given words in context, with 80 percent accuracy. The quality of the answers will vary according to the verbal ability of individual learners.

Level H

Objective No. HW19

Skill Word Attack

Subskill Word Recognition: Visual Perception
Context Clue Application

Objective Given a sentence with a word omitted, the learner will use context clues to determine the missing word.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners use context clues to determine missing words in sentences. Prepare the learners by giving them the following examples:

1. _______________ roznosi listy.
2. Gospodarz przyprowadził na jarmark __________ z cielątkiem.
3. _________ był piękny i słoneczny, ale podobno w nocy będzie padał deszcz.
4. _________ ludzi tłoczy się do wejścia.

Enhance the exercise by relating it to the reading material the learners are studying.

Answers and/or Criteria

1. listonosz 2. krowę 3. dzień 4. tłum

The learner will determine a missing word in a given sentence by using context clues, with 80 percent accuracy.

Skill Word Attack

Level H

Subskill Phonic Analysis; Auditory-Visual Perception; Sight Word Recognition

Objective No. HW20

Objective Given the Polish Word List in the Literature Resource Materials, the learner will recognize any word after two seconds of exposure.

Teaching/Learning Strategy

Prepare flashcards with some of the words taken from the Polish Word List in the Literature Resource Materials. Have the learners individually identify each word within two seconds of exposure. Set aside the cards containing words which the learners cannot identify within that span of time. Direct the learners to make a list of these words and do such activities as the following:

1. Write sentences using the words.
2. Make individual sets of flash cards.
3. Drill each other on the words.
4. Find the words in texts, newspapers, or magazines.

Additional activity: Divide the class into teams which vie against one another in a word recognition and translating game, as in a spell-down.

Answers and/or Criteria

The learner, given words from the Polish Word List in the Literature Resource Materials, will recognize the words after two seconds of exposure, with 80 percent accuracy.

LEVEL H

COMPREHENSION

Skill Comprehension

Level H

Subskill Interpretive Comprehension: Theme

Objective No. HC 1

Objective

Given three paragraphs, the learner will underline the sentence which reinforces the theme in each paragraph.

Teaching/Learning Strategy

Establish the understanding that the basic message in an author's work is called a theme - (temat).

Duplicate the three-paragraph story below, which is written on the theme "Święto Niepodległości." Direct the learners to read the story silently. Underline (with the learners) in each paragraph the sentence that reinforces the theme. Discuss the reason for each choice.

Dzień czwartego lipca jest dniem w którym obchodzimy święto Niepodległości Stanów Zjednoczonych. Kraj nasz już nigdy nie będzie pod panowaniem Anglii. Obywatele Stanów Zjednoczonych wybierają teraz swój własny rząd.

Dzień świąteczny w lecie przypomina nam o wielu przyjemnościach. Przypominamy sobie wesołe wycieczki za miasto i do parków; pobyt na plaży, kąpiel i grę w piłke. Pamiętamy również o fladze amerykańskiej i Dzwonie Wolności. Sięgamy myślą wstecz do czasów, kiedy wybitni przedstawiciele Narodu podpisall Deklaracje Niepodległości.

Czwarty lipca jest świętem narodowym. W każdym mieście, miasteczku i osadzie obchodzi się ten dzień uroczyście, nigdy się o nim nie zapomina. Wszyscy mieszkańcy Stanów Zjednoczonych radośnie świętują ten dzień. Jest to dzień wolny od pracy, dzień poświęcony przyjemnościom.

Answers and/or Criteria

The learner will select the theme-related sentence in each of three given paragraphs, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Literal Comprehension: Sequence **Objective No.** HC2

Objective After reading a short story, the learner will tell the story in its correct sequential order.

Teaching/Learning Strategy

Choose a story from the basal reader or select a story from a library book. Have the learners read the story and tell it in its correct sequential order. Ask probing questions, such as--

1. Co się stało na początku opowiadania?
2. W którym miejscu nastąpił punkt zwroty najważniejszy?
3. Jak zakończyło się opowiadanie?

Answers and/or Criteria

The learner will tell a given story in its correct sequential order, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Literal Comprehension: Sequence **Objective No.** HC3

Objective Given a story, the learner will indicate the plot sequence by writing a sentence for the beginning, the middle, and the ending of the story.

Teaching/Learning Strategy

Assign a story from the basal reader or a library book--for example, "Historia o białym kotku, który był cały czarny," W naszej gromadzie, str. 201.

Instruct the learners to read the story, and have them follow the plot sequence by writing a sentence for the beginning, middle, and ending of the story.

1. Opowiadanie tak się zaczyna:
2. W połowie opowiadania zaszły takie wypadki:
3. Tak zakończyło się opowiadanie:

Have the learners share the story line with an oral presentation, after the written activity.

Answers and/or Criteria

The learner will indicate the plot sequence of a given story by writing a sentence for the beginning, middle, and ending of the story.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Literal Comprehension: Plot

Objective No. HC4

Objective Given a scrambled list of chronological events, the learner will arrange the events according to a logical time line.

Teaching/Learning Strategy

Establish with the learner that the plot (fabuła) of a story is the series of actions or events which happen. Tell the learner that a plot usually develops through a logical sequence.

Fabuła utworu - to układ zdarzeń w świecie przedstawionym utworu, składających się na koleje życiowe ukazanych postaci. Fabuła najczęściej układa się w logicznej kolejności wydarzeń.

Write the following list on the chalkboard. Have the learners arrange the events according to a logical time line. (Sentences are from the story "Orle Gniazdo" z W naszej gromadzie, str. 65.)

1. Aż jednego dnia zaszli w pagórkowatą okolicę miedzy dwoma jeziorami.
2. Lech postanowił się tu osiedlić.
3. Drużyna Lecha zaczęła narzekać.
4. Lech, Czech i Rus wędrowali w poszukiwaniu ziemi w której mogliby się osiedlić.
5. Wtem załopotały głośno skrzydła orła.
6. Na miejscu gdzie znalazł orle gniazdo powstało miasto Gniezno.
7. Dotarli wreszcie do skraju wielkiej polany, gdzie miał gniazdo orzeł.
8. Wędrowali przez bory i lasy.

Answers and/or Criteria

4, 8, 3, 1, 7, 5, 2, 6.

The learner will arrange a given list of events according to a logical time line, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Subskill Literal Comprehension: Outline

Level H

Objective No. HC5

Objective Given three main topics and a basic outline, the learner will write the main topics beside the Roman numerals I, II, III, etc.

Teaching/Learning Strategy

Introduce the techniques for outlining and explain that the outline shows the relationship of ideas.

Plan danego utworu, który jest już napisany, układamy w kolejności zdarzeń w tym utworze. W tradycji amerykańskiej nadaje sie im kolejne numery cyframi rzymskimi.

Instruct the learners to read "Najpiękniejszy zjazd" z W naszej gromadzie, and arrange the sentences in the back of the text into proper order. (pp. 148-151)

Ogłoszenie wyników zawodów	VI
Losowanie zawodników	I
Droga pod górę	II
Uczynność i dobroć Bronki	III
Jazda z góry	IV
Wręczenie nagrody	VII
Wątpliwości Janka	V

Wpisz kolejne numery rzymskie w kolejności w jakiej następowały po sobie te wydarzenia: I, II, III, IV, V, VI, VII.

Answers and/or Criteria

The learner will write given main topics beside the Roman numerals I, II, etc., in outline format, with 80 percent accuracy.

Level H

Objective No. HC6

Skill Comprehension

Subskill Literal Comprehension: Classification

Objective Given two headings and a list of items, the learner will classify each item and write it under the correct heading.

Teaching/Learning Strategy

Write two headings and the following list of items on the board. Have the learner classify each item and write it under the correct heading.

meble	przyrządy domowego użytku	lista przedmiotów
		łóżko
		żelazko
		krzesło
		stół
		odkurzacz
		lodówka
		kanapa
		komoda
		telewizor
		radio
		pralka
		kredens
		telefon

Answers: meble: łóżko, krzesło, stół, kanapa, komoda, kredens; pozostałe to przyrządy domowego użytku.

Criteria

The learner will classify items from a given list and write each of them under the correct given heading, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Literal Comprehension: Details **Objective No.** HC7

Objective Given a paragraph to read, the learner will select the main topic and two subordinate ideas presented.

Teaching/Learning Strategy

Ask learners to copy the following paragraph from the board. Have the learner read the paragraph and select the main topic (temat główny) and two subordinate ideas (zdania rozwijające temat) presented.

Na swe szesnaste urodziny Janka otrzymała dużo ślicznych prezentów. Od rodziców dostała nowy rower, a Ciocia podarowała jej piękny kostium. Od najlepszej koleżanki Grażyny dostała nowy skórzany portfel, a od starszej siostry Krysi aż 100 zł. Za te pieniądze Janka ma zamiar kupić sobie parę butów.

Answers and/or Criteria

temat: Prezenty urodzinowe Janki
rozwinięcie tematu: nowy rower, kostium, pieniadze itd.

The learner will select, from a given paragraph, the main topic and two subordinate ideas presented, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Interpretive Comprehension: Sensory Images

Objective No. HC8

Objective Given a series of phrases, the learner will state the sense through which the images were perceived.

Teaching/Learning Strategy

Write the following or similar phrases on the chalkboard. Have the learners state the sense through which the images were perceived.

Przeczytaj zamieszczone poniżej określenia i napisz dzięki jakiemu zmysłowi wrażenia te zostały odebrane.

1. zamyślona twarz
2. gorąca patelnia
3. kwaśny ogórek
4. głośne uderzenie dzwonu
5. brzydki zapach

Answers and/or Criteria

1. wzrok   2. dotyk   3. smak   4. słuch   5. węch

The learner will state the sense through which, in a given series of phrases, images were perceived, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Interpretive Comprehension: Personal Experience **Objective No.** HC11

Objective Given a story, the learner will identify the main events needed in order to dramatize the story.

Teaching/Learning Strategy

Direct the learners to read a selection, such as "Jak się woda gorąca z zimną goniła," W naszej gromadzie, pg. 192.

Instruct the learners to re-read the selection. Have them note the main events needed for a dramatization of the story. Direct the learners to list the main events and act out the story plot.

Czy można tę czytankę przeczytać z podziałem na rolę?
Wypisz wszystkie postacie występujące w tej czytance.
Czy woda też jest postacią?
Przepisz czytankę z podziałem jej na role tak, jakby to była sztuka sceniczna.

Answers and/or Criteria

The learner, given a story, will identify the main events needed in order to dramatize the story.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Judgment **Objective No.** HC12

Objective Given a story to read, the learner will demonstrate his/her interpretation of the story through an art project.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a varied list of stories. Ask the learners to choose from among them for silent reading. Direct them--

Należy utworzyć rysowane wyobraźnie opowiadania, albo dioramę, albo figurki z gliny. Marionetki zrobione z skarpetek nadają się do uscenowania wybranej historyjki.

Answers and/or Criteria

The learner will depict the content of a given story through an art project, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Judgment **Objective No.** HC13

Objective Given a selection, the learner will create pairs of words by matching words from the selection with words of similar meaning.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a list of words and their synonyms (synonimy). Discuss with the learners what synonym means - wyrazy bliskoznaczne.

Have learners create pairs of words and write a sentence using each of the given words.

Zestaw słowa znajdujące się w kolumnie I z ich odpowiednikami z kolumny II.

I

1. uczestnictwo
2. szczęśliwy
3. wybrany
4. wybuch
5. wada
6. powszechny
7. pożytek
8. oszust
9. litość
10. kaleka
11. leń
12. lepki
13. natychmiast
14. nastrój
15. kosztowny

II

a. brał udział
b. usterka
c. korzyść
d. kleisty
e. zaraz
f. ogólny
g. wytypowany
h. rozradowany, beztroski
i. eksplozja
j. atmosfera
k. ułomny
l. drogi
m. klimat
n. szachraj
o. próżniak
p. współczucie

Answers and/or Criteria

1 a, 2 h, 3 g, 4 i, 5 b, 6 f, 7 c, 8 n, 9 p,
10 k, 11 o, 12 d, 13 e, 14 m,j 15 l.

The learner will match given words with their synonyms, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Subskill Critical Reading: Judgment

Level H

Objective No. HC14

Objective Given a paragraph or poem describing a season, the learner will locate the clues which suggest the season and underline each one.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a worksheet containing the poem "Październik" from W naszej gromadzie, pg. 36. Omit the word jesień - autumn; leave the space blank. Have the learners fill in the blank after they have read the poem. Ask them to explain their choices. Discuss a probable title for the poem. Say--

Wpisz w brakujące miejsca nazwę pory roku jaką ten wiersz opisuje. Podkreśl wszystkie wyrażenia które wskazują na tę a nie inną porę roku.

Answers and/or Criteria

The learner, given a paragraph or poem describing a season, will locate the clues which suggest the season and underline each one, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Cause and Effect **Objective No.** HC 15

Objective Given a selection with cause and effect relationships, the learner will match each cause with its corresponding effect.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the learners to understand the topic of cause and effect by giving some examples and discussing them.

Przyczyna - skutek Znacie wszyscy polskie przysłowie:
"Gdyby kózka nie skakała to by nóżki nie złamała."
Kto powie mi co w tym przysłowiu jest przyczyną a co skutkiem?

Dajcie mi inne przykłady na przyczynę i skutek i ich zależność od siebie.

Jest mróz - samochód nie chce się zapalić
nie uczył się - dostał zły stopień

Direct the learners to read silently a selection such as the following or one taken from the basal reader or the other content areas (science or social studies), with cause and effect relationships. Have the learner match each cause with its corresponding effect by dividing the paper into two columns and writing over one part Cause - przyczyna and over the other Effect - skutek.

Jest zima. Silny mróz zamroził wszystkie rzeki i okoliczne stawy. Dzieci mają dużo uciechy, bo mogą urządzać sobie ślizgawkę na lodzie. Najłatwiej ślizgać się jeżdżąc na butach. Mama mówi że ślizganie się na butach szybko je niszczy i trzeba będzie oddać buty do szewca. Najlepiej kupić łyżwy.

Dzieci składają pieniądze, aby już w najbliższym czasie pójść do sklepu po wymarzone łyżwy.

Jazda na łyżwach to wielka przyjemność i równocześnie zdrowy sport zimowy. Wyrabia ona ładną postawę i dużo gracji w ruchach. Dobry łyżwiarz może brać udział w zawodach sportowych.

Jaś i Małgosia uczą się jazdy na łyżwach. Jaś chce kiedyś brać udział w wyścigach łyżwiarskich,a Małgosia w konkursie tańca na lodzie. Będą musieli bardzo długo i wytrwale trenować zanim potrafią jeździć i tańczyć na lodzie tak, jak dobrzy zawodnicy.

Answers and/or Criteria

	przyczyna	skutek
1.	mróz	zamarzły rzeki i stawy
2.	zima	jest mróz
3.	zamarznięte rzeki i stawy	można się ślizgać
4.	ślizganie na butach	niszczy buty
5.	zniszczone buty od ślizgania	buty naprawi szewc

The learner will identify causes and their corresponding effects from a given selection, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Literal Comprehension: Sentence Meaning

Objective No. HC16

Objective Given a passage and a list of incomplete sentences related to it, the learner will locate the information to complete each sentence.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a worksheet. Direct the learners to read a selection from a basal reader or other content area texts. Have the learners locate the information which best completes the incomplete sentences that follow:

W naszej gromadzie, str. 161, "List do mamy" - część pierwsza.

Przeczytajcie czytankę i uzupełnijcie niżej podane zdania wiadomościami zaczerpniętymi z tej czytanki.

1. Mama jest zmęczona i pojechała na ____________.
2. Mama napisała ____________ do dzieci.
3. W liście prosiła aby były ____________ i pomagały _______.
4. Mamie jest bardzo ____________ na wczasach.
5. Ma czysty, ciepły pokój, za oknem _____ _______ _______.

Answers and/or Criteria

1. na wczasy 2. list 3. grzeczne, babci 4. dobrze
5. niebo, śnieg i las

The learner will locate in a given selection the information which best completes a given sentence, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Outcome **Objective No.** HC 17

Objective Given several paragraphs, each posing a problem, the learner will write his/her own solution.

Teaching/Learning Strategy

Prepare and direct the learner to read the following paragraphs. Have the learner read the question at the end of each paragraph and write his own solution to the problem. Answers will vary.

Przeczytaj podane opowiadania i dopisz do nich swoje własne zakończenia. Odpowiedz na pytania na końcu każdego opowiadania.

I. W drodze ze szkoły do domu Marysia zauważyła, że ktoś odsłonił firankę w domu pani Malinowskiej. Sąsiadka powinna była w tym czasie być w pracy. Marysia zastanowiła się i postanowiła obserwować co się będzie dalej działo. Po małej chwili jakiś mężczyzna wyszedł z domu pani Malinowskiej niosac fotel, który włożył do stojącej opodal ciężarówki. Wrócił pod dom i odebrał z okna aparat telewizyjny podany mu przez innego mężczyznę. Telewizor powędrował też do ciężarówki. "Acha"- pomyślała Marysia - "to napewno złodzieje!"

Pytanie: Co teraz zrobiła Marysia?

II. Mama miała wrócić dziś później z pracy. Jurek postanowił pomóc jej w przygotowaniu obiadu. Zaczął więc gotować zupę. W czasie obierania jarzyn, zupełnie przypadkowo potrącił wazę, która stała obok. Waza spadła na podłogę i stłukła się. Jurek szybko pozbierał kawałki wazy do gazety i wyrzucił je do kosza. W tym momencie weszła do mieszkania mama.

Pytanie: Co powinien zrobić Jurek?

III. Pani w trzeciej klasie rozdawała dzieciom pudełka z cukierkami. Dzieci miały te cukierki sprzedać, aby za zarobione pieniądze cała klasa mogła pojechać na wycieczkę. Janek wiedział, że jego mama napewno pomoże mu w sprzedaży cukierków. Dlatego też poprosił panią, aby dała mu dwa pudełka.

W drodze do domu wstąpił do sklepu z zabawkami. Chciał zobaczyć nowy model samochodziku, który dopiero co wystawiono na wystawie. Tak był zajęty oglądaniem tego samochodziku, że zupełnie zapomniał o cukierkach pozostawionych na ladzie sklepowej. Przypomniał sobie o nich dopiero w domu. Szybko pobiegł do sklepu po zgubę. Niestety, na ladzie nie było już pudełek z cukierkami.

Pytanie : Co powinien zrobić Janek?

Answers and/or Criteria

The learner will write his own solution to the problems in a given selection. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Comprehension

Subskill Critical Reading: Conclusion

Level H

Objective No. HC 18

Objective Given an incomplete selection with three possible concluding statements, the learner will choose the logical conclusion.

Teaching/Learning Strategy

Have learners read "Trzy zagadki," W naszej gromadzie, str. 96.

Prepare three possible conclusions to that story. Have the learner read the selection and choose the logical conclusion.

Zaznacz właściwe rozwiązanie zagadki. Wybierz odpowiedź z podanych trzech.

○ Jest to budynek Straży Pożarnej.
○ Budynek ten, to elektrownia.
○ To musi być budynek kompanii telefonicznej.

Answers and/or Criteria

The learner will choose the logical conclusion to a given story, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Critical Reading: Outcome

Objective No. HC 19

Objective

Given an incident from a story, the learner will predict the outcome.

Teaching/Learning Strategy

Give the learner experience in predicting outcomes by discussing unfinished sentences. Read a story to the learner. Discuss the story and have the learner predict the outcome.

Suggestion: "Pogotowie na skrzydłach", W naszej gromadzie, str. 92. Do not read the end of the story.

Posłuchajcie tego opowiadania i spróbujcie dodać do niego własne zakończenie.

Possible answers: Adaś przeszedł pomyślnie ciężką operacje i wrócił do klasy. Adaś długo chorował, ale wyzdrowiał. Adaś nie wyzdrowiał.

Criteria

The learner will predict the outcome of a given story. Teacher judgment will determine acceptable response.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Critical Reading: Conclusion

Objective No. HC 20

Objective Given a series of events from a story, the learner will write his/her own ending to the story.

Teaching/Learning Strategy

Give the learners experience in completing story endings by reading aloud a sample story and eliciting oral endings. Prepare the following selection, discuss it with the learners, and direct the learners to write their own ending:

Jaś jest dzisiaj dyżurnym w klasie. Przyszedł do szkoły wcześniej i jak przystało na dyżurnego rozpoczał swe urzędowanie....

Answers and/or Criteria

Odpowiedzi dzieci będą się różniły w zależności od tego jakie mają obowiązki dyżurni w danej klasie.

The learner, given a series of events from a story, will write an ending to the story.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Judgment **Objective No.** HC 21

Objective Given a group of four words, the learner will eliminate the word that does not belong to the group.

Teaching/Learning Strategy

Review categorization. Give the learner practice in categorizing by having the learner orally give words that belong together in a group. Prepare the following list of words. Direct the learner to read the groups of words and place an x on the word which does not belong to each group.

Przeczytaj podane poniżej grupy słów i zaznacz to słowo, które nie należy do danej grupy.

1	2	3	4
kobieta	krowa	ciepło	nauczyciel
mężczyzna	kot	gorąco	stołarz
chłopiec	marchewka	ołówek	piekarz
ptak	koza	zimno	książka

Answers and/or Criteria

1. ptak 2. marchewka 3. ołówek 4. książka

The learner will eliminate the word that does not belong in each given group with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Literal Comprehension: Detail

Objective No. HC22

Objective Given a story and different kinds of questions related to the story, the learner will write an answer for each question.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the learners for the following activity by eliciting oral responses to questions relating to details. Prepare the following story and direct the learners to read it silently. Direct the learners to read the questions and write an answer for each one.

Przeczytaj podane opowiadanie i odpowiedz na pytania.

Roman szybko wstał z łóżka. Ubrał się ciepło i wziął na siebie pomarańczowy skafander. Na nogi włożył ciepłe, nieprzemakalne buty. Nareszcie nadszedł ten długo oczekiwany dzień.

W czasie ubierania się, słyszał Roman radosne szczekanie psów, wyżłów. Psy widziały jak ojciec Romana, również ciepło ubrany ładował sprzęt do samochodu. Trzeba było włożyć tam aż dwie strzelby i sporo naboi. Psy wiedziały, że i dla nich nadszedł długo oczekiwany dzień.

1. Co będzie robić Roman i jego ojciec?
2. Dlaczego obaj mają pomarańczowe skafandry?
3. Jaka to pora roku?
4. Dlaczego Roman ubrał ciepłe, nieprzemakalne buty?
5. Dlaczego psy są takie podniecone?

Answers and/or Criteria

1. Roman z ojcem idą na polowanie.
2. Żeby łatwo było zauważyć w lesie, w czasie polowania.
3. Późna jesień, albo wczesna zima.
4. W lesie i na polu może być mokro.
5. Są to psy myśliwskie i cieszą się z polowania.

The learner will write answers for given questions, with 80 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Critical Reading: Judgment

Objective No. HC 23

Objective Given a question with three possible answers, the learner will indicate the sentence that best answers the question.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the following selection, with a question to follow. Direct the learners to read the selection and underline the sentence that answers the question best.

Przeczytaj ten urywek i podkreśl to zdanie, które najlepiej odpowiada na pytanie.

Każdy uczeń może narysować plan szkoły i jej otoczenia. Podobnie jak przy rysowaniu planu klasy trzeba najpierw dokonać pomiarów długości i szerokości budynku szkolnego, podwórka i działki szkolnej. W tym celu konieczne jest przygotowanie sobie przyrządów pomiarowych, jak: taśma i cyrkiel mierniczy.

Pytanie: Jakich przyrządów pomiarowych będziemy potrzebować?

1. Będziemy mierzyć podwórko.
2. Zmierzymy podwórko, budynek szkolny i działkę.
3. Będziemy potrzebować następujących przyrządów pomiarowych: cyrkla mierniczego i taśmę.

Answers and/or Criteria

Odpowiedź: 3

The learner will indicate the sentence that best answers a question, from the three possible answers given, with 100 percent accuracy.

Skill Comprehension

Level H

Subskill Critical Reading: Judgment

Objective No. HC 24

Objective Given a pair of activities to do, the learner will choose the one that is more important.

Teaching/Learning Strategy

Write the following sets of activities on the board. Ask the learners to read the activities and choose from each pair the one which is the most important.

Przeczytajcie czynności, które są na tablicy i wybierzcie z każdego zestawu tę, która jest ważniejsza i powinna być zrobiona wcześniej.

Grupa I

A. Zróbcie wspólnie kukiełki do przedstawienia, które wystawi cała klasa.

B. Śpijcie w ławkach.

Grupa II

A. Stójcie na deszczu i moknijcie.

B. Idźcie szybko do domu, aby nie zmoknąć na deszczu.

Answers and/or Criteria

Grupa I - A Grupa II - B

The learner will choose from a given pair of activities the one which is more important.

Skill Comprehension **Level** H

Subskill Critical Reading: Fact and Opinion **Objective No.** HC 25

Objective Given a story, the learner will identify those sentences which state facts and those which state opinion.

Teaching/Learning Strategy

Reproduce the following story on a worksheet. Have the learners identify the sentences which state facts and the ones which state opinions. Podkreślone linią prostą to fakty, linią falistą - opinie.

Przeczytaj niżej podane opowiadanie i podkreśl linią prostą te zdania, które stwierdzaja fakty, a linią falistą czyjeś opinie.

"Coś o czym warto pomyśleć"

Dzieci miały napisać wypracowanie zatytułowane : "Coś, o czym warto pomyśleć". Pierwsza miała przeczytać swe wypracowanie Bożenka. Oto co napisała Bożenka:

"Chciałabym abyście wszyscy pomyśleli, a wiem, że bardzo lubicie myśleć. Właściwie to możemy być w wielu miejscach na raz. Niemożliwe? Zaraz wam udowodnię.

Wszyscy jesteśmy w tej chwili w pięciu miejscach na raz. Po pierwsze, znajdujemy się na Ziemi. Naturalnie Ziemia jest najlepszą planetą ze wszystkich. Mieszkamy też w Stanach Zjednoczonych. Wszyscy wiedzą, że Ameryka jest najwspanialszym krajem na Świecie. Mieszkamy również w stanie Illinois. W naszym Stanie mieszkają najlepsi mieszkańcy. Znajdujemy się w Chicago, które uważane jest za najczyściejsze miasto Stanów Zjednoczonych. Wszyscy mieszkamy w jednej dzielnicy, która uważana jest za najpiękniejszą dzielnicę miasta. Tak przynajmniej sądzą ~~wszyscy~~ jej mieszkańcy."

Bożena czytała dalej, udowodniając, że naprawdę można być w kilku miejscach na raz. Stwierdziła w końcu: "Jesteśmy na ziemi, jesteśmy w Ameryce, w Illinois, w Chicago i w naszej dzielnicy. Czy nie warto o tym pomyśleć?"

Answers and/or Criteria

The learner will identify, from a given selection, the sentences which state facts and the ones which state opinions, with 80 percent accuracy.

LEVEL H

STUDY SKILLS

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Explanation: Encyclopedia **Objective No.** HS 1

Objective

Given an encyclopedia volume, the learner will explain the purpose of letters on the spine.

Teaching/Learning Strategy

Review the concept that an encyclopedia tells about important persons, places, and things.

Encyklopedia jest publikacją zawierającą sumę wiedzy ze wszystkich dziedzin nauki i sztuki. Możemy z niej dowiedzieć się o życiu słynnych ludzi, o ważnych wynalazkach, książkach itp. Zazwyczaj encyklopedia ułożona jest w porządku alfabetycznym. Są encyklopedie obszerne, składające się z kilku albo kilkunastu tomów, są też encyklopedie skrócone, zawierające tylko najważniejsze wiadomości. W dużych encyklopediach, dla ułatwienia znalezienia hasła, na grzbiecie każdego tomu znajdują się litery na które zaczynają się w nich słowa.

Designate learners to identify the letters on specific volumes of the encyclopedia and to answer questions related to the location of a topic, as in the following examples:

1. Z ilu tomów składa się ta encyklopedia?
2. Tom drugi zawiera hasła na litery________.
3. Tom czwarty zawiera hasła na litery _______ .
4. Tom dziewiąty zawiera hasła rozpoczynające się na litery _____.
5. Wiadomości o Koperniku można znaleźć w tomie _________.

Answers and/or Criteria

The learner will explain the purpose of letters on a given encyclopedia spine, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Word Definition

Level H

Objective No. HS3

Objective Given a sentence containing a word with more than one meaning, the learner will identify the correct definition from the sentence context.

Teaching/Learning Strategy

Provide the learners with a dictionary. Tell the learners: Niektóre słowa mają kilka znaczeń, a niektóre tylko jedno.

Give the learners a sentence containing a word having more than one meaning. Have the learners find the word in their dictionaries and identify the correct definition after the definitions have been read by a designated learner.

Zdanie:

Ślusarz naprawiał zamek
u drzwi naszego mieszkania.

1. Urządzenie ślusarskie służące do zamykania czegoś kluczem.
2. Obronna budowla mieszkalna, rodzaj twierdzy.
3. Urządzenie broni palnej, w karabinie, w rewolwerze.

Note: Definition 1 applies to this sentence.

Direct the learners to use the dictionary to locate and define the underlined words in the sentences on the chalkboard. Sample sentences follow:

1. Koło domu rośnie bez.
2. Jasiu ma długi język.
3. Staś mieszka na południu.
4. Janek pije sok pomarańczowy.
5. Łóżko nakryte jest kapą.

Answers and/or Criteria

The learner will determine the definition of a given word by using sentence context, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Recognition: Dictionary

Level H

Objective No. HS 5

Objective Given a facsimile of a dictionary page, the learner will be able to identify the guide words.

Teaching/Learning Strategy

Distribute dictionaries to the learners. Direct the learners' attention to a page in a dictionary. Read with the learners the first word listed on the page and the last word on the page. Ask learners to locate these words somewhere else on the page. Explain that the words at the top of the dictionary page are called słowa pomocnicze — guide words. Have the learners determine why this is a good name for them.

Prepare a facsimile of a dictionary page. Have the learners indicate the guide words on the page.

Answers and/or Criteria

The learner will identify guide words on a given dictionary page, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Comparison: Parts of a Book

Level H

Objective No. HS6

Objective Given several words, the learner will match words with definitions by using footnotes in a Polish basal reader.

Teaching/Learning Strategy

Using one of the Polish basal readers, prepare a worksheet of words and sentences in which these words are used. Refer the learners to footnotes, (przypisy), since there are no glossaries in the Polish readers for grades 1,2, and 3.

Familiarize the learners with the use of glossaries in the American texts. Refer to Reading Guide III.

Say: Niezrozumiałe słowa są objaśnione w przypisach, zaraz u dołu każdej strony. W starszych klasach słowa te będą wyjaśnione w specjalnej części waszej książki, na jej końcu w tzw. słowniczku.

Ask the learners to skim their Czytanki and find przypisy.

Use "Nasza szkapa" from W naszej Gromadzie, p. 320, as an example.

chomąta - Tatuś nałożył koniom chomąta.
suteryna - Rodzina Kwiatkowskich mieszka w suterynie.
oficyna - Jaś mieszka w oficynie.

słowo	numer strony	definicja
chomąto	320	część uprzęży konia; drewniana ramka z miękką wyściółką, obejmująca szyję konia.

Note: Przypisy znajdują się najczęściej przy sekcji pt. "Opowiadanie miesięczne."

Answers and/or Criteria

The learner will use footnotes to match given words with definitions, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level H

Subskill Identification: Card Catalog

Objective No. HS 7

Objective Given a card catalog drawer, the learner will specify requested letters on the drawer.

Teaching/Learning Strategy

Explain the card catalog: Katalog jest to spis wszystkich książek jakie znajdują się w bibliotece. Mamy dwa rodzaje katalogów. Katalog alfabetyczny, ułożony według pierwszych liter nazwiska autora i katalog rzeczowy, który jest ułożony według tematów poszczególnych książek. Np. pod hasłem cyrk , będą się znajdowały wszystkie książki w których autorzy piszą o cyrkach, itp. Katalog biblioteczny składa się zazwyczaj z odzielnych karteczek fiszek , z których każda zawiera opis książki, uwzględniając w nim imię i nazwisko autora, tytuł książki, ilość jej stron i treść. Jest to tzw. opis bibliograficzny. Ponieważ biblioteka ma dużo książek, karteczki katalogowe trzymane są w specjalnych szufladach, z których każda ma zaznaczoną literę alfabetu na jaką zawiera kartki- fiszki.

Have the learners complete a prepared set of statements to show their understanding of the letters on the drawers of a catalog (subject) . An example of this type of sheet follows:

1. Katalog w bibliotece zawiera kartki dla wszystkich ..książek.. które znajdują się w tej bibliotece.
2. Kartki w katalogu ułożone są według...alfabetu...........
3. Przy każdej szufladzie z kartkami katalogowymi znajdują się tabliczki z .literami

Wskaż szufladę w której można znaleźć książki na następujące tematy:

a. poezja (Nv-P)　b. zwierzęta (Z)　c. ceramika (A-D)
d. liczby (K-L)　e. Nowy York (Nv-P)　f. Rosja (Q-S)

A-D	I-J	Nu-P	V-Wa
E-Fd.	K-L	Q-S	Wb-Y
Fe-H	M-Nt	T-U	Z

Answers and/or Criteria

The learner will specify requested letters on a given card catalog drawer, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level H

Subskill Location: Card Catalog

Objective No. HS 8

Objective

Given the card catalog, the learner will locate the drawers in which certain subjects will be found.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a sketch of a card catalog. Label the drawers. List subjects on this work sheet. Have the learners indicate which drawer contains cards for books having information on these subjects. An example of this activity follows:

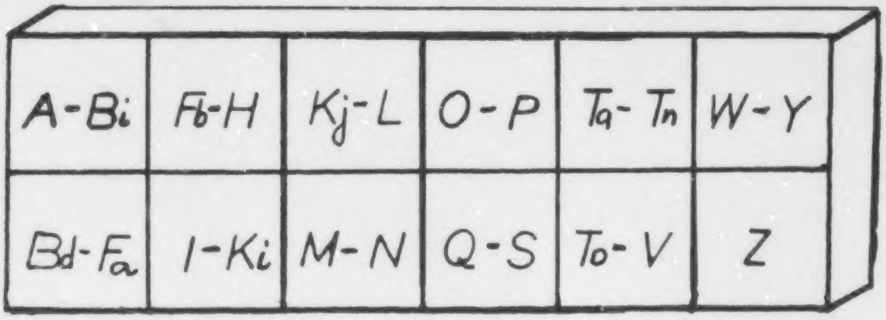

temat	szuflada
1. podróże kosmiczne	O - P
2. Chicago	Bd. - Fa
3. woda	W - Y
4. transport	To.- V
5. komunikacja	Kj.- L
6. Rosja	Q - S
7. telewizja	Ta. - Tn.
8. filc	Fb. - H
9. kwiaty	Kj.-L
10. bawełna	A - Bi.

Answers and/or Criteria

The learner will locate card catalog drawers in which certain subjects will be found, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Parts of a Book

Level H

Objective No. HS 9

Objective Given an unfamiliar term in context, the learner will use the dictionary to identify the meaning as used in context.

Teaching/Learning Strategy

Prepare several sentences using unfamiliar terms. Guide the learners in reading each sentence orally. Direct the learners to use their dictionaries (at that level there aren't any glossaries in their books) to locate the underlined, unfamiliar term. Have the learners read the definitions given for each word and then decide on the definition orally. Use the following example of this activity or another of your choice:

Zawinęliśmy mięso w folię, zanim włożyliśmy je do torby ze śniadaniem na majówkę.

Definicja słowa ze słownika:

1. Bardzo cienki arkusz metalu lub tworzywa sztucznego.
2. Cienka blaszka metalowa podkładana w biżuterii pod drogie kamienie w celu spotęgowania ich blasku.

Powiedz uczniom, aby zwrócili uwagę na pierwszą definicję.

As an extension of this activity, have the learners write the sentence, underline the word, and write the definition related to the word as used in the sentence.

Answers and/or Criteria

The learner will use a glossary to identify the meaning of a given word as used in context, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Level H

Subskill Location: Parts of a Book

Objective No. HS10

Objective Given a table of contents, the learner will locate particular chapters in a book.

Teaching/Learning Strategy

Direct the learners to open their basal readers to the spis treści (table of contents). Provide the learners with a set of incomplete statements related to this table. Guide the learners to locate information to complete the statements.

Otwórzcie czytanki na str. 331 W naszej gromadzie. Przyjrzyjcie się dokładnie zamieszczonemu na tej i następnej stronie spisowi treści. Uzupełnijcie niżej podane zdania.

1. Nasza czytanka składa się z __________ osobnych rozdziałów.
2. Każdy rozdział ma tytuł__________ w roku szkolnym.
3. Wiersz o październiku znajduje się w rozdziale pt.________ na str. ________.
4. Rozdział zatytułowany "marzec" zaczyna się na str.________ a konczy się na str. 225.
5. Ostatnią stroną rozdziału pt. "luty", jest str. ________.
6. Utwory na tematy "zimy" znajdziemy w rozdziałach ________ i ________.
7. Wszystko o wakacjach znajdziemy w rozdziałach ________ i ________.
8. Rozdział pt. "styczeń" zaczyna się na str. ________, a konczy się na str. ________.

Answers and/or Criteria

1. 10 2. miesiąca 3. październik - 36 4. 206 - 225
5. 201 6. grudzień - styczeń 7. czerwiec - wrzesień
8. 140 - 168

The learner will use a table of contents to locate particular chapters in a book, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Explanation: Parts of a Book **Objective No.** HS 11

Objective Given the term publisher - wydawca, the learner will explain its meaning.

Teaching/Learning Strategy

Write the word wydawca, wydawnictwo on the chalkboard and pronounce it. Pronounce the word again in syllables. Use the word in sentences so learners will be able to listen for a clue to the definition of the word.

np. Wydawca będzie jeszcze drukował nasze czytanki, bo dużo dzieci będzie się z nich uczyć.

Guide learners in defining the word.

Explain: Wydawca - wydawnictwo, jest to instytucja, czasami prywatna osoba, która zajmuje się wydawaniem książek, ich rozpowszechnianiem itp. Wydawca oddaje gotowe książki do druku.

Have the learners locate the publisher of various textbooks on the title page and then explain the meaning of wydawca - wydawnictwo.

Answers and/or Criteria

The learner will explain the meaning of the term publisher (wydawca - wydawnictwo), with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Location: Parts of a Book **Objective No.** HS 12

Objective Given a sample title page, the learner will identify the name of the company that publishes the book and the city where the book is published.

Teaching/Learning Strategy

Direct learners to open their basal reader to the title page. Designate learners to state the purpose of the title page. Have the learner orally complete the following sentences:

Przypatrzcie się uważnie tytułowej stronie waszej książki. Spróbujcie odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Autorami tej książki są:..................
2. Książka nosi tytuł... ....
3. Wydawcą książki jest:.......... znajdujący się w mieście.....
4. Książka została wydrukowana w ....

Wskażcie gdzie znaleźliście potrzebne informacje do tych pytań. Sprawdźcie, czy podobne informacje możecie znaleźć w innych waszych książkach ?

Answers and/or Criteria

The learner will identify the name and location of the publisher of a book, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Parts of a Book **Objective No.** HS.13

Objective

> Given a book with a title page, the learner will use the page to answer questions related to its content.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a set of statements to be used in gaining information about a particular book. Direct learners to open a textbook to the title page and table of contents page. Distribute statements to be completed after reading the two pages. Have learners complete the statements.

1. Wydawcą tej książki jest ______________
2. Książka ta została wydana w ______________
3. Informacje na temat kto i gdzie wydał tę książkę można znaleźć na str.______________
4. Tytuł książki jest następujący:______________________
5. Autorami książki są:______________
6. Książka ta ___ ma prawa autorskie, nie ma ____ praw autorskich.
7. Prawo autorskie jest zastrzeżone na str.__________
8. Ułóż niżej podane informacje w kolejności w jakiej można je znaleźć w książce: tytuł, autorzy, miasto, kraj, wydawnictwo, prawo autorskie.

Uwaga: W niektórych książkach wydawanych w Polsce informacje na temat wydawnictwa i nakładu znajdują się nie na odwrotnej stronie kartki tytułowej, ale na ostatniej stronie książki. Równocześnie należy pamiętać, że większość podręczników szkolnych nie ma zastrzeżonego prawa autorskiego. Nie ma też zastrzeżonego prawa autorskiego w wielu książkach przeznaczonych dla dzieci.

Prawo autorskie - copyright, to stwierdzenie: wszelkie prawa zastrzeżone.

Answers and/or Criteria

The learner will use a given title page to provide specific information about a book, with 80 percent accuracy. Answers will depend on the book used for this activity.

Skill Study Skills

Level H

Subskill Summarization: Paragraph

Objective No. HS14

Objective Given a short paragraph to summarize, the learner will give the important details of the paragraph in a few sentences.

Teaching/Learning Strategy

Write the words streszczenie and streszczać on the chalkboard. Explain what they mean. Identify treść and the prefix s.

Read "Dzień Zaduszny," Moja Czytanka, str. 31. Lead the learners in a discussion to determine the important details of the story. Sum up the story in a few sentences.

Extend the activity by having learners recall stories recently read and summarizing them.

Answers and/or Criteria

The learner will summarize the important details of a short paragraph in few sentences, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Organization: Outlining

Level H

Objective No. HS 15

Objective Given three main topics, the learner will place Roman numerals and periods before the three topics in correct sequence.

Teaching/Learning Strategy

Explain outlining: Robimy plan wypracowania, albo wypowiedzi. Pomyślcie. Chcecie poinformować inne dzieci o czymś, ale tak, aby otrzymały one wszystkie informacje. Trzeba przygotować do tego cały plan; co chcemy powiedzieć. Organizując nasze informacje w ten sposób nie zapomnimy o niczym, a i nasza wypowiedź będzie dobrze ułożona, będzie miała porządek.

Show an outline format of three main topics. Read the outline with the learners. Use an outline format for a social studies or science unit that the class is studying. Give the learners several groups of main topics. Have the learners place the Roman numerals. Examples follow.

Rodzaje transportu
I. Lądowy
II. Powietrzny
III. Wodny

Chicago
I. Ludność
II. Budownictwo
III. Transport

Letnie rozgrywki
I. Pływanie
II. Gra w piłkę
III. Jazda na rowerze

Konstrukcja modelu samolotu
I. Zapoznanie się z instrukcjami
II. Klejenie części
III. Malowanie modelu

Answers and/or Criteria

The learner will place Roman numerals and periods before three main topics in sequence in a given outline, with 100 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Organization : Outlining

Level H

Objective No. HS 16

Objective

Given an article to read, the learner will extract facts and organize these facts by completing a simple outline skeleton.

Teaching/Learning Strategy

Read and discuss a selection from a content area text. Guide learners in determining the first main point. Write the first topic of the outline on the board. Use the Roman numeral and a period, and capitalize the first word. Have the learners determine the next main topic. Write this on the board. Next discuss the points that describe these main topics. Write these subheadings on the board in their appropriate places. Give the learners a short selection and an incomplete outline for the selection. Have the learners read the selection and then complete the outline.

Podróż na księżyc

Dwa... jeden.... zero.... wystrzał! Austronauci pozostali bez ruchu mknąc w przestrzeń międzyplanetarną. Ze swego pojazdu kosmicznego widzieli oddalające się kontury oceanów i kontynentów. Ziemia stawała się coraz mniejsza i mniejsza. Księżyc natomiast, w miarę zbliżania się do niego, stawał się coraz większy.

Wylądowali wreszcie na księżycu. Lądowanie odbyło się gładko. Zadowoleni byli z tegoż że nie mieli poważnych przeszkód. Dwóch astronautów opuściło rakietę, aby zabrać kamienie i pył księżycowy. Trzeba zabrać je z powrotem na ziemię, aby uczeni mogli go zbadać. Chodząc po pcwierzchni księżyca robili to bardzo ostrożnie, bojąc się niespodzianek. Po kilku godzinach badań i obserwacji, wrócili do czekającego pojazdu kosmicznego, aby przygotować się do drogi powrotnej na ziemię.

Plan opowiadania

I. Podróż w przestrzeni międzyplanetarnej
  A. Astronauci pozostali ______________
  B. Astronauci wiedzieli kontury____________
  C. Widzieli też________________________

II. Wylądowanie na księżycu
   A. Lądowanie odbyło się ____________
   B. Dwóch ____________ opuściło rakietę.
   C. Zbierali oni ________ i ________.

Answers and/or Criteria

I. A - bez ruchu. B. oceany i kontynenty C. ziemię, księżyc i gwiazdy.
II. A. gładko bez kłopotów B. kosmonautów C. kamienie i pył.

The learner will organize the information from an article to complete a skeletal outline, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Organization: Outlining **Objective No.** HS17

Objective Given three main topics, the learner will arrange them in correct outline format.

Teaching/Learning Strategy

Write an example of a main topic outline on the board. Explain that this helps us organize thoughts. Ask the learners the questions which follow:

Transport
  I. Ziemia
  II. Woda
  III. Powietrze

1. Co stawiamy przed każdym tematem?
2. Gdzie stawiamy kropkę?
3. Jak stawiamy rzymskie cyfry?
4. Które słowa piszemy dużą literą?

Write three groups of main topics on the board without the Roman numerals or periods, unaligned, and not having the first word capitalized. Have the learners write these main topics on their paper in the proper outline form. Examples:

góralska ciupaga - jak się robi, jak wygląda, do czego służy.
gra w szachy - przestrzeganie przepisów gry, gra w szachy, zapisywanie wyników.
wycieczka szkolna - rodzaj transportu, gdzie, co widzieliśmy.

Answers and/or Criteria

The learner, given three main topics, will arrange them in correct outline format.

Skill	Study Skills	**Level**	H
Subskill	Identification : Reading Rate	**Objective No.**	HS 19

Objective

Given a reading selection, the learner will complete the selection in a given time period and then skim it to answer comprehension questions about it.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a reading selection and related comprehension questions. Distribute copies and explain that the reading time is only one minute. Direct learners to circle the last word read if they have not finished when time is called. (Following the timed period, learners will answer the questions.)

Dom naprzeciw stał pusty i zaniedbany już od wielu lat. Wokół domu rosła gęsta trawa i dużo krzaków. Schody i okna były połamane.

Wiele dzieci z sąsiedztwa miało wielką ochotę wejść do tego domu, ale jak dotąd nikt tego nie zrobił.

Jurek i Tomek długo namyślali się co robić. Czy wejść do domu czy nie. A właściwie to dlaczego nie?... Nagle.. Jurek krzyknął:" Tomek! zobaczyłem tam jakiś cień!" " A może w tym domu straszy?" - spytał Tomek. Roziegł się jakiś dziwny, przeraźliwy głos. Jurek i Tomek zaczęli uciekać.

1. Najlepszym tytułem do tego opowiadania będzie: a/. dziwny cień b/. dom naprzeciw c/. opuszczony dom
2. Dom ten: a/. był własnością staruszka b/. był zaniedbany c/.potrzebował remontu
3. Jurek i Tomek a/. nie bali się niczego b/. byli niezdecydowani czy wejść do domu czy nie c/. zobaczyli kilka duchów

Answers and/or Criteria

The learner will skim a given selection to answer specific questions, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Explanation: Graphs **Objective No.** HS 20

Objective Given a graph with a legend, the learner will use the legend to explain what the graph depicts.

Teaching/Learning Strategy

Prepare on a transparency, chart, paper, or the chalkboard, a graph such as the one below. Read the title of the graph, the key, and the words in the first column with the learners. Explain that instead of writing sentences to tell the number of books read by several children, we can show the number by making a graph.

Zamiast pisać kto przeczytał ile książek w przeciągu dwóch miesięcy, łatwiej jest przedstawić to za pomocą specjalnego wykresu - tablicy informacyjnej.

imiona dzieci	Ilość przeczytanych książek													
	styczeń						luty							
Wojtek	*	*	*	*	*	*								
Karol	*	*	*	*	*									
Maciek	*	*												
Krzyś	*	*	*											
Ania	*	*	*	*										
Basia	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*				

View the graph with the learners and discuss questions:

1. Ile książek przeczytał Karol?
2. Kto przeczytał dwa razy tyle książek co Karol?
3. Które dzieci przeczytały mniej niż 5 książek?
4. Ile książek przeczytały Ania i Basia?
5. Kto przeczytał najwięcej książek?
6. Wykres ten nosi tytuł:......................
7. Książka jest przedstawiona na wykresie jako ....
8. Wykres ten pokazuje ile książek przeczytały dzieci w miesiącach .... i ....

Answers and/or Criteria

The learner will use the legend of a given graph to explain what is depicted, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Explanation: Graphs **Objective No.** HS 21

Objective Given a graph, the learner will explain the information depicted.

Teaching/Learning Strategy

Review the understanding that sometimes it takes several sentences to say the same things that can be shown on one graph. Guide learners in the reading of a sample graph. Prepare a bar graph with incomplete statements related to the information depicted.

1 lutego 1979r.

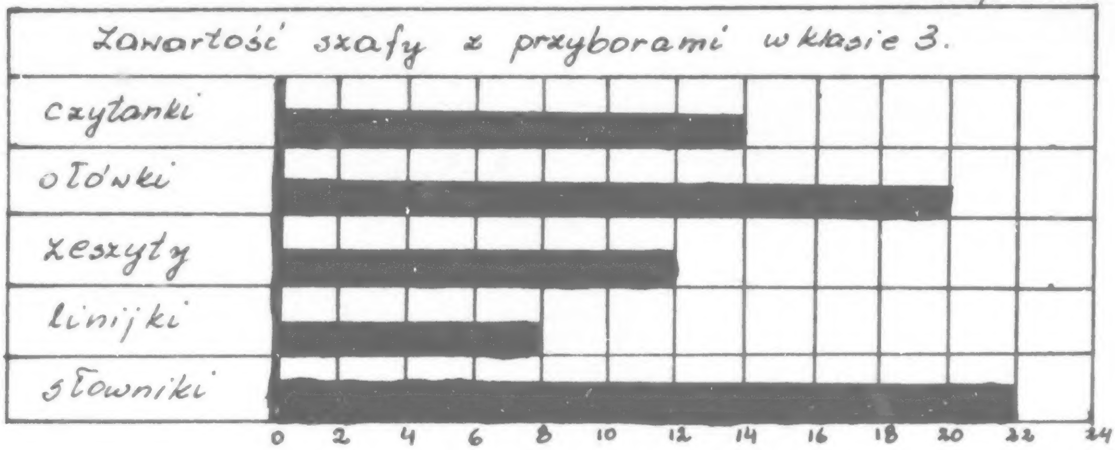

1. Wykres ten nosi tytuł...............
2. Wykres ten ma datę................
3. W szafie z przyborami jest .... czytanek
4. W szafie jest .... słowników.
5. W szafie jest o....... więcej czytanek niż ołówków.
6. W szafie jest o ...... więcej ołówków niż linijek.
7. Porównaj ilość ołówków i linijek. Jest .... ołówków.

Answers and/or Criteria

The learner will explain information shown on a given graph, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Explanation: Grids **Objective No.** HS 22

Objective Given a number grid, the learner will explain the location of points on the grid.

Teaching/Learning Strategy

Discuss the importance of order. Explain that we must know where things can be located. We locate the seat we have at the game by looking at the ticket to see what section, aisle, and seat number we have.

Distribute copies of a grid to each learner. Explain that American cities are built in a special way. Their streets and avenues cross each other, and it is easier to find a particular place there. In Europe cities are built differently, according to ancient customs.

Say: Macie tu plan jednego z miast amerykańskich, na siatce topograficznej. Za pomocą tej siatki łatwiej jest określić położenie jakiegoś obiektu w mieście. Przypatrzcie się temu planowi i odpowiedzcie na niżej podane pytania.

1. Gdzie znajduje się szkoła?
2. Na której ulicy znajdziemy park?
3. Jaki budynek znajduje się na skrzyżowaniu 6 Ave. i ul. C ?

Mapa topograficzna miasta Elm

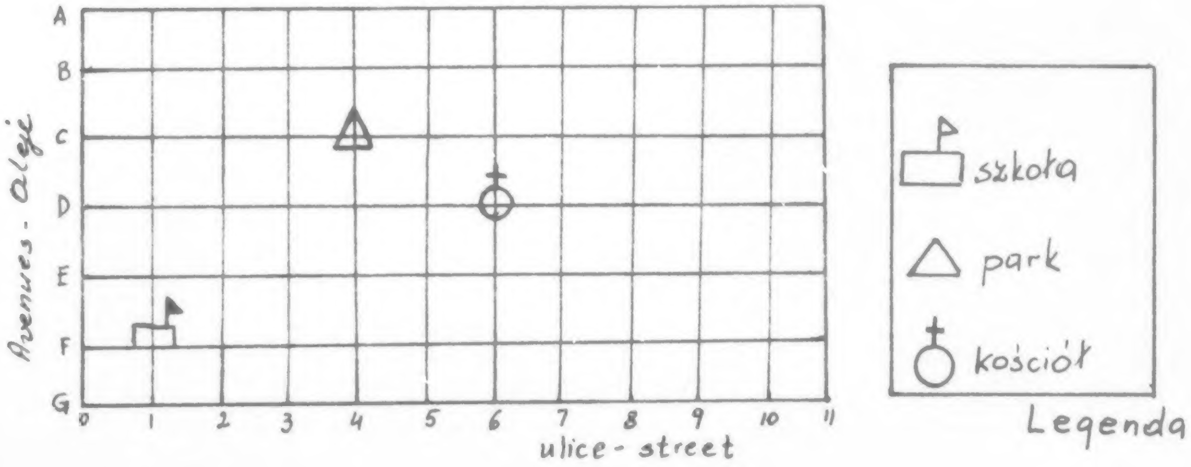

Answers and/or Criteria

The learners will explain the location of points on a given grid, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Construction: Bar Graphs **Objective No.** HS 23

Objective Given materials, the learner will make a bar graph to show his individual achievement in specific skills.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a worksheet having the format for a bar graph. Distribute pencils, rulers, and individual achievement scores to the learners. Direct learners to record their scores on the graph by noting the score and the date of the score. Have the learners mark this on the graph. Do several examples at the chalkboard as exercises before the learners work alone. Circulate through the room to note those needing help. An example of this activity follows:

Z podanych danych dotyczących wyników dyktanda, zróbcie odpowiedni wykres.

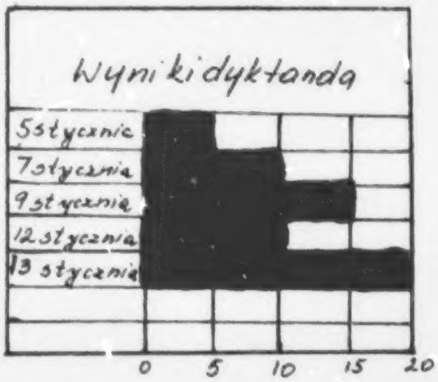

Wyniki Ani	
5 stycznia	5
7 stycznia	10
9 stycznia	15
12 stycznia	10
13 stycznia	20

Answers and/or Criteria

The learner will make bar graphs to show his/her achievement in specific reading skills, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Maps **Objective No.** HS 24

Objective Given a facsimile of a map, the learner will identify specific items.

Teaching/Learning Strategy

Review the meaning of legenda, symbol, kierunek i podziałka. Write each term on the chalkboard and use in a sentence. Have the learners explain what is meant by each term. If possible, use Atlas Geograficzny dla klasy IV for the lesson.

Distribute copies of a map to each learner. Have a duplicate copy on a large chart or on a transparency so that the learners can see the teacher reading and locating places with them.

Przypatrz się mapie i wykonaj dołączone polecenia.

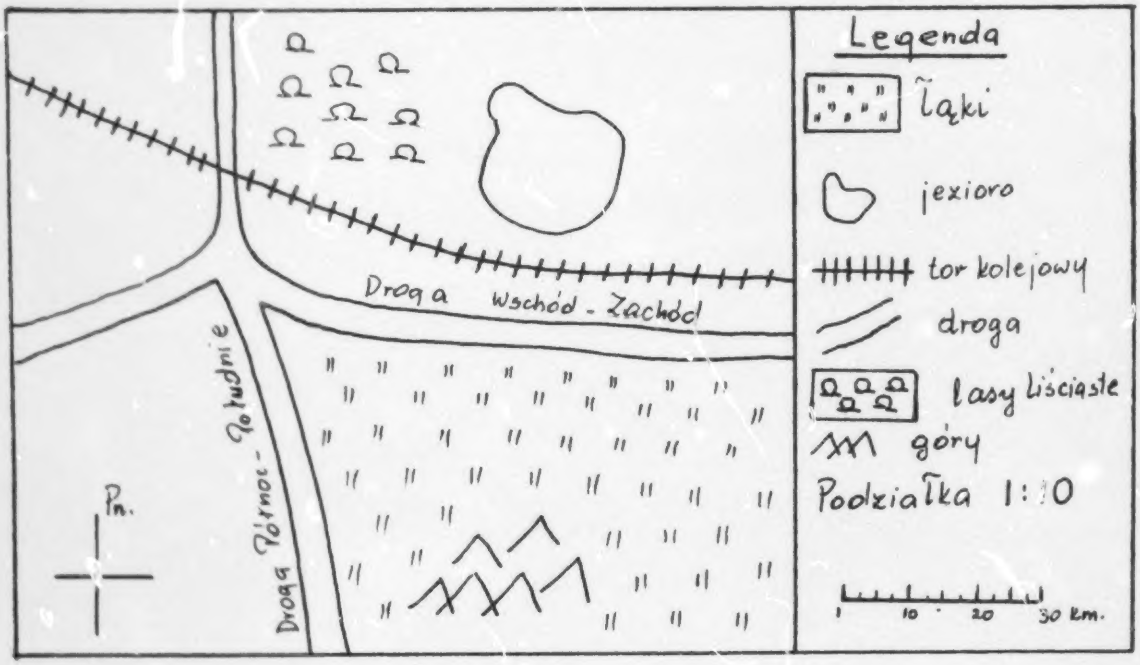
Droga Wschód - Zachód
Droga Północ - Południe
Pn.
Legenda
łąki
jezioro
tor kolejowy
droga
lasy liściaste
góry
Podziałka 1:10
1
10
20
30 km.

1. Narysuj ramkę wokół legendy.
2. Zakreśl strzałki pokazujące nam kierunki na mapie.
3. Pomaluj góry na brązowo.
4. Pomaluj łąki na zielono.
5. Zaznacz linię kolejową czerwoną kredką.
6. Pomaluj jezioro na niebiesko.
7. Pomaluj drogę na żółto.
8. Napisz gdzie znajdują się góry.
9. Pomaluj lasy ciemnozieloną kredką.

Answers and/or Criteria

The learner will identify specific items on a given map, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills

Subskill Identification: Maps

Level H

Objective No. HS 25

Objective Given a map with a legend, the learner will use the legend to identify what the map depicts.

Teaching/Learning Strategy

Recommended for this objective is the Atlas Geograficzny dla klasy IV.

Choose one of the Polish maps shown between pages 16 and 29. Prepare one of these maps with a legend on a transparency or an overhead projector. Explain all the information on the map and invite class discussion. Follow this example: Using "Karpaty," p. 16, have the learners complete the following assignment:

Odpowiedz na następujące pytania posługując się mapą pokazaną na ekranie:

1. Jakie pasmo gór widzimy na tej mapie?
2. Jakie jest największe miasto na tej mapie?
3. Wymień rzeki jakie widzisz?
4. Wymień wszystkie ważniejsze pasma gór?
5. W jakiej skali zrobiona jest ta mapa?
6. Co oznacza zcieniona, przerywana linia?
7. Wypisz nazwy jezior i stawów jakie widzisz?
8. Gdzie znajduje się Zakopane? Napisz nazwę tego rejonu.

Answers and/or Criteria

The learner will use the legend to explain what is depicted in a given map, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Maps **Objective No.** HS 26

Objective Given an outline map of the Polish voivodeships, the learner will use different colors to identify specific voivodeships, rivers, and cities.

Teaching/Learning Strategy

Display a map of Poland. Identify and point out all the voivodeships. Distribute copies of Mapa Administracyjna Polski - mapka konturowa. Have the learners read and follow directions on these sheets.

Instrukcje:

1. Pomaluj województwa: kieleckie, warszawskie, wrocławskie i krakowskie na różowo.
2. Podkreśl miasta wojewódzkie tych województw.
3. Pomaluj Wisłę i Odrę na niebiesko.
4. Gdzie znajduje się województwo gdańskie? Pomaluj je na zielono.
5. Pomaluj morze bałtyckie na niebiesko.
6. Z czym graniczą województwa: wrocławskie, opolskie, katowickie, krakowskie i rzeszowskie? z jakim państwem?
7. Które województwa leżą na granicy z Związkiem Radzieckim?
8. Które województwa graniczą z morzem? Jakie to morze?
9. Które województwa graniczą z Niemiecką Republiką Demokratyczną?

Answers and/or Criteria

The learner will identify specific voivodeships, rivers, cities on a given map, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Location: Maps **Objective No.** HS 27

Objective Given a map, the learner will locate places according to directions.

Teaching/Learning Strategy

Distribute a map of the United States with the states labeled. Have learners explain how to find directions on the map. Have the learners answer questions related to locating places. Use the following as a sample of this activity:

1. Jaki stan znajduje się na wschód od Illinois?
2. Jaki stan znajduje się na północ od Illinois?
3. Jaki stan znajduje się na północ od South Dakota?
4. Jaki stan znajduje się na południe od Utah?
5. Jaki stan znajduje się na wschód od Indiana?
6. W jakim stanie mieszkamy? podaj jego stolicę.
7. Jaki stan jest na północ zarówno od Indiana jak i Ohio?
8. Jaki stan znajduje się na południe od Oklahoma?
9. Jaki stan znajduje się na południe od Tennessee?
10. Jaki stan znajduje się na południe od Georgia i Alabama?

Answers and / or Criteria

The learner will locate places on a map according to directions, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Maps **Objective No.** HS 28

Objective Given a map of the United States, the learner will outline the boundaries of each state.

Teaching/Learning Strategy

Distribute desk copies of a map of the United States with the states labeled. Direct the learners to use a pencil to outline the boundaries of each state. Guide the procedure by orally naming each state and tracing its boundaries on a large U.S. map, with a pointer. Ask the learners to find and mark the capital of each state.

Give the following explanations and directions:

Dzisiaj zajmiemy się studiowaniem mapy Stanów Zjednoczonych. Musimy dobrze poznać ten kraj, bo w nim mieszkamy.

Kto potrafi powiedzieć ile jest stanów w USA ?
W jakim stanie znajduje się Chicago?
Jakie miasto jest stolicą Illinois?
Z jakimi stanami graniczy Illinois?
Zaznaczcie wszystkie granice pomiędzy stanami czerwoną kredką.

Answers and/or Criteria

The learner will outline state boundaries on a given United State map, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skill **Level** H

Subskill Identification: Maps **Objective No.** HS29

Objective Given a map with a key containing nonpictorial symbols, the learner will use the key to derive information from maps.

Teaching/Learning Strategy

Distribute a map having a non-pictorial key. Identify the symbols and what they represent. Provide a set of incomplete statements to be completed by information derived from the map.

Przypatrzmy się jak wygląda mapa Chicago, i legenda. Do podanych poniżej zdań, dopiszcie odpowiednie słowa.

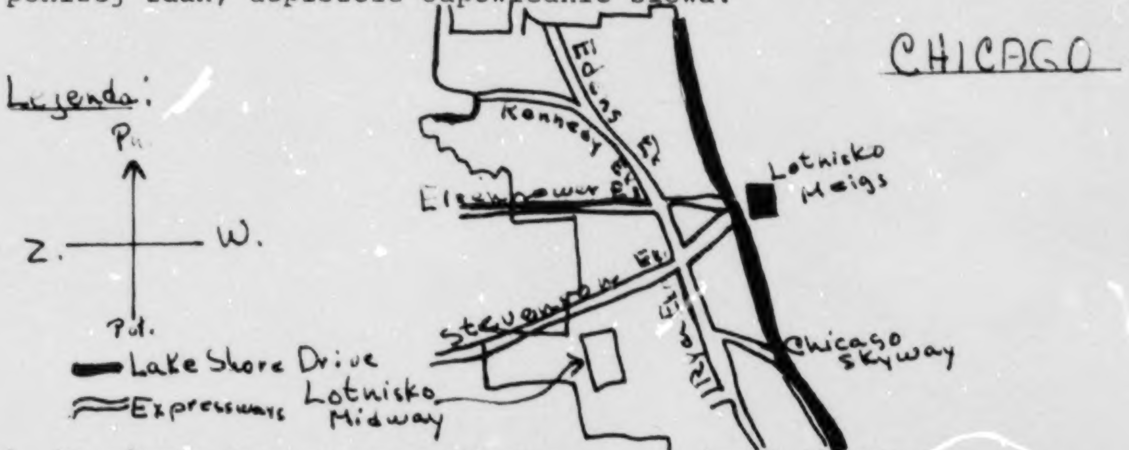
CHICAGO
Legenda:
Pn
Z.
W.
Pd.
Lake Shore Drive
Expressways
Edens Ex
Kennedy Ex
Eisenhower Ex
Stevenson Ex
Ryan Ex
Lotnisko Meigs
Lotnisko Midway
Chicago Skyway

1. Na planie tym są zaznaczone ________ drogi ekspresowe.
2. Na planie widzimy _______ lotniska.
3. Droga Edens łączy się z drogą _______.
4. Chicago Skyway jest odgałęzieniem _______.
5. Droga Eisenhower jest na _______ od drogi Stevenson.

Answers and/or Criteria

1 = 6 2 = 2 3 = Kennedy 4 = Ryan 5 = północ

The learner will use a map key to derive information from a map, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Maps **Objective No.** HS 30

Objective Given a map and specific travel routes, the learner will use the map scale to figure mileage between points.

Teaching/Learning Strategy

Write the word scale - podziałka on the chalkboard. Explain the podziałka.

Każdy plan i mapa są narysowane w podziałce. Podziałka wskazuje ile razy zostały zmniejszone lub powiększone rzeczywiste wymiary przedmiotu. Jeżeli podziałka zaznaczona jest 1: 2 - jeden do dwóch - znaczy to, że przedmiot na danym planie czy mapie został zmniejszony dwa razy; 1 : 5 - pięć razy itd. Na naszej mapie mamy następujące podziałki:

1 cal równa się 8 mil, 1 cal = 100 mil ; i 1 cal = 300 mil

Posługując się podziałką 1 cal = 300 mil oblicz odległość
pomiędzy: Los Angeles i San Francisco
Chicago i Detroit
Salt Lake City i Seattle
Los Angeles i Salt Lake City
Salt Lake City i Dallas

Before assigning the task, do some examples on the board. Then distribute copies of a map to the learners.

Use the map of Poland as an additional activity, and measure the distance between Warsaw and other cities.

Answers and/or Criteria

The learner will use a given map scale to figure mileage between points, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Globes **Objective No.** HS 31

Objective Given a globe, the learner will identify specific items.

Teaching/Learning Strategy

Display a globe prominently. Review the meaning and location of the equator, North Pole, South Pole, continents, oceans, north-south lines, east - west lines, Northern Hemisphere, and Southern Hemisphere on the globe.

Distribute worksheets requiring specific information for completion. Ask the learners to complete these statements after reviewing the globe. Use the following example of this activity:

1. Linia umowna biegnąca w najgrubszym miejscu kuli ziemskiej nosi nazwę........... Rozdziela ona kulę ziemską na dwie półkule.
2. Ziemia podzielona jest na dwie półkule......... i ....
3. Biegun Północny jest najbardziej wysuniętym na .... miejscem na kuli ziemskiej.
4. ,............. jest najbardziej wysuniętym na południe miejscem na kuli ziemskiej.
5. Największe skupiska ziemi, stałego gruntu nazywamy.......
6. Duże skupiska wód nazywamy ....
7. Linie biegnące z północy na południe nazywamy.............
8. Linie biegnące ze wschodu na zachód nazywamy ....

Answers and/or Criteria

The learner will identify specific items on a globe, with 80 percent accuracy.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Time Line **Objective No.** HS 32

Objective Given a time line, the learner will use it to answer questions related to information depicted.

Teaching/Learning Strategy

Explain that a helpful tool for organizing facts about events is a time line - linia czasu. Guide the learners in understanding that all time lines help to show sequence of events, that they show dates and events in the order in which they happened.

Present a time line such as the one presented on the following page. Guide the learners in using it to prepare a set of questions to accompany the time line. As each question is read aloud, identify the key words and locate them on the time line, and note the date. Culminate this activity with a series of questions on events in Polish history.

Answers and/or Criteria

The learner will use a given time line to identify information depicted, with 80 percent accuracy.

Time Line

960	Chrzest Polski
1025	Koronacja Bolesława Chrobrego pierwszego króla Polski
1364	Założenie Uniwersytetu Jagiellońskiego
1410	Bitwa pod Grunwaldem, pokonanie Krzyżaków
1473	Urodził się Mikołaj Kopernik wielki polski astronom.
1795	Trzeci rozbiór Polski
1830	Powstanie Listopadowe
1863	Powstanie Styczniowe
1918	Uzyskanie niepodległości po 124 latach niewoli
1939	Wybuch II Wojny Światowej; napad Niemców i Rosji na Polskę

Skill Study Skills

Level H

Subskill Construction: Time Line

Objective No. HS 33

Objective Given information from content area reading, the learner will construct a time line to indicate the order of events.

Teaching/Learning Strategy

List the important events during a period. Place the events in the order in which they occurred. Distribute a format for the time line each learner will make. Have learners use their rulers to note that 1 inch is allowed for every 10 years on this time line. Place the years on the time line. As the date is placed on the chalkboard or transparency model, have the learners place their date on the time line. Be sure to give the time line a title, such as in the following example:

Ważne wydarzenia z historii Polski w 18 i 19 wieku.

1772 - Pierwszy rozbiór Polski.
1778 - Kongres USA wyraził zgodę na utworzenie "Legionu Pułaskiego".
1779 - Zmarł Kazimierz Pułaski po ranach otrzymanych w bitwie.
1788 - Otwarcie Sejmu Czteroletniego, zwanego Wielkim, na którym uchwalono później Konstytucję 3 maja.
1794 - Bitwa pod Racławicami.
1813 - Zginął w bitwie książę Józef Poniatowski.
1847 - Urodził się w Warszawie Bolesław Prus, wielki pisarz Polski, epoki Pozytywizmu.
1849 - Zmarł w Paryżu wielki poeta polski Juliusz Słowacki.
1867 - Urodziła się w Warszawie Maria Skłodowska - Curie, wielka polska uczona, laureatka Nagrody Nobla.
1898 - Odkrycie radu i polonu przez Marię Skłodowską - Curie i jej męża Piotra.

Note: The time line is on the following page.

Answers and/or Criteria

The learner will construct a time line to indicate the order of events or information gained from content area reading, with 80 percent accuracy.

TIME LINE FOR ACTIVITY HS 33

1770

1780

1790

1800

1810

1820

1830

1840

1850

1860

1870

1880

1890

1900

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Identification: Diagram **Objective No.** HS 34

Objective

Given a diagram and a route to be taken, the learner will identify the route.

Teaching/Learning Strategy

Prepare a diagram of a building on a transparency, chart paper, or on the chalkboard. List specific routes to be taken. Guide the learners in reading the diagram by reading aloud the names of the areas labeled and by noting what is next to specific areas. Have the learners study the diagram and orally explain the routes requested. An example follows:

Plan sklepu spożywczego

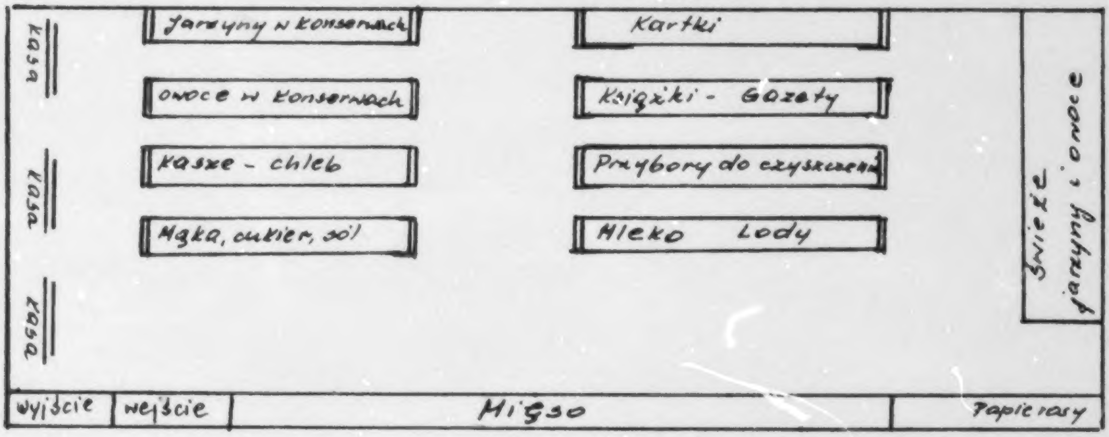
Kasa
Jarzyny w konserwach
Kartki
Owoce w konserwach
Książki - Gazety
Kasa
Kasze - chleb
Przybory do czyszczenia
Mąka, cukier, sól
Mleko Lody
Kasa
Świeże jarzyny i owoce
wyjście
wejście
Mięso
Papierosy

1. Pokaż i wyjaśnij najszybszą drogę do półek z jedzeniem i kaszą przeznaczonym na śniadanie.
2. Którędy powinna Basia iść, aby najprędzej dojść do półek z mydłami i chemikaliami przeznaczonymi do czyszczenia domu?
3. Pokaż najkrótszą drogę do stoiska z jarzynami, mlekiem i jajkami.

Answers and/or Criteria

The learner will use a given diagram to identify a designated route. Teacher judgment will determine accuracy of response.

Skill Study Skills **Level** H

Subskill Preparation: Diagram **Objective No.** HS 35

Objective Given information from content area reading, the learner will prepare diagrams to depict information.

Teaching/Learning Strategy

Guide learners in reading information about a specific concept in a content area. Summarize the information gained by listing the main ideas and the important details. Have the learners write the main ideas and necessary details on paper as they are being written on the chalkboard. Discuss possible ways of depicting information. Have the learners make a diagram to depict specific information.

Tell the learners the following: Na podstawie informacji o historii wziętych z poprzednich lekcji Objective HS 32 i HS 33, opracujcie diagram ilustrujący szczegóły.

List additional information related to the main ideas as the learners suggest it.

Answer and/or Criteria

The learner will prepare diagrams to depict information gained from a given content reading, with 80 percent accuracy.

LEVEL H

LITERATURE

Skill Literature

Subskill Poetry: Rhythm

Level H

Objective No. HI.1

Objective Given a poem orally, the learner will hop, skip, jump, or march to the rhythmic pattern.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Żołnierzyki," included in the Literature Resource Materials.

Have the learners tap out the rhythm during the reading to determine whether to skip, march, or gallop to its rhythm. Have some of them march as the rest of the group reads the poem. Use makeshift drums. Change the marching groups; play a recording of this song.

Additional exercise

Introduce additional marching poems, such as the lyrics from well-known Polish marches.

Answers and/or Criteria

The learner will react to the rhythm of a given poem by marching, hopping, skipping, or jumping. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Rhythm **Objective No.** HL2

Objective Given a highly rhythmic poem orally, the learner will gallop to the rhythmic pattern.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read Mayzner's poem "Wielka wyprawa," which is included in the Literature Resource Materials.

Ask the learners to decide whether to hop, skip, march, or gallop to the rhythm. Have some of the learners demonstrate movement to the rhythm while others read the poem aloud together.

Have the learners memorize the poem and then play the following game:

Three learners form a circle, one facing outside and two facing inside. They represent a buggy and two horses. A fourth learner stands inside the circle and represents the driver. Several learners gallop around the circle while all the class and the teacher say the words to the poem, emphasizing the melodic rhythm of the poem.

Answers and/or Criteria

The learner, given a highly rhythmic poem orally, will gallop to its pattern. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Rhythm **Objective No.** HL3

Objective Given a poetic lullaby, the learner will supply omitted melodic lines.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud two or three times "Chodził Senek i Drzemota" and "A,A,A, kotki dwa," included in the Literature Resource Materials.

Emphasize the melodic rhythm. Print the first stanza in large letters on chart paper. Ask the group to read along as the stanza is read aloud. Use the second verse as the refrain stanza. Continue in the same way with the rest of the poem.

Use the first stanza in the second poem as a refrain after each two lines of the lullaby. Give all the learners an opportunity to respond.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poetic lullaby, will supply omitted melodic lines. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Rhyme **Objective No.** HL4

Objective Given a poem in rhymed couplets, the learner will create a rhymed couplet by providing rhyming words for unfinished lines.

Teaching/Learning Strategy

Print the poem "Kto ty jesteś?" Władysław Bełza, located in the Literature Resource Materials, in large letters on chart paper.

Read the poem aloud, highlighting the end-of-line rhyming words. Have the learners read along on the second reading. Lead the learners to discover that the stanzas are two lines long and that the two lines rhyme.

Encourage the learners to create original couplets. Print these unfinished couplets on the chalkboard and ask the learners to think of words to finish them.

Po tym lesie chodzi ______________(jeż, zwierze)
i ja umiem chodzić ______________(też)

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem in rhymed couplets, will create a rhymed couplet by providing rhyming words for unfinished lines.

Skill Literature

Subskill Poetry: Sensory Language

Level H

Objective No. HL5

Objective Given orally a poem describing sounds, the learner will write a list of the sounds described.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Śpiewające druty," pg. 164, W naszej gromadzie, and tell the learners--

Teraz przeczytam wam wierszyk "O śpiewających drutach"; zamknijcie oczy i postarajcie się wyobrazić sobie wszystkie dźwięki, jakie są opisane w tym wierszyku.
Co słyszymy, jeżeli podniesiemy słuchawkę telefoniczną?
Jaki jest sygnał, jeżeli linia jest zajęta?
Jaki jest sygnał, jeżeli linia jest wolna?
Czy słyszymy coś w czasie gdy sie łączymy?
Czy ktoś z was zna alfabet Morsea?
Czy wszyscy rozmawiali już przez telefon?

Have the learners write down some of the sounds described. Read the poem once again and permit the learners to add to their first list.

Ask volunteers to name the sounds described in the poem, using their lists. Write them on the chalkboard. Have the learners compare the sounds described in the poem to the sounds they themselves hear on the telephone.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem describing sounds, will write a list of the sounds described.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Sensory Language **Objective No.** HL6

Objective Given a poem orally, the learner will identify the sensory images of taste, smell, or touch in the poem.

Teaching/Learning Strategy

Set the stage! Create the mood! Prepare the learners for listening to the poem "Chrzan," Jan Brzechwa, Sto Bajek, pg. 76, by saying--

Lubicie chrzan? Czy ktoś kiedyś tarł chrzan? Przeczytam wam wierszyk o chrzanie. Zamknijcie oczy i niech się wam zdaje, że jecie chrzan.

Read the poem aloud two or three times. Lead a discussion regarding the poem. Ask why the vegetables and the pots and pans are all crying, etc.

Encourage the learners to write a poem about a favorite dish and use "taste" words. Make a list of these words on the chalkboard.

Ask the learners to solve the following riddle:
Co to jest?
Piękna złota pani w żółtej sukience,
jak ją rozbierali, to nad nią płakali.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem orally, will identify the sensory images of taste, smell, or touch in the poem.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry Word Picture **Objective No.** HL 7

Objective Given orally a poem which is rich in visual imagery, the learner will illustrate it.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud: "W klasie," W naszej gromadzie, p. 176.

Say: Przeczytam wam wierszyk o klasie i kwiatku stojącym na oknie. Zamknijcie oczy i próbujcie wyobrazić sobie jak to wyglądało. Później narysujcie na papierze rysunkowym ilustrację do tego wierszyka.

Supply each learner with a piece of white construction paper and crayons. Have learners add to their illustrations at least four details described in the poem.

Np: czerwona pelargonia, okno, szyby zamalowane przez mróz, kwiat rozkwitnięty i obok pąki jeszcze nierozkwitłe.

Answers and/or Criteria

The learner will create an illustration for a poem that includes at least four details described, after hearing a poem.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Alliteration **Objective No.** HL8

Objective Given a poem orally, the learner will repeat aloud the alliterative patterns.

Teaching/Learning Strategy

Print the poems "Gąski" and "Miał kotek, miał," included in the Literature Resource Materials, on a chart and display it.

Read the poem aloud once, highlighting the alliterative lines. Read the poem a second time and invite the learners to recite the alliterative lines as they occur. Repeat with the second poem.

Have volunteers underline the alliterations on the chart.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem orally, will repeat aloud the alliterative patterns.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Alliteration **Objective No.** HL9

Objective Given a beginning first line of a verse containing alliteration, the learner will complete it using alliterative words.

Teaching/Learning Strategy

Read the poems "O panu Tralalińskim," Julian Tuwim, located in the Literature Resource Materials, and "Katar," Jan Brzechwa, from Sto Bajek, pg. 118. Review alliteration. Recite one of the poems again, this time omitting the alliteration, at which point the youngsters are encouraged to supply the omitted alliteratives.

Play the following game: Apply the "tralaliński" alliteration to your class, for instance:

klasa - tralalasa
nauczycielka - tralalerka
dzieci - tralaleci
uczniowie - tralalowie

Further, change the names of the children in this manner:

Basia - Tralalasia
Jurek - Tralalurek

Invite the learners to form a new verse about the class, using alliteration as in the poem--

> To jest klasa - tralalasa
> w niej uczniowie, tralalowie,
> nauczycielka, tralalelka
> uczy dzieci, tralaleci.

Answers and/or Criteria

The learner, given a beginning first line of a verse containing alliteration, will complete it using alliterative words.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Onomatopeia **Objective No.** HL10

Objective Given a poem orally, the learner will select words or lines that imitate or suggest the theme.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read "Deszcz jesienny," Leopold Staff, and "Lokomotywa," Julian Tuwim, both of which are in the Literature Resource Materials.

Prepare the learners for listening to the poem by saying: Posłuchajcie z zamkniętymi oczami tego wierszyka, spróbujcie odgadnąć jaki jest jego tytuł.

Read the poem aloud twice. Invite the learners to make up titles; write some of them on the board. Ask questions, such as the following:
Jak odgadliście o czym jest ten wierszyk?
Jak potrafi poeta oddać dźwięk padającego deszczu?
Jaki jest ten deszcz? Czy bardzo gwałtowny, bardzo regularny, który stale pada?

Discuss "Lokomotywa." Guide the learners to discover that often the sound of words and the swing of the lines imitate the sounds described in a poem or suggest the sense of the poem.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem orally, will select words or lines that imitate or suggest the theme.

Skill Literature

Subskill Poetry: Humor

Level H

Objective No. HL11

Objective Given a humorous poem orally, the learner will tell how the visual pattern contributes to the humor.

Teaching/Learning Strategy

Read the poem "Bałagan," Wanda Chotomska, located in the Literature Resource Materials.

Show the poem on a transparency or overhead projector. Read it again, and have the learners follow along from the printed version. Ask--
Czy ten wierszyk wygląda tak samo jak inne wiersze które znacie?
Dlaczego poetka napisała go tak, jak widzicie tutaj?
Czy będzie bałagan, jak ktoś stanie do góry nogami?

Encourage the learners to create an illustration for the poem. Direct the learners to fill in the following blanks correctly:

W tym wierszyku kilka zdań napisanych jest__________________
Poetka zrobiła to dlatego, żeby pokazać ____________________

Answers and/or Criteria

The learner, given a humorous poem orally, will tell how the visual pattern contributes to the humor.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Humor - Original Verse **Objective No.** HL12

Objective Given a humorous poem, the learner will create orally an original humorous verse from suggested ideas.

Teaching/Learning Strategy

Print "Katar," Jan Brzechwa, Sto Bajek, pg. 118, on chart paper, or display it prominently on a transparency or an overhead projector. Read the poem aloud, and have the learners follow on the printed version.

Guide the learners to identify the humor as arising from the clever use of "sound-alike" words, repetitions, and alliterations.

Ask for amusing suggestions for original humorous verse. Present beginning verse lines, using their suggestions, on the chalkboard. Have the learners orally complete these lines. Encourage the use of nonsense words, repetitions, and alliterations.

Have the learners create an original humorous verse as a group. Ask the learners to contribute an idea, a word, a phrase, or a line to this group project.

Answers and/or Criteria

The learner, given a humorous poem, will create orally an original humorous verse from suggested ideas. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Mood **Objective No.** HL13

Objective Given a poem orally, the learner will identify the mood as being happy, sad, mysterious, or quiet.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read "O smutnej gałązce," Moja Czytanka, pg. 30, and "Na fujarce," Maria Konopnicka, included in the Literature Resource Materials. Prepare the learners for listening to the poems by saying:

Przeczytam wam teraz wiersze. Zamknijcie oczy i uważnie słuchajcie. Spróbujcie wyobrazić sobie to wszystko co opisują w wierszach poeci.

Read both poems aloud two or three times. Discuss the word pictures. Have the learners draw illustrations.

Write the words smutny, wesoły, tajemniczy, and cichy on the chalkboard. Have the learners choose one or more of the words to describe the mood of the poems. Require an explanation for the choices made.

Answers and/or Criteria

Smutny; cichy.

The learner, given a poem orally, will identify the mood as being happy, sad, mysterious, or quiet.

Skill Literature

Level H

Subskill Poetry: Setting

Objective No. HL14

Objective Given a poem read silently, the learner will describe the setting.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read silently "Moja ziemia," Janina Porazińska, W naszej gromadzie, pg. 309.

Instruct the learners to identify words and phrases which are clues to the setting. Write these on the chalkboard. Include among the clues the following:

Ziemia odrzańska, ziemia wiślana, śląskie diamenty, Szczecin, Gdańsk, i Tatry.

Have the learners illustrate the poem and include some of the details which identify settings.

Answers and/or Criteria

The learner, given a poem read silently, will describe the setting.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Personal Reaction **Objective No.** HL15

Objective Given a lyric poem orally, the learner will write a personal reaction to it.

Teaching/Learning Strategy

Read "Deszcz majowy," Leopold Staff, W naszej gromadzie, pg. 283, aloud several times. Distribute copies of "Ulewa," Adam Asnyk, located in the Literature Resource Materials. Read it chorally with the learners. Ask the following questions:

Jak opisuje poeta deszcz?
Jak opisuje poeta ulewę?
Jaka jest różnica między deszczem a ulewą?
Czy oba deszcze opisane są jednakowo?
Co jest przyjemniejsze, deszcz majowy czy ulewa?
Opisz swoimi słowami deszcz majowy?
Opisz deszcz, który pada w jesieni?

Have the learners write one sentence describing their feelings regarding "Deszcz majowy."

Encourage the learners to recall proverbs dealing with rain, and make a collection of them. Urge the learners to ask their parents and grandparents for examples of proverbs. Use the Literature Resource Materials for further examples, after the learners have exhausted their sources.

Additional activity: Have the learners make rain picture collections. Show the learners how one can note rain on the weather calendar. Begin a weather calendar in class.

Answers and/or Criteria

The learner, given a lyric poem orally, will write a personal reaction to it.

Skill Literature **Level** H

Subskill Poetry: Story Sequence in Narrative Poems **Objective No.** HL16

Objective Given a series of illustrations for a story poem, the learner will arrange them in proper order.

Teaching/Learning Strategy

Display illustrations of "O smoku wawelskim" or "Wanda leży w naszej ziemi" by Kornel Makuszynski and M. Walentynowicz, in the illustrated cartoon pamphlet form. Use "Kłopoty Burka z podwórka," w naszej gromadzie, pg. 124, if necessary. (This requires your own drawings.) Read the poem aloud two or three times.

Assist the learners to identify and list scenes for a series of illustrations which will carry the story line. Examples--

Góry Tatry, niedzwiedź, Krak przybywa w te strony, ma córkę Wandę, itd.

List the suggestions on the chalkboard. Have the learners create a picture story of the poem, using as a basis scenes covered in the class discussion.

Place the finished pictures on the chalkboard ledge at random; invite the learners to place them in sequence.

Answers and/or Criteria

The learner, given a series of story poem illustrations, will arrange them in proper order.

Skill Literature

Level H

Subskill Poetry: Story Sequence in Narrative Poems

Objective No. HL17

Objective Given a narrative poem orally, the learner will arrange a list describing the action in proper sequence.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Zimowy spacer," Maria Terlikowska, included in the Literature Resource Materials.

Have the learners contribute sentences describing action in the poem, as a group project. Include the following examples:

1. Pogoda w lutym, zrobiło się ciepło.
2. Zwierzęta wychodzą na spacer.
3. Najpierw idzie krowa i cielę.
4. Potem idzie maciora z prosiaczkami - jest ich 10.
5. Na podwórko wybiegł kogut i zaczął piać.
6. Z kurnika wybiegło dużo kur.
7. Dużo zamieszania, wszystkie zwierzęta wyszły na podwórko.

Write the sentences on sentence strips. Place them out of sequence on the chalkboard ledge, and have the learners place them in proper sequence.

Arrange the sentences out of order on ditto sheets. Distribute the sheets, directing the learners to number the sentences in correct order.

Answers and/or Criteria

The learner, given a narrative poem orally, will arrange a list describing the action in proper sequence.

Skill Literature

Subskill Folklore: Plot

Level H

Objective No. HL18

Objective Given a series of illustrations for a folk tale heard previously, the learner will arrange them in proper sequence.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read "O wawelskim smoku," K. Makuszyński and M. Walentynowicz, in the illustrated cartoon pamphlet form.

Reinforce the concept that a plot usually develops through proper sequence. Explain the term plot -- fabuła as follows:

Fabuła - układ zdarzeń w świecie przedstawionym utworu epickiego, dramatycznego i filmowego, składających się na koleje życiowe ukazanych postaci.

Display the illustrations and ask for volunteers to tell the story.

Assist the learners to decide on the scenes to be used for a set of large illustrations to be drawn as a group project, e.g.:

1. Zamek na Wawelu i król Krak z królewną Wandą.
2. Zjawił się smok w nocy i wypił dużo wody z Wisły.
3. Krak walczy ze smokiem mieczem, bez skutku.
4. Jak szewcy posmarowali drogę smołą.
5. Szewczyk napełnia jagnię siarką, smok je zjada.
6. Spragniony smok pije wodę z Wisły i pęka.

Have the learners create illustrations according to the above list. Arrange the illustrations out of sequence on the chalkboard ledge; invite the learners to place them in sequence.

Answers and/or Criteria

The learner will arrange illustrations of a given folk tale in proper sequence.

Skill Literature **Level** H

Subskill Folklore: Story Sequence **Objective No.** HL19

Objective Given an illustration for a folk tale, the learner will pantomime the action.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud the folk tale "Kwiat paproci" or "Z chłopa król" by Józef Ignacy Kraszewski from U złotego źródła.

Show the illustrations as the reading progresses. Assist the learners to divide among themselves the different roles. Have others assume responsibility for sound effects, staging, props, etc.

Ask the learners to pantomime the action as the tale is read again. Direct the action. Record the first reading. Correct whatever errors were made, and record a corrected reading.

Answers and/or Criteria

The learner, given an illustration for a folk tale, will pantomime the action. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Folklore: Story Sequence **Objective No.** HL20

Objective Given the beginning line of a story read previously, the learner will tell the story orally from memory.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners recall the story "Jak Krakus zwycięża smoka," W naszej gromadzie, pg. 193. (Objective GL16)

Instruct the learners to use illustrations developed when the story was read the first time, to aid in the oral re-telling. Read the following:

"W Krakowie, u stóp góry wawelskiej, jest wielka podziemna jaskinia. O tej to jaskini z dawien dawna opowiadają sobie ludzie taką legendę...."

Ask the following question: Pamiętacie tytuł tej legendy? (Spróbujcie przypomnieć sobie całą historie.)

Have the learners take turns telling the story. Repeat the exercise from GL16, with the sentences from the story arranged out of sequence. Instruct the learners to place them in correct order.

Answers and/or Criteria

The learner, given the beginning line of a familiar story, will tell the story from memory.

Skill Literature **Level** H
Subskill Fiction: Characterization **Objective No.** HL21

Objective Given a realistic story orally, the learner will choose, from a list of eight traits, three which describe the main character.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Marysia i jej koleżanki," W naszej gromadzie, p. 13. Discuss each situation separately. Ask the learners what each of the characters in the story should do.

Assist the learners to write a short character sketch of Marysia. List several character traits on the chalkboard and ask them to choose three which fit Marysia. Include these:

1. uparta
2. posłuszna
3. krnąbrna
4. uczynna
5. opryskliwa
6. niekoleżeńska
7. kapryśna
8. grzeczna

Distribute small sheets of paper. Direct the learners to copy the eight character traits from the board and circle the three which best describe Marysia. Have the learners discuss their reasons for the choices and reasons for rejecting the others.

Answers and/or Criteria

The learner will choose from a list of eight the three traits which best describe the main character in a realistic story.

Skill Literature **Level** H

Subskill Fiction: Personal Reaction **Objective No.** HL22

Objective Given a realistic story read orally, the learner will write three sentences about how he/she thought the character felt after certain events took place.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Historia z wiecznym piórem," W naszej gromadzie, pg. 56, in several sessions.

Discuss each part separately. Have the learners give opinions on how they would react in a similar situation. Encourage the learners to identify with the story characters. Ask questions, such as these:

1. Gdzie się mogło podziać wieczne pióro Jadzi?
2. Jak się czuły dzieci?
3. Czy to możliwe, że jedno z dzieci ukradło pióro?
4. Może schowano je dla żartu?
5. Jak się czuła Jadzia?
6. Co byś zrobił gdyby tobie zginęło pióro?
7. Jak się później wszyscy czuli, kiedy dzieci znalazły pióro?

Direct the learners to write three simple sentences describing the way Jadzia felt when she discovered that her pen was missing. Have the learners dramatize the story.

Answers and/or Criteria

The learner will write three simple sentences describing personal reactions to selected happenings in a realistic story.

Skill Literature **Level** H

Subskill Fiction: Characterization **Objective No.** HL23

Objective Given a realistic story read orally, the learner will write a short character sketch of the hero or heroine.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Antek," Bolesław Prus, or "Na ulicy," Stanisław Aleksandrzak, from W naszej gromadzie, pgs. 216 and 186.

Ask the learners if they have ever felt the way Antek felt when he saw unfamiliar things. Assist the learners to describe Antek by asking questions, such as the following:

Co najbardziej interesowało Antka?
Czy można powiedzieć, że Antek był wytrwały, pomysłowy, odważny, zdolny i ciekawy?
Napisz krótką charakterystykę Antka.

Answers and/or Criteria

The learner will write a short character sketch of the hero or heroine in a given realistic story.

Skill Literature **Level** H

Subskill Fiction: Realism and Fantasy **Objective No.** HL24

Objective Given two stories, one an example of fantasy and the other realism, the learner will correctly identify each.

Teaching/Learning Strategy

Have the learners read the fantasy "O polnym skrzacie," W naszej gromadzie, pg. 17. Encourage the learners to draw an illustration of it.

Guide a discussion concerning the "make-believe" story elements, such as--
polny skrzat, domek, zapomnienia, mówiące owady, zwierzęta

Have the learners read "Na ulicy," W naszej gromadzie, pg. 186. Display the illustrations. Ask the learners if there are any "make-believe" elements in this story.

Lead the learners to identify "O polnym skrzacie" as a "make-believe" story and "Na ulicy" as a real-life story.

Answers and/or Criteria

The learner will correctly identify two given stories as being a realistic story and a fantasy.

Skill Literature

Level H

Subskill Folklore: Tall Tale, Elements of Exaggeration

Objective No. HL25

Objective Given a tall tale orally, the learner will name the elements of exaggeration.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud "Janosik," Klechdy domowe, zebrane przez Hannę Kostyrko, Nasza Księgarnia, Warszawa, 1965.

Show the illustrations as the reading progresses. Tell the learners that such a tale in English is called a **tall tale.** Impress on the learners that tall tales are deliberately and wildly untrue to make them more interesting and to underline certain aspects of their heroes. Polish tall tales are usually legends about native heroes, such as Janosik.

Tall tales - legendy, baśnie zawierające w sobie element przesady wyolbrzymienia, najczęściej niemożliwe do urzeczywistnienia w życiu codziennym, są opowiadaniami mającymi na celu podkreślenie jakichś szczególnych cech ich bohaterów. W wypadku Janosika, bohatera Górali, jego olbrzymiej siły i wyjaśnienia dlaczego przez tak długi okres czasu nikt mu nic nie mógł zrobić; dlaczego Janosik mógł przenosić się z miejsca na miejsce, itp.

Encourage the learners to write their own tall tales.

Answers and/or Criteria

The learner, given a tall tale orally, will name the elements of exaggeration.

Skill Literature

Subskill Nonfiction: Fact and Fantasy

Level H

Objective No. HL26

Objective Given an informational article about birds or animals, the learner will create a fantasy.

Teaching/Learning Strategy

Read an excerpt from an informational book about birds or animals. Make the learners aware that this is a factual book, giving scientific information.

Play a recording of authentic bird or animal songs, calls, and sounds. Ask for volunteers to do imitations of them.

Distribute worksheet copies of "Ptasie radio" and "Wieczorne chóry," located in the Literature Resource Materials. Have the learners join you in a choral reading of these fantasies. Compare them with the informational material previously given.

A teraz wymyślcie własną historyjkę o zwierzętach lub ptakach. Opowiadając ją, musicie naśladować głos swego bohatera, odegrać swe opowiadanie. Opowiadanie to musi mieć fabułę i bohaterów. Porównajcie teraz to opowiadanie z tym jakiego słuchaliśmy wspólnie. Jaka jest różnica z informacja przeczytaną z książki informacyjnej?

Answers and/or Criteria

The learner, given an informational article about birds or animals, will create a fantasy regarding them.

Skill Literature **Level** H

Subskill Nonfiction: Recognition of Biography as a Life Story **Objective No.** HL27

Objective Given a short biography, the learner will write an original short biography about a favorite person.

Teaching/Learning Strategy

Prepare the learners for listening by explaining what a biography is and what information it gives the reader.

Read aloud the biography Papież Jan Paweł II of the Literature Resource Materials. Have the learners tell about the important events in John Paul's early childhood, his adolescence, and his maturity. List these on the chalkboard. Ask the learners--

Co myślał o Papieżu autor jego życiorysu?

Have the learners choose a favorite well-known person and write a brief biography of him/her, in Polish or in English. Point out that they will need facts about the person's life. Direct them to the librarian or offer some informative books. Find additional biographies in the Literature Resource Materials, such as of Zyciorys Mikolaja Kopernika, Marii Skłodowskiej-Curie, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Adama Mickiewicza, itd.

Answers and/or Criteria

The learner, given a short biography, will write an original short biography about a favorite person. Teacher judgment will determine acceptable performance.

Skill Literature **Level** H

Subskill Drama: Recognition of Concept **Objective No.** HL28

Objective Given a folk tale and a folk tale in play format, the learner will identify the play.

Teaching/Learning Strategy

Read aloud the folk tale "Tęcza," Jan Płatos, Czytanka na kl. II, London, pg. 130.

Show the illustrations of the tęcza. Encourage the learners to express personal reactions.

Read the folk tale in play format: Tęcza i Jagusia Łowiczanka, same text, pg. 131.

Discuss the characteristics of a play format. Assist the learners to understand that plays must be "acted out" to be really enjoyed.

Ask for volunteers to re-enact Tęcza i Jagusia łowiczanka for the class. Allow the learners to examine the play and become familiar with the play format.

Answers and/or Criteria

The learner will distinguish between a folk tale and a folk tale in play format by identifying a given play in a basic reader.

BIBLIOGRAFIA

Aleksandrzak, Stanisław, and Przyprowski, Zbigniew. W naszej gromadzie. Podręcznik do nauki jęz. polskiego dla kl. III. Warszawa: Wyd. Szkolne i Pedagogiczne, 1975.

Aleksandrzak, Stanisław, and Rytel, Józefa. W szkole i w domu. Podręcznik do nauki jęz. polskiego dla kl. II. Warszawa: Wyd. Szkolne i Pedagogiczne, 1976.

Andersen, Jan C. Baśnie. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1965.

Bogdanowiczowa, Zofia. Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli. Warszawa: P.Z.W.S., 1973.

Brzechwa, Jan. Sto bajek. Warszawa: Czytelnik, 1966.

Chotomska, Wanda. Chodzi, chodzi, baj po ścianie. Wiersze i kołysanki. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1966.

Gorzechowska, Jadwiga, and Kaczurbina, Maria. Mało nas, mało nas. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1978.

Jachowicz, Stanisław. Chory kotek. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1966.

Kostyrko, Hanna. Klechdy domowe. Podania i legendy polskie. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1965.

Kowalczewska, Anna. Język polski. Kl. II i III. Warszawa: P.Z.W.S., 1962.

Makuszynski, Kornel. O wawelskim smoku. Kraków: Wyd. Literackie, 1976.

Makuszynski, Kornel, and Walentynowicz, M. Wanda Leży w naszej ziemi. Kraków: Wyd. Literackie, 1976.

Otwinowska, Jadwiga. Moja czytanka. Kl. III, wyd. III. London: Polska Macierz Szkolna Zagranicą, 1964.

Platos, Jan, and Reszczyńska-Stypinska, Marta. Czytanka na kl. II. London: Świderski, 1962.

Wortman, Stefania. U złotego źródła. Baśnie polskie. Warszawa: Nasza Księgarnia, 1970.

TAPE

Seven Polish Folk Tales. Chicago: Polish Teachers Assoc. in America, Inc., 1976.